

INDEX.

A		<i>Cerevisia Scroph</i>	237
<i>A Bortus</i>	212	<i>Chephalalgia</i>	69
<i>A Achores</i>	91	<i>Cephalica</i>	272
<i>Affectus Soporosi</i>	71	<i>Cholora morbus</i>	171
<i>Albugo</i>	95	<i>Colicus dolor</i>	174
<i>Amaurosis</i>	99	<i>Colica Hysterica</i>	178
<i>Antiphysica medicamenta</i>	267	<i>Colica biliosa</i>	180
		<i>Collyria</i>	237
<i>Aphtha</i>	104	<i>Columella inflammatio</i>	103
<i>Antiscorbutica</i>	268	<i>Coma</i>	71
<i>Apoplexia</i>	71	<i>Cordis palpitatio</i>	163
<i>Apozemata</i>	268	D	
<i>Appetentia Canina</i>	170	<i>Dentes vacillantes</i>	102
<i>Ardor Urina</i>	253	<i>Diabetes</i>	134, 255
<i>Asthma</i>	117	<i>Diaphoretica</i>	237
<i>Astrictio alvi</i>	183	<i>Diarrhea</i>	184
<i>Atrophia</i>	175	<i>Diuretica</i>	274
<i>Auris dolor</i>	109	<i>Dolor Hamorrhoidum</i>	262
<i>Auris fluxus</i>	ibid.	<i>Dolor nephriticus</i>	233
C		<i>Dysenteria</i>	186
<i>Cachexia</i>	257	<i>Dysuria</i>	253
<i>Caliaca passio</i>	188	E	
<i>Calculus renum</i>	233	<i>Emplastra</i>	274
<i>Canis rabidi morsus</i>	264	<i>Empyema</i>	120
<i>Cardiaca</i>	269	<i>Emulsiones</i>	275
<i>Caruncula in meatu uri-</i>		<i>Enemata</i>	276
<i>nario</i>	244	<i>Epilepsia</i>	76
<i>Carus</i>	71	<i>Epilepsia puerorum</i>	79
<i>Cataplasmata</i>	271	F	
<i>Cataracta</i>	97	<i>Febres acuta in genere</i>	1
<i>Cathartica</i>	271	<i>Febris depuratoria</i>	6
<i>Catarrhus</i>	114, 140	<i>Febres continua remittentes</i>	12
<i>Cerevisia vernalis</i>	137	<i>Febris</i>	

INDEX.

<i>Febris continentis proteiformis</i> genius	36	<i>Morbi acuti puerperarum</i>	217
<i>Febris epidemica</i>	45	<i>Morbilla</i>	208
<i>Febris erysipelatoſa</i>	67	<i>Muliebris fluor</i>	215
<i>Febris heſticus</i>	151	O	
<i>Febris intermittens</i>	56	<i>Ophthalmia</i>	96
<i>Febris intermitentis proteiformis</i> genius	60	<i>Ozana</i>	100
<i>Febris peſtilens</i>	53	P	
<i>Febris ſcarlatina</i>	63	<i>Peripneumonia</i>	125
<i>Fœtus mortuus</i>	223	<i>Peripneumonia notha</i>	64
G		<i>Peſtis</i>	53
<i>Gargarismata</i>	276	<i>Pectoralia</i>	277
<i>Gonorrhœa</i>	236	<i>Phthiſis</i>	125
H		<i>Pleuritis</i>	122
<i>Hæmoptoe</i>	106	<i>Podraga</i>	227
<i>Hæmorrhagia narium</i> ibid.		R	
<i>Hæmorrhoidum fluxus</i> im-		<i>Rachitis</i>	247
modicus	262	<i>Rheumatismus</i>	224
<i>Hydrops</i>	191	S	
<i>Hypercathariſis</i>	197	<i>Stomachica</i>	277
I		<i>Suppoſitoria</i>	278
<i>Inappetentia</i>	165	T	
<i>Icterus</i>	190	<i>Tabes à Gonorrhœa</i>	128
<i>Iliaca paſſio</i>	172	<i>Tabes ab Hæmorrhagia</i> ibid.	
L		<i>Tabes à lactatione</i>	133
<i>Lethargus</i>	71	<i>Tabes originalis</i>	127
<i>Lienteria</i>	188	<i>Tabes à ſalivatione</i>	136
<i>Linimenta</i>	277	<i>Tabes à ſudoribus</i> ibid.	
<i>Lochiorum ſuppreſſio</i>	219	<i>Tabes ab ulceribus</i>	131
<i>Lumbrici</i>	260	<i>Tuſſis</i>	149
<i>Lues venerea</i>	233	U	
M		<i>Venenati à ſublimato cor-</i>	
<i>Menſium ſuppreſſio</i>	89	<i>roſivo aſſumpto curatio</i>	263
<i>Mola</i>	213	<i>Vomitoria</i>	278
		<i>Uteri procidentia</i>	222
		<i>Variolæ.</i>	199

Books printed for *Henry Bonwicke* at the
Red Lion in *St. Paul's Church-yard*.

Collections of Acute Diseases, in Five Parts: 1. Of the Small-Pox and Measles: 2. Of the Plague and Pestilential Fevers: 3. Of continual Fevers: 4. Of Agues, a Pleurisie, Peripnumonia, Quinsie, and the Cholera Morbus: 5. and lastly, Of the Bloody-flux, Miscarriage, of Acute Diseases of Women with Child, a Rheumatism, Bleeding at Nose, Apoplexy, Lethargy, and several other Diseases. In 8vo.

A Collection of Chronical Diseases, viz. The Cholick, the bilious Cholick, Hysterick Diseases, the Gout, and the bloody Urine, from the Stone in the Kidneys, In 8vo.

The compleat Herbal of Physical Plants: Contain- ing all such *English* and Foreign Herbs, Shrubs, and Trees, as are used in Physick and Surgery; and to the Virtues of those that are now in use, is added one Receipt, or more of some Learned Physitian. The Doses, or quantities of such as are prescribed by the *London* Physitians, and others are proportioned. Also Directions for making Compound Waters, Sy- rups, simple and compound Electuaries, Pills, Pow- ders, and other sorts of Medicines: Moreover, the Gums, Balsams, Oyls, Juices, and the like, which are sold by Apothecaries and Druggists, are added to this Herbal; and their Virtues and Uses are fully de- scribed. In 8vo.

The Store-house of Physical Practicè, being a general Treatise of the Causes and Signs of all Di- seases afflicting Human Bodies: Together with the shortest, plainest, and safest way of Curing them, by Method, Medicine, and Diet; to which is added for the Benefit of Young Practisers, several choise Forms of Medicines used by the *London* Physitians. 8vo.

A general Treatise of the Diseases of Maids, Big- bellied Women, Child-bed Women, and Widows; together with the best methods of preventing and curing the same. A

Books Printed for *Henry Bonwicke*.

A plain Introduction to the Art of Physick. Containing the Fundamentals, and necessary Preliminaries to Practice. Whereby the Reading of Practical Authors will be render'd easie and intelligible to the Young Student. To which is added, the *Materia Medica* contracted. And Alphabetical Tables of the Vertues of Roots, Barks, Woods, Herbs, Flowers, Seeds, Fruits, Juices and Gums, of Animals and things taken from them, of Minerals, &c. Also a Collection of choise Medicines Chymical and Galenical. Together with a different way of making the most celebrated Compositions in the Apothecaries Shops.

A Plain and Short Treatise of Violent and Dangerous Diseases that come of a sudden, and require present help: As, an Apoplexy, Convulsions, Cholick, Twisting of the Guts, Mother Fits, Bleeding at the Nose, Vomiting of Blood, Stone in the Kidneys, Quinsy, Miscarriage, Hard Labour, and several other surprizing Diseases. Shewing the Sick, or By-standers, what ought presently to be done. Together with proper Remedies for each Disease, and Plain Directions for the Use of them. Very useful for all Families.

These Seven by the Author of this Book.

Pains afflicting Human Bodies; their various Differences, Causes, Parts affected, Signals of Danger, or Safety; shewing the Tendency of Chronick and Acute Diseases, for a seasonable prevention of fatal Events; with a Tract of Issues and Serons. By *E. Manwaring* M. D. 8vo.

The Art of preserving and restoring Health, explaining the Nature and Causes of the Distempers that afflict Mankind: Also shewing, that every Man is, or may be his own best Physician: To which is added, a Treatise of the most simple and effectual Remedies for the Diseases of Men and Women. Written in French by *M. Flamand*, M. D. and faithfully Translated into English.

PROMPTU-

PROMPTUARIUM

Praxeos Medicæ.

C A P. I.

De Febris acutis in Genere.

*Morton.
Purshol.
Vol. 1.
p. 50*

Febbris acuta in genere est calor præternaturalis in sanguine accensus à Spiritu animali miasmate quodam deleterio contaminato, & ex accidente quodam irritato, atque inde insolito more præter naturam expanso.

In prima Febris invasione, ab hoc veneno Spiritus animales planè obruuntur, illicò totum corpus, præsertim partes extremæ algent, pulsus in debilem & celere mutatur, respiratio in citatiorem, debilem & anhelosam, tanquam ægro statim ex lipothymia morituro: Sanguinem hoc tempore, urgentibus symptomatis, detractum, frigescentem sensi. Hoc stadium morbi vix unquam diù protrahitur; siquidem Spiritus irritati & vires suas recuperantes sese expandunt, unde mutata sena, albor in calorem febrilem convertitur, nisi vel venenum sit in summo gradu malignum, vel robur spirituum adeò deficiat, ut sese brevi iterum explicare haud possint, in isto casu primo insultu æger succumbit.

p. 51.

Indicationes in hoc stadio morbi sunt duæ, Sc. ut venenum deleterium Spiritus obruens citissimè antidoto propria (modo ea nota sit) subigatur; & Spiritus algentes & penè enecti, ope stragulorum & medicaminum cordialium, iterum sese expandunt, & subitanæ machinæ ruinam elasticitate sua præcaveant.

p. 52.

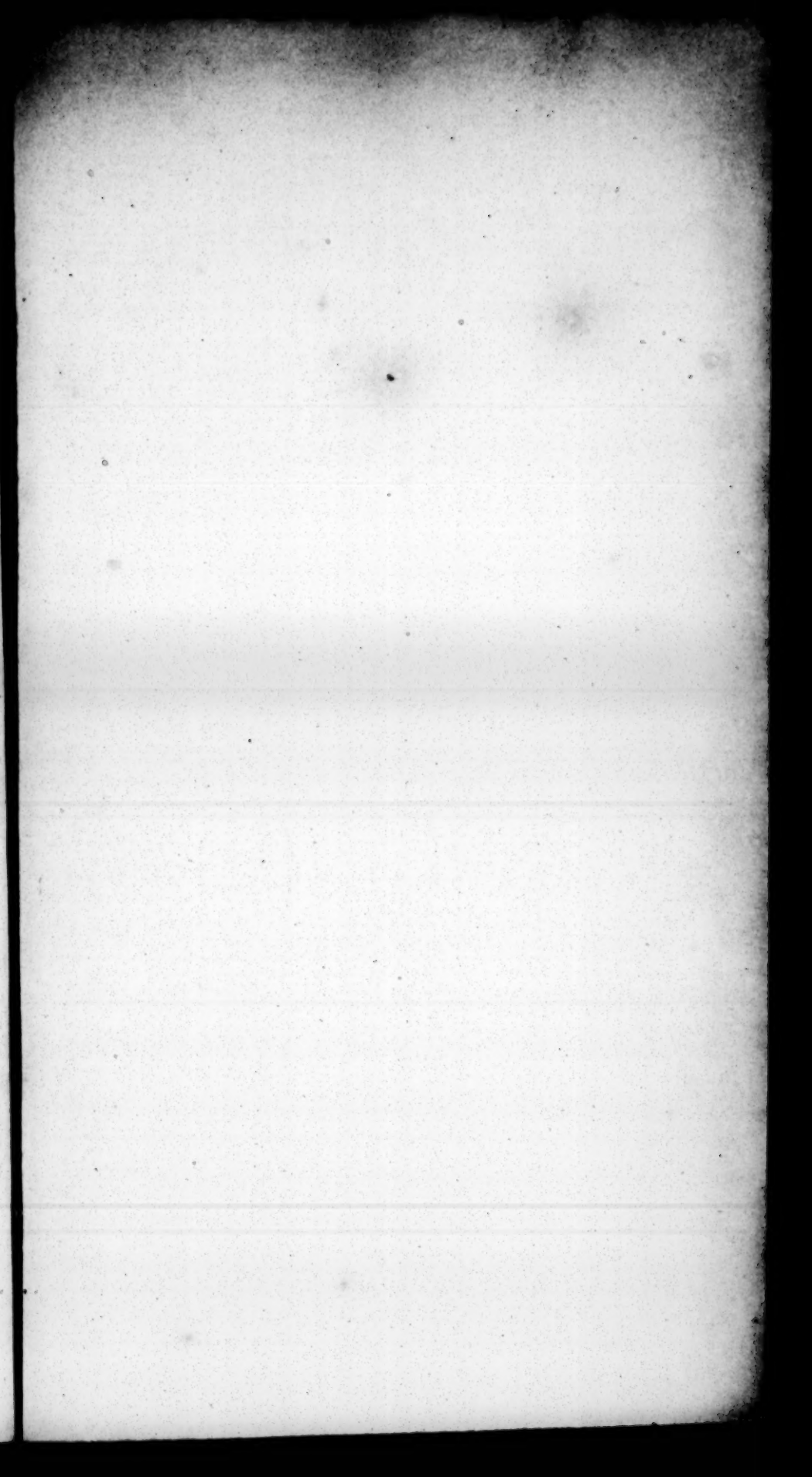
Manu tamen non admodum prodiga, nec nisi necessitas postulat, oportet hæc ministrari, ne post vim expansivam spirituum inde restitutam, æger hujus erroris poenas luat, aucto gradu paroxysmi illicò subsequenti.

Notandum, quò intensius aut diutius protractum, vel quo remissius est symptoma alioris in primo morbi insultu, eo majus minusve deleterium venenum, aut vis spirituum elastica fortior aut debilior pronuntiari potest; unde ab initio morbi de eventu magis minusve periculoso & fatali hinc licet judicare.

p. 53. Symptomata febrilia sunt gravativa & comatosa cerebri oppressio, & inde totius Systematis lassitudo spontanea, Horror, tremor artuum, jactatio inquieta, oscitatio, & pandiculatio, vertiginosa affectio, invalido universalis, præsertim ventriculi, cum nausea & vomitu sociata. Igitur quamdiu per totum morbi decursum hæc symptomata se produnt conjicere licet vim spirituum adhuc à veneno quadantenus opprimi, nec satis expandere posse in præsens machinæ tutamen. Atque in febris continuæ cursu, postquam spiritus expansi flammam in sanguine uno tenore diù ardentem excitarunt, si novus horror aut rigor, reliquo hujusmodi symptomatum satellitio stipatus invadat (quod non rarò in praxi observare licet) nisi hoc ex mero accidenti, ab evidenti aliqua causa venerit, aut à mutatione typi febris in intermittentem (quod ab horum symptomatum, statis periodis recrudescencia unice conjiciendum est) fatalem eventum præfigit, & genus nervosum à veneno recenti, aut vetere vires suas resumente labefactatum, & naturam deliriis, spasmis, subsultibus tendinum, &c. mox subsequituris victam manus daturam.

Indicationes in secundo morbi stadio sunt ferè eadem cum prius memoratis, Sc. ut alexipharmacorum usu, & stragulorum ingestione spirituum expansio acceleretur & promoveatur, donec vis veneni saltem obtundatur. Sicut enim ab aucta spirituum elasticitate symptomata hæc vel evanescent, vel diminuuntur; ita etiam ubi æger frigori externo expositus fuerit,

en
fy
m
h
lo
fi
r
fi
r
e
i
s
n
v
l
t
t
t
a

erit, inexpectatam horroris, rigoris & reliquorum symptomatum recidivam patitur, quo pacto, hoc morbi stadium ultra metam solitam non raro protrahitur. Hæc verò symptomatum caterva communiter loquendo, brevi evanescere solet, quippe quàm citissimè locum datura aliis numero pluribus, diutius duraturis, iisque planè contrariis, utpote à contrario spirituum statu ortum ducentibus, modo algoris paroxysmo, ægrotans non succumbat. Quamprimum enim spiritus sarcinam excutere incipiant, & flamma in spiritibus & sanguine accendatur, insequuntur, in genere nervoso, Cephalalgia immanis, vigiliæ pertinentes, deliria, lassitudo, dolores spasmodici hinc inde versatiles, vel in parte singulari fixi, qualis est lumbago, respirationis & pulsus celeritas & fortitudo. Urina jam primum tingi incipit & contentis saturari, fitis ut plurimum, importuna adest, os arefcit, cutis siccescit, appetitus prosternitur, ventriculi digestio evertitur; nonnunquam gradus aliquis cholerae morbi aut saltem Diarrhæa supervenit.

Quoniam venenum in continuis, & malignis febribus nullis antidotis, quæ nobis innotescunt, superari potest, medici est rem gerendam naturæ committere, & ubi non minus periculum intenditur ab incendio in humoribus, ex insolita Spirituum expansione, quam à veneno, pro vario statu morbi, atque symptomatum inde natorum naturæ succurrere; sive enematis venæsectionibus, emulsionibus, opiatis, aliisque medicamentis orgasmum sanguinis compescendum, sive vigilias, dolores immanes, inflammationes, excretiones, aliaque hujusmodi præsentis incendii pericula præveniendâ judicet. Ideoque per totum cursum morbi jam hoc, vel illo modo, indicationes curativæ pro re nata variandæ sunt. Verissimum quidem est spiritus, veneno non valde maligno oppressos, sese ita aliquando expandere, ut hostem prima luctatione vel fugent, vel sopiant, & inde apurexia & quiete potiantur, donec à veneni revirescentia novum certamen instituat, quod in febribus intermittentibus imò quadaptenus in remittentibus conspiciere licet.

p. 60.

Atque hujus veneni (modo natura sibi ipsi non subve-
niat, absque suppetiis medicinalibus) Antidotus herculea,
ferè omnibus notà in promptu est, Sc. Cortex peruvia-
nus, à cujus justa dosi tempestive adhibita, illico
æger in statum sanitatis reduci solet. Sin verò præ
gradu veneni summè deleterii vires hujus febrifugi
planè superentur (quod in febribus verè *Συρόχοις* &
malignis quotidie contigit) natura continuatâ spirituum
vibratione indies magis magisque ad extremum
usque gradum aucta, venenum sive intus natum, sive
ab extra, contagione communicatum, eliminare mo-
litur, in eo morbi stadio, quod augmentum vocatur.
Quo durante, sicut flamma febrilis, parili gradu, in
sanguine intensior accenditur, ita cephalalgia, sitis,
vigiliæ, tinctura urinæ, & in febribus benignis, for-
titudo pulsus, unâ cum reliquis symptomatis à calore
aucto provenientius sensim crescunt; nec non, ab
inflammatoria humorum acrimoniâ ulterius exaltata,
aphthæ suppullulant albæ, vel pro genio veneni ma-
gis deleterio, nigrae, prout salivam è sanguine magis
minusve venenato secerni contingit. Eadem acrimo-
nia, dum ventriculum vellicat, singultum, dum mus-
culos, membranas, vel partes glandulosas impetit,
dolores Rheumaticos, Pleuriticos, Phreniticos, angino-
sos producit. Et hîc quidem indicantur ea omnia,
quæ humorum orgasmum contemperare possint, ju-
lapia admodum temperata, diætâ tenuissima, summa
quies in lecto stragulis paucis cooperto in loco tene-
bricoso, &c. quæ tamen cautè admodum administra-
ri debent, ne inde repressi Spiritus in posterum impa-
res veneno eliminando reddantur.

p. 61.

Sin è contra, Spiritus jam succumbere contingat,
atque febris cum præproprio subsultu tendinum, de-
lirio, comatoso affectu, aliisque veneni efferatiois sym-
ptomatis, malignitatis speciem induerit, vis spirituum
expansiva spiritibus volatilibus C. C. Sal. Armoniac.
cardiacis & alexipharmicis, præsertim suppedaneis a-
cribus & frequentibus vesicatoriis excitanda est; di-
ætâ quadantenus ditior indulgeatur; uti juscum
pulli, &c. æger è lecto nonnunquam transferatur in
aerem.

t,
 :-
 t,
 :-
 m
 c.
 t,
 :-
 m
 n
 a

aerem cubiuli clarum & apicum, ut Spiritus latissè expandantur, & sese à symptomatis malignis liberent.

Ubi verò Spiritus jam sensim ultimis conatibus, se dilatarunt, status morbi incipit, quem sæpenumerò per plures dies protractum conspiciamus, antequam natura vel vincat vel vincatur, calore febrili unà cum omnibus symptomatis, uno tenore fluentibus. Ideoque non multum nunc à medico, absque urgente necessitate moliendum est, verum totum negotium naturæ soli & patiens regimini debito committendus est, nisi quoddam temperatis cardiacis jam vis spirituum fovenda sit. Non opiatibus & refrigerantibus, multo minùs venæsectione opprimenda.

p. 62.

Quamprimùm verò natura venenum intùs delitescens excutere & subigere in agone ultimo, semel tentaverit, non diu res manet in æquilibrio, verùm crisis instat, naturà quam citissimè triumphatura vel triumphanda. Siquidem cum primùm à subactione veneni incæpta, Natura quadantenùs superior evaserit, calor febrilis illicò mitigari incipit, atque symptomata indè provenientia diminui, uti vigilæ, deliria, &c. pulsus fortior & minùs celer sentitur, atque respiratio liberior, aphthæ decrescunt aut saltem calorem in melius mutant, emunctoria corporis calore priùs constricta referantur, atque lymphæ inutilis & effæta, in habitu corporis priùs congesta qua data porta, liberè effluit: Cum per renes excernitur, urina priùs pauca, tenuis & straminea jam copiosa redditur, contentis saturata, vel saltem hypostasin aut enæorema dimittens: Cum per poros cutis emittitur, sudores sunt universales, iique calidi & satis copiosi & cum euphoria tolerati. Cum è ductibus salivalibus, rivulus Lymphæ sanæ os colluit, aphthæ absterguntur, brevi sanescunt & sitis extinguitur. Nonnunquam Crisis fit per glandulas intestinorum, superveniente Diarrhæa miti.

p. 63

Durante crisi, utrùm illa fuerit acuta, vel tarda, absque urgente necessitate nil moliendum est. Expansio iusta spirituum unicè julapiis cordialibus admodùm temperatis, diætâ quadantenùs ditiori è jusculo pulli-

p. 66.

tenuiori; atque regimine in cæteris debito fovenda & sustentanda est.

p. 67.

In ultima harum febrium scena ubi natura veneno victa manus datura est, ubi adsunt dirissima nervosi generis symptomata, cum respiratione suspiriosa, pulsu tremulo, urinâ clarâ & stramineâ & madore frigido per totam machinam diffuso præter caput, quod jam intense inclescere solet, modo quicquam adhuc tentandum restat, unice indicatur copiosus usus alexipharmacorum, spirituum volatilium, acrium, suppedaneorum atque frequentium vesicatoriorum.

C A P. II.

De Febre depuratoria.

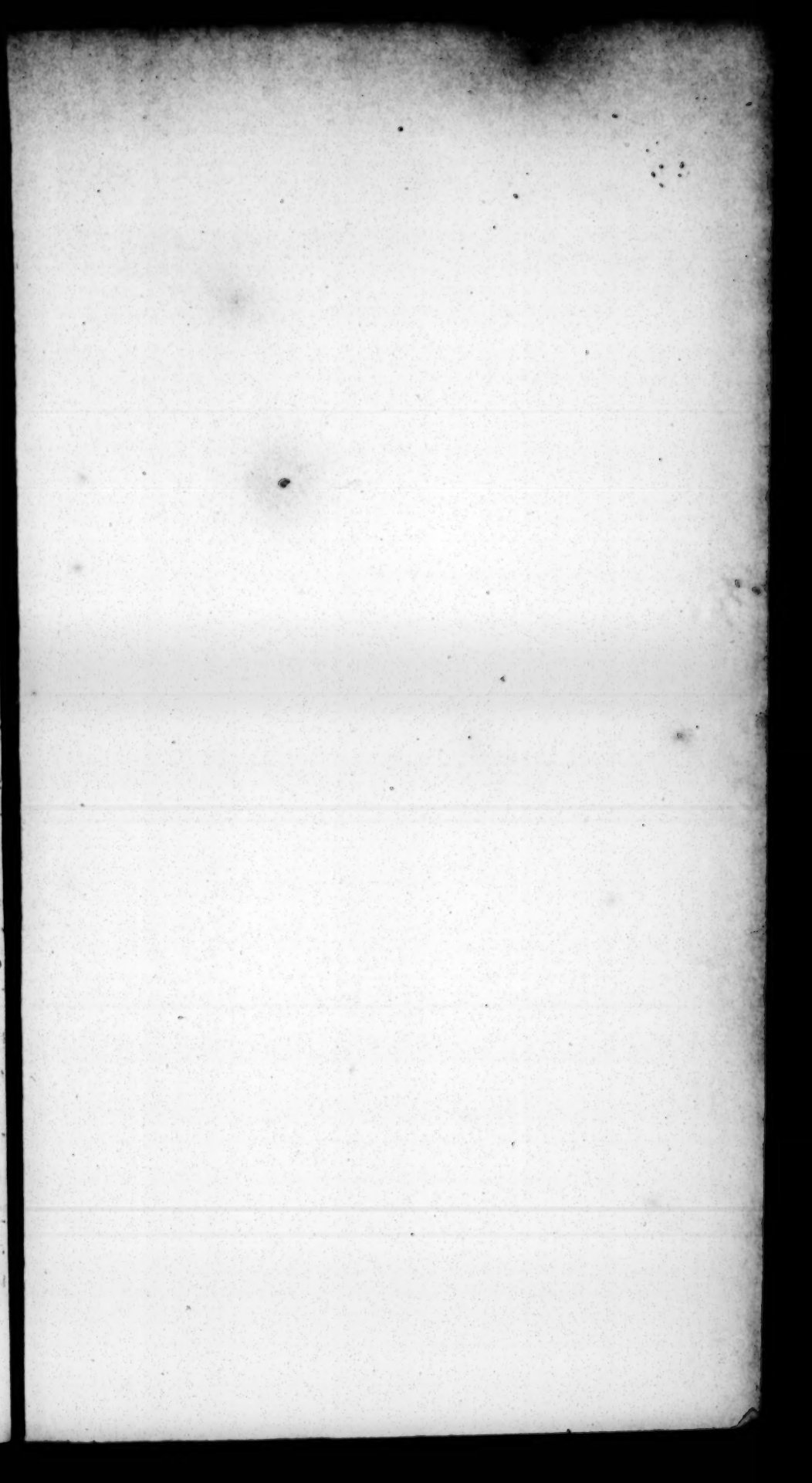
Sydenham.

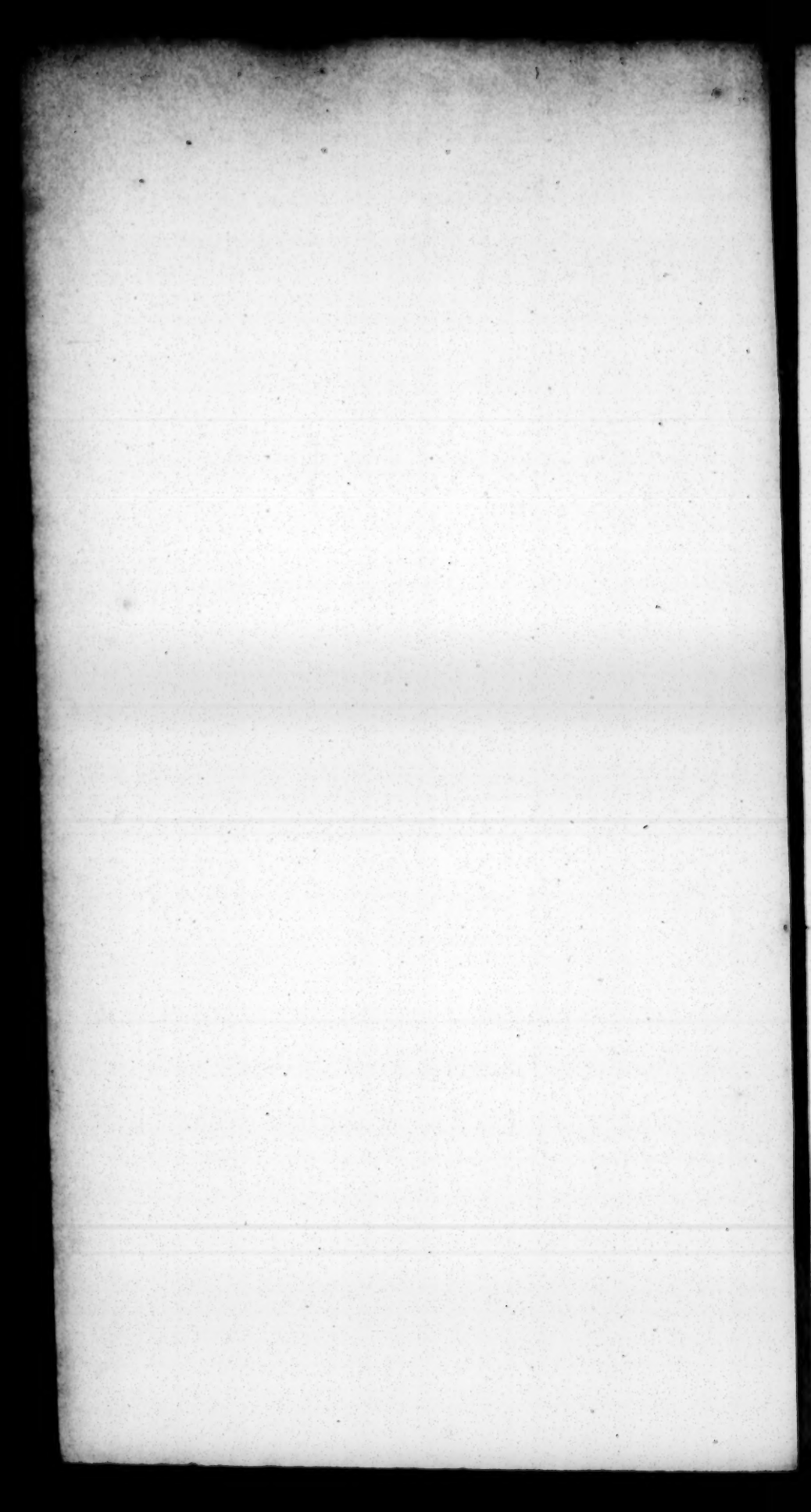
PRIMò quidem adverto, inordinatam massæ sanguineæ commotionem, febris causam, seu comitem, à natura concitari, vel ut heterogenea quædam materia in eadem conclusa, ac ipsi inimica, secernatur, vel ut sanguis in novam aliquam diathesin immutetur.

Secundò ita mecum reputo, indicationes veras ac genuinas, quæ in hoc morbo consurgunt, in eo versari, ut sanguinis commotio, intra modum naturæ proposito congruentem sistatur, eâ nimirum ratione, ut ne hinc plus æquo gliscat, unde periculosa Symptomata insequi solent, nec illinc nimium torpeat, quo pacto, vel materiæ morbificæ protrusio impediretur, vel sanguinis novum statum affectantis labefactarentur conatus.

Quoties mihi cum ægris res est, quorum sanguis vel per se imbecillior existit (uti serè in pueris) vel justa spirituum copia destituitur (ut in decliviori ætate, atque etiam in juvenibus, diuturno aliquo morbo confectis) à venæsectione manum tempero.

Attamen ubi in contrariæ indolis sanguinem incido, qualis in juvenibus athletico habitu & temperamento sanguineo præditis reperiri consuevit, primum

in curatione locum phlebotomiæ attribuo. Mensuram quod attinet, mihi solenne est eam duntaxat sanguinis quantitatem detrahere, quantum conjicere liceat, quæ ægrum ab incommodis quibus immodicam ejusdem commotionem obnoxiam esse diximus, incolumem præstet.

Post venæsectionem (si quidem ipsa juxta casus præmemoratos necessaria fuerit) sollicitus sedulusque inquirō, nunquid ægrum vel vomitus, vel inanis aliqua vomendi propensio, sub febris initium interturbaverit. Id si contigerit, omnino medicamen emeticum præscribo, nisi vel ætas tenella, vel insignis aliqua debilitas ægri, ab eo temperandum suaserit. Sanè vomitorium propinare, ubi istiusmodi prægressa est vomendi proclivitas, adeò est necessarium, ut nisi humor ille expellatur, in sentinam complurium malorum difficilium sit abiturus, quæ crucem figent medico, toto durante medicationis tempore, ægrumque in haud leve periculum conjicient; ex horum præcipuis & maximè solitis, est Diarrhæa, quæ ut plurimum in defervescencia febris consequitur, quotiescunque emetica quando ea suadebat indicatio, omissa fuere, emeticum quale passim à me propinatur, hujusmodi ferè est.

℞ Infus. croci metallorum ℥vj, Oxymel. scillit. & Syr. Scabios. composit. an. ʒß, m. f. emeticum. quod hauriri jubeo tempore pomeridiano, duabus horis post leve prandium.

Verùm quo tutius ac felicius vomitio subsequatur succedat, illud etiam in mandatis habetur, ut zythogalæ ℥vj. vel viij, sint in promptu, quippe quod periculosa sint ista medicamenta, nisi copiosè diluantur, ideoque quoties vomuerit æger, aut alvum exoneraverit, è vestigio sumendus erit haustus: quo factò, & inania illa tormina præcaventur, & vomendi conatus auspiciò procedunt.

Hic loci non omittendum erit, si ægri conditio utrumque auxilium postulaverit (venæsectionem intelligo

tell'go & vomitorium) tutum omnino esse ut venæsectio emetici exhibitionem præcedat.

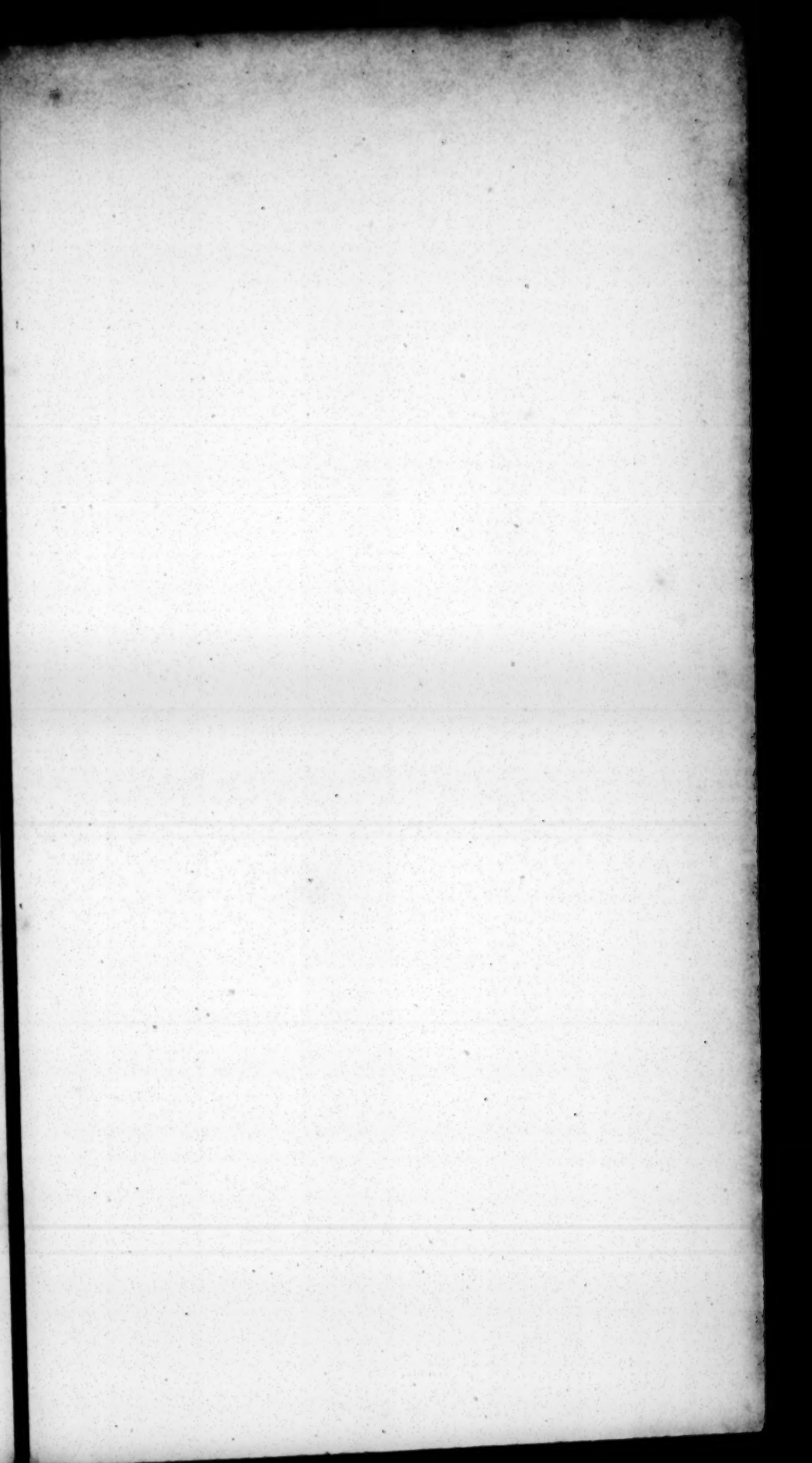
Si quis autem quærat, quo tempore febris, vomitorium exhibere velim, dico in ipso plane febris initio, si quidem optio daretur, emeticum propinarem, quod si nobis (ut sæpe fit) ferò accersitis, non licuerit emeticum propinando, ægrorum salutem sub febris initium consulere, certè tamen convenire existimaverim, ut quovis morbi tempore illud fiat, modo vires eò usque morbus non attriverit, ut emetici vim ferre jam amplius nequeat. Equidem ego die duodecimo, vomitum imperare non dubitavi.

Vesper, celebrata jam vomitione, semper illud ago, ut tumultum ab emetico in humoribus excitatum consopiam, & quietem conciliem, ideoque sub noctem, vel hora somni, paregoricum quempiam haustum exhibere soleo. *e. g.*

℞ Aq. papaver. Rhead ℥ij, aq. mirab. ℥ij, Syr. de Meconio & Syr. de papaver. errat. an. ℥ss, m. f. haustus.

'At si nullum jam supersit in posterum concitandæ nimiae ebullitionis periculum, Diascordii satis largam dosim, vel impermixti, vel aquæ alicui cardiacæ sociati, exhibere jubeo. Præclarum sane medicamentum, modo ea quantitate exhibueris, quæ remedii potius quam tituli mensuram impleat.'

Hic autem loci priusquam de emeticis dicendi finem faciam, prætereundum non est, omnino tutum non esse (saltem in hac febre) vomitoria ex infus. croci metall. puerulis ullisve infra adolescentiam constitutis vel minima quantitate exhibere. Vomendi exantlato negotio, illud mecum ulterius disquirere soleo, utrum evacuationibus prægressis non obstantibus, sanguis etiamnum adeo exæstuet, ut illius effervescentiæ limites adhuc ponendi sint, ac sufflumen addendum; an verò eò usque elanguerit ut indigeat incitamento, an denique fermentatio ad gradum idoneum ac debitum reducta, permitti sibi, absque ægri periculo possit. Itaque

hu
lic
tio
hi

ce
n
a
fi
P
l
r
l
f
s

Itaque si sanguis eo usque exæstnet, ut merito adhuc suspicari liceat ægrum vel phrenitidi, vel alii alicui molesto Symptomati, ex nimia sanguinis ebullitione prognato, obnoxium esse, postridie emitici exhibiti, enema præscribo.

℞ *Decocti communis pro clystere ℥ij, Syr. viol. & Sacchar. culinaris an. ℥ij, m. f. enema, idemque repeti pro re nata jubeo.*

Interdum tamen usu venit, ut venæsectionem etiam semel adhuc atque iterum, repetere necesse est; nempe in temperamentis admodum sanguineis, & ætate florentibus, aut in iis qui nimio vini usu, inflammatoriam quandam diathesin sanguini suo impresserunt.

Si sanguis nimium æstuet, atque effervescat, singulis, vel alternis diebus, prout res postulaverit, clysterem injici curo, idque ita fieri ad decimum usque morbi diem vel circiter.

Verum è contrario, si sanguinis effervescencia nimis elanguescat, adeoque stimulo egeat, tunc a Clysteribus ante diem decimum prorsus abstinendum arbitror.

Cardiaca quod spectat, quoniam usu mihi comper-
tum est, eadem properè nimis exhibita, non contemnendam noxam inferre, idèd curæ mihi semper est, ne cardiaca exhibeantur, dummodo vel nihil omnino, vel parum sanguinis emissum, nullaue alia insignior evacuatio facta fuerit, aut æger ætatis vigorem nondum exegerit. Interim verò, si æger ex profusis evacuationibus lassus & languidus, vel ætate fuerit pro-
vectus, solenne mihi est, cardiaca vel in ipso febris initio propinare. Morbi autem die duodecimo, negotio tunc temporis ad secretionem vergente, medicamenti calidioribus liberalius indulgendum censeo. Imò paulo maturius, idem fieri potest, modò non metuendum sit, ne febrilis materia in partes principes præceps agatur, namque hoc tempore, quò magis calefecerim, eò magis concoctionem acceleravero. Ma-
teriaz

terizæ febrilis concoctio, nihil aliud reverâ significat, quam peccantis materiæ à sana separationem.

Si fermentatio satis progrediatur, despumatio circa diem decimum quartum peragitur.

Cardiaca quæ adhibeo, passim sunt ejusmodi, quæ statim subindicabo, quorum moderatioribus utor in principio morbi, æstuatione maximè fervente gradatim ad usum calidiorum, juxta morbi progressum, vel ebullitionis gradus pergens.

Moderata autem illa quæ dixi cardiaca, sunt ex aquis stillatis (verb. gr) boraginis, citri, scordii compos. fragor. Theriacal. cum admixtis Syr. Melisso-phyll. Fernel. Caryophyll. & de succo Citri, &c. Fortiora verò ex pulvere è chel. cancro. comp. Bezoar. confect. de Hyacinth. Theriac. Andromach. aliisve ejusdem indolis, quæ sequuntur, in frequenti usu sunt.

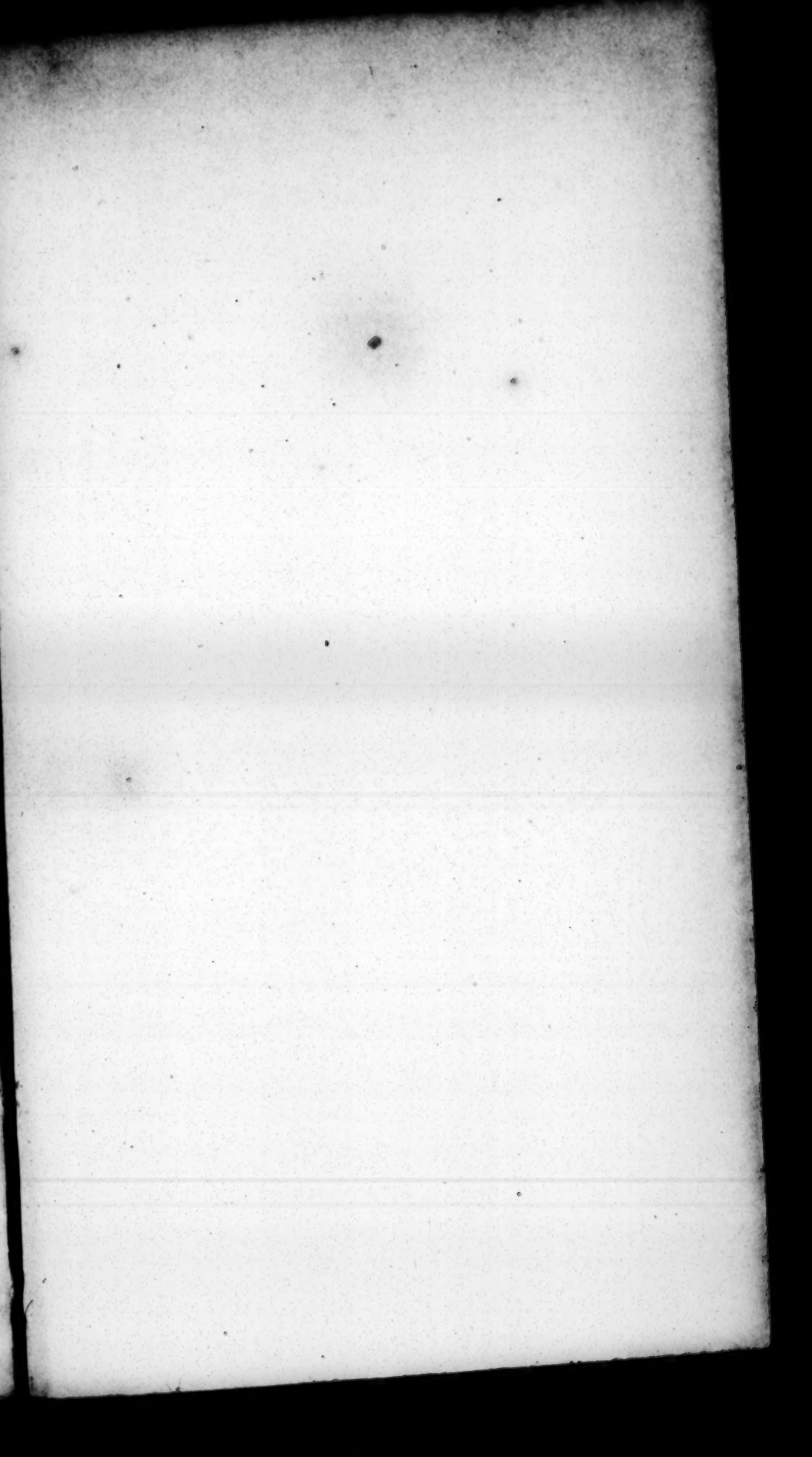
℞ Aq. Boraginis, Citri, Scordii comp. Ceras. nig. an. ℥ij, Aq. Cinamomi hordeat. ℥j, Margarit. preparat. ℥ij, Sacchar. Crystal. q. s. Misc. sumat cochl. iv, sæpius in die, præcipue in languoribus.

℞ Aq. totius citri & fragorum an. ℥iij, aq. cordial. frig. Saxonia ℥j, aq. Theriac. stillat. Syr. Melisso-phyll. Fernel. de Succo citri an. ℥ß, Misc. f. Julapium, de quo capiat sæpius.

℞ Pulv. echelis cancr. comp. lap. Bezoardici orientalis. & occidentalis. Contrayerva an. ℥j, Fol. auri N: j. Misc. fiat pulv. subtiliss. Capiat. ad quantitatem gr. xij, quoties opus fuerit, ex Syr. è Succo Citri, Caryophyll. an. ℥ij, Superbibendo cochl. aliquot Julap. præscript.

℞ Aq. Theriac. stillat. ℥iv, Semin. Citri ℥ij, Contundantur simul, & f. emulsio, colatura, adde Sacchar. perlati q. s. ad gratum saporem, sumat cochl. ij, ter in die.

At si fermentatio neque nimium æstuet, neque langueat, eam in illo gradu relinquo, nec ullis remediis utor, nisi ægrorum, vel amicorum, quibus stipantur impor-

Imp
tra
S
usit
par
Syn
esse
tum
sub
cul
que
S
ad
pun
ad
fin

sc
na

cu
m
du
ph
ta
se
in
c
H
v
n
a
f
i
c

impunitas, à me aliquid extorqueat, quod ipsis, citra instituti & scopi mei fraudem placeat.

Si prædicta methodus sollicitè observata fuerit, usitata circa 15 diem, tum ex laudibilis in urina separationis signis, tum etiam ex manifesta omnium Symptomatum remissione, percipio tempestivum tunc esse, potionem purgantem exhibere, quæ sedimentum è prægressa fermentatione hic illic depositum subducatur, quod nisi tempestivè factum fuerit, periculum, ne in sanguinis massam remigret, ejusdemque febris recidivam conciliet.

Si valdè debilis sit æger, vel alioquin perfecta adeò depuratio facta non fuerit, ut audacter possim purgans exhibere, die decimo quinto, rem differo ad decimum septimum, quo tempore sequentem, vel similem pro ratione ægri virium potionem propino.

R. Tamarind. ℥ss, flor. Senna ℥ij, Rhabarb. ℥iss, coq. f. q. Aq. colatura ℥iij, dissolve Manna & Syr. Ros. an ℥j, Misc. f. portio cap. mane.

Purgatione peractâ, ægrum hæcenus lecto ex præscripto meo delixum, surgere, & paulatim ad pristinam victus rationem reverti jubeo.

Accidit interdum (maximè in senibus) febre jam curatâ, & corpore jam satis superque purgato, nihilominus valdè debilem esse, & quandoque tussi, interdum etiam sreatu, magnam glutinosi, viscosique phlegmatis copiam expectorare, quod Symptoma non tantum ægro terrorem injecit, sed & ipsi medico, præsertim minus cauto, imposuit, eumque in opinionem induxit, quasi affectus iste phthisi viam sterneret: Licet observaverim ego, rem adeò periculosam non esse. Hoc in casu ægrum jubeo vinum malaganum annosum, vel salernum, sive muscatum cum pane tosto ei immisso bibere, quod crasni sanguinis multum prægressâ æstuatione debilitati (proindeque nuper ingestorum succis assimilandis imparis) corroborans, Symptoma illud, paucorum admodum dierum spatio abigit, ut crebra experientia mihi constat.

Si

Si fermentatio sanguinis ritè processerit, fiet omnis-
no materiæ morbificæ despumatio, intra tempus modò
dictum. At si remedia refrigerantia, vel enemata
serius exhibita fuerint, multo longius excurret febris,
præcipuè in hominibus grandævīs, malè à medico cu-
ratis; ad quos quandoq; accersitus, postquam febris per
quadraginta dies & amplius laboraverant, nihil non
expertus fui, quò despumationem sanguini inducerem:
sed nempe usque adeò debilitatus erat sanguis, par-
tim senio, partim enematibus, & medicamentis refrige-
rantibus, ut neque cardiacis, neque ullis aliis remediis
corroborantibus scopum meum assequi possem, sed vel
illorum febris virium suarum tenax permanebat, vel
alioqui, si adesse videretur *αισχροξία*, vires ægrorum
admodum prostratæ erant, & tantum non emortuæ.
Aliorum autem remediorum successu frustratus, aliò
concilium vertere sæpe coactus fui, cum successu non
vulgari, nempe adolescentulorum vivum vegetumque
calorem, ægris applicando.

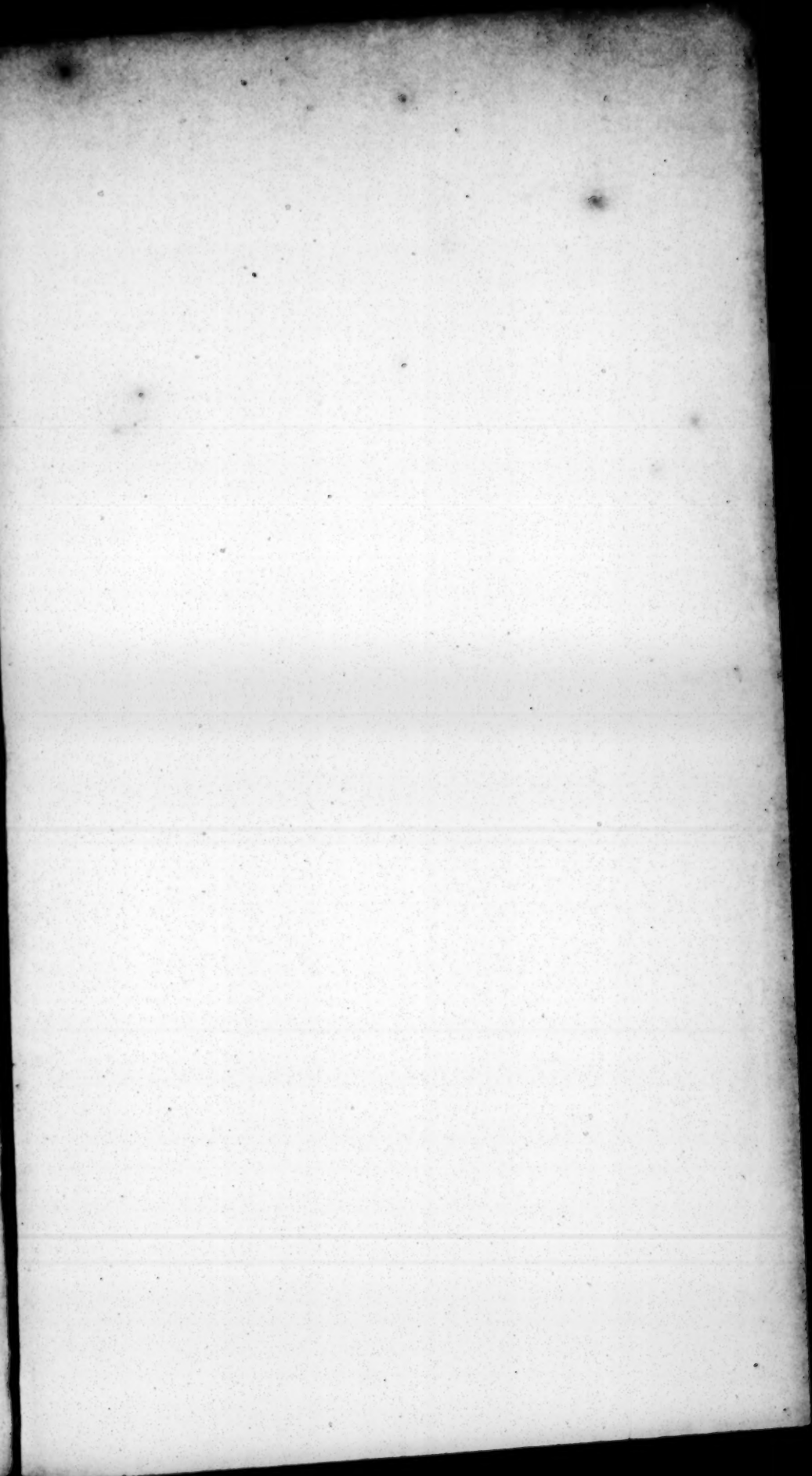
Morton.
Puristolog.
Vol. 1.^a
p. 282.

C A P. III.

*De Febris continuis Remittentibus, ijs-
que tam simplicibus quam spuris.*

FEbrem illam remittentem voco, quæ licet continua
sit, manifestò tamen, atque ut plurimum perio-
dicè, exacerbatur & remittit. Hæc febris vel est sim-
plex & pura, vel spuria seu mixta, vehementi quippe
aliquo Symptomate stipata.

Hujus febris puræ & simplicis typus, ex manifesta
exacerbatione & remissione, singulis ut plurimum,
vel alternis diebus, statâ & certâ horâ, periodicè re-
currentibus facillimè dignosci potest; atque equidem,
ab intermittente, inde duntaxat discriminatur, quod
calor febrilis in intervallis hujus febris nunquam pe-
niùs extinguatur; & primus solummodò paroxysmus
cum solenni algore, horrore & rigore incipiat. Unde
operæ pretium vix erit, in hujus morbi criteriis, five
signis

signis diagnosticis diu morari, postquam typum ejus graphicè descripserimus.

Cum primum spiritus, ex improvîso, aurâ venenatâ *p. 283.* inficiuntur & obruuntur, tota machina algore universali corripitur, eousque durante, donec sese expandere iterum nitentes, hostem adoriri incipiant; quod sine horrore, rigore, oscitatione frequenti, pandiculatione, vertigine, cæterisque id genus levioribus spirituum oppressorum & confusorum symptomatis (quæ in primo unius cujusque febris limine molesta sunt) fieri non potest. Urina etiam tenuis, pallida, & copiosa redditur, atque pulsus in celerem, verum debilem & suppressum mutatur (veluti in hystericis, cæterisque affectibus nervosis accidere solet) donec spiritus nisu, & motu nonnunquam vehementi excalescentes, atque inde præter solitum expansi, flammam febrilem in sanguine accendant totâ autem massâ jam flagrante, temperies illicò mutatur in fervidam & æstuosam, pulsus in celerem, fortem, & magnum, urina multâ rubedine tingi, & colliquatione factâ, contentis saturari incipit: poris à calore insolito constrictis, cutis arefcit; accedit sitis ingens, & linguæ summa ariditas; & quia fermentum ventriculi à massâ sanguinis flagrante sæcernitur, ipse ventriculus dyspepsia, ægitudine, nausæa & proclivitate ad vomendum de repente afficitur: Cerebrum à veneno non adhuc penitus excusso, gravitate molestâ laborat; & artus lassitudine premuntur, à motu spirituum inordinato sese ulterius expandere contendentium, vigiliæ perinnaces oriuntur, atque jactatio corporis inquieta: à fibrarum membranacearum distensione, dolor capitis prægrandis, & lassitudo totius corporis: præsertim verò prope exitum nervorum è spina, insignis lumbago, hanc febrem ferè semper comitari solita, ortum suum ducit. Atque omnia hæc Symptomata vigent, & crescunt, donec spiritus, expansivam suam vim excercendo, venenum quadantenus subegerint, postquam ad spatium unius vel alterius diei acriter certaverint: tunc tandem febris (subortis sudoribus) mitior evadit, jactatio, vigiliæ, ægritudo, sitis, cephalalgia, lassitudo, *p. 284.*

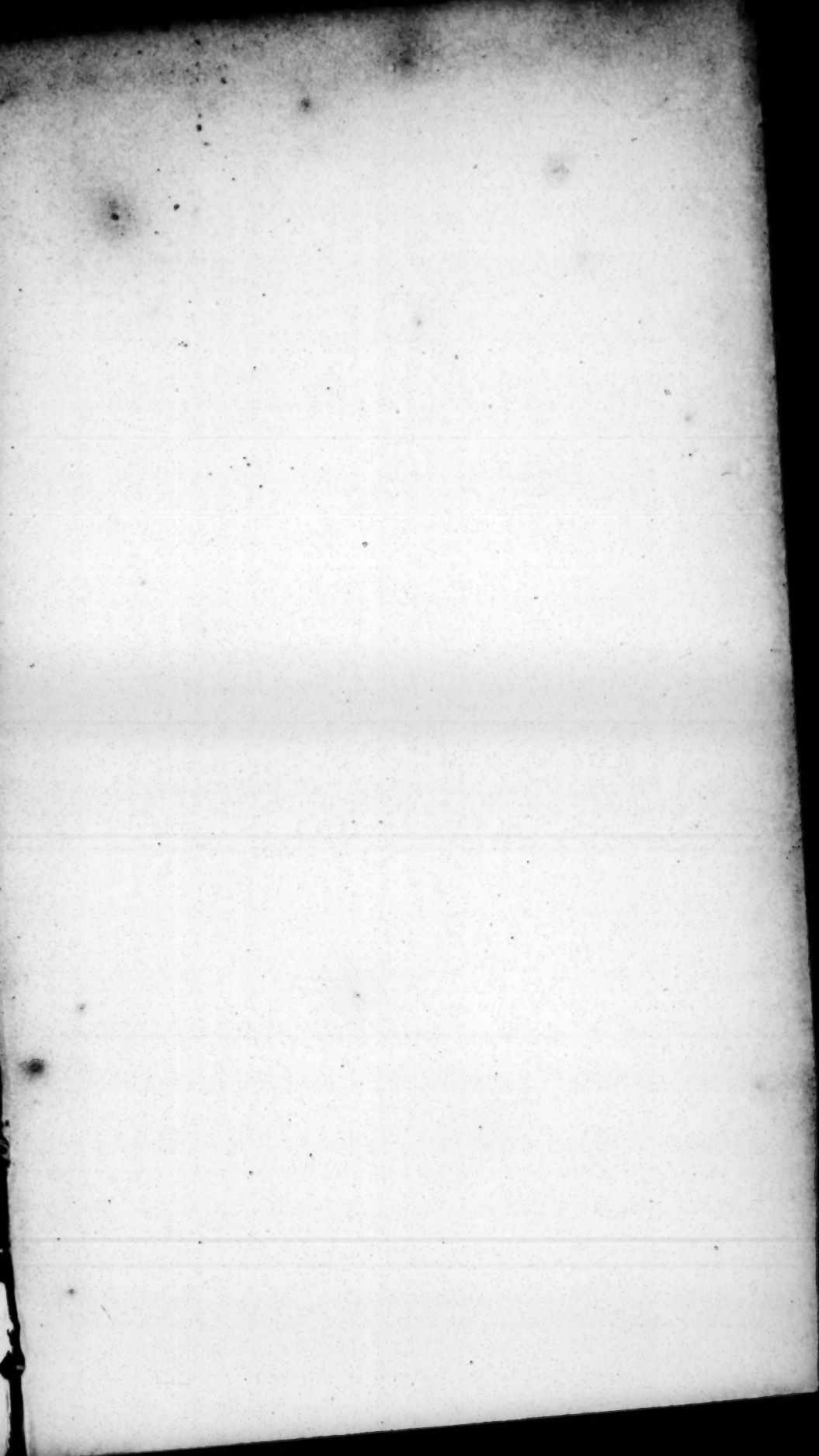

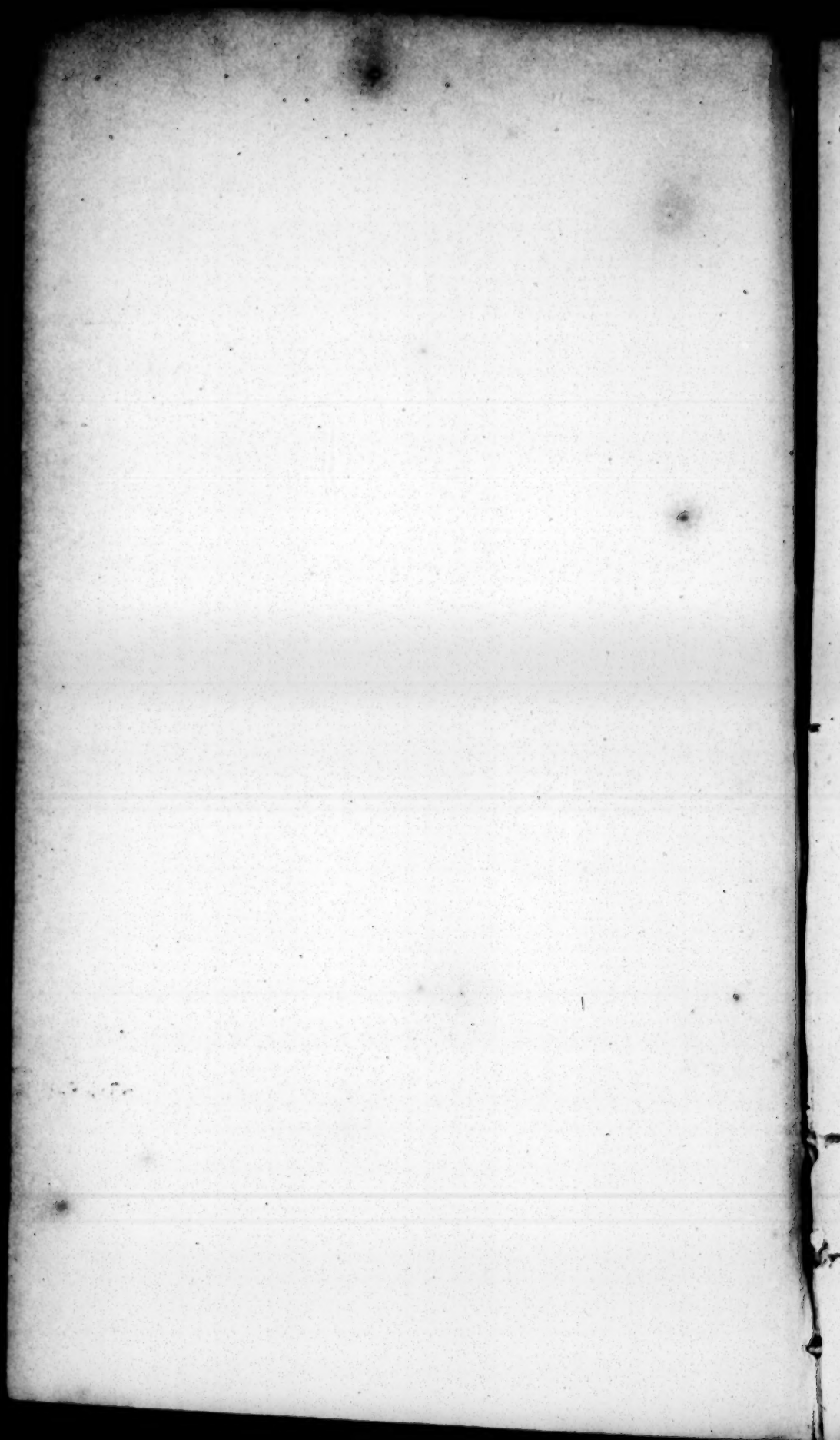
cæteraque omnia symptomata sensim atque ultrò decrescunt, donec venenum, vi potius suppressum quàm subactum, novas vires resumat, & certamen de novo restituat, quod jam sine solenni algore, horrore, & rigore incipit, quippe spiritus, durante remissione, ultra solitum expansi, ex improvîso non adeò deprimi possunt. Quamdiu febris hunc typum servet jure merito continens audit. Ubi verò venenato fermento aucto sponte, vel ab evacuationibus, vel opiatîs, perperam & in largâ nimis quantitate exhibitis, vel quocunque alio accidente; febris typum suum mutet & uno tenore progrediatur, illicò maligna fit, prognostica diversa ministrat, & methodum admodum diversam postulat.

p. 285. & in largâ nimis quantitate exhibitis, vel quocunque alio accidente; febris typum suum mutet & uno tenore progrediatur, illicò maligna fit, prognostica diversa ministrat, & methodum admodum diversam postulat.

p. 286. Criteria febris simplicis diagnostica à quatuor fontibus potissimùm petenda sunt. Primò scilicet à manifestâ symptomatum exacerbatione & remissione, singulis vel alternis diebus periodicè revertente; Secundo à pulsû qui ut ut, durante remissione, mitis sit, vigente paroxysmo augeri solet & mutari in fortem, magnum & celerem, æquali & constanti tenore. Tertiò ab urina, quæ post primum insultum, durante paroxysmo, rubedine multa perpetuò tingitur, & contentis copiosis saturatur, durante verò remissione hypostasim laudabilem ut plurimùm deponit. Quarto, à sudoribus periodicis, quibus sub finem cujuscunque paroxysmi æger persunditur.

p. 287. Spuriam non adeò facile est ad vivum depingere; nam urgente symptomate, quodcunque illud fuerit, haud rarò criteria febris priùs memorata plurimùm desiderantur; si quidem à nisu violentiori Spiritus in statum explosivum quadantenus adiguntur: unde symptomata in genere nervoso suboriuntur, dolores in musculis, tendinibus & membranis rheumatismum, pleuritidem, colicam, cæterosque id genus morbos inflammatorios & spasmodicos simulantia, & è partibus glandulosis enormes subsequuntur humorum excretiones, vomitio scilicet immodica, Cholera morbus, Diarrhæa, Dysenteria, unde natura jam prorsus languens, in veneno adoriendo, intra cancellos solitos sese circum-

cumscribere nequit, indèque typus febris simplicis spuriae multum obscuratur, neque facile è notis prius descriptis dignosci potest, siquidem prae vehementia doloris, inflammationis, vel evacuationis comitantis, Spiritus ut ut adhuc contendere persistant, multum tamen obruuntur, atque natura indè labefactata plurimum defecit, adeo ut donec symptoma allevetur, & Spiritus sese iterum expandere incipiant, calor febrilis uno tenore pergens (extremis jam ferè semper frigentibus) remissus & mitis sentiat, pulsus fit debilis ac celer, urina pallida, tenuis & copiosa (sicut in febribus malignis) typo febris genuino ex periodicis exacerbationibus & remissionibus dignoscendo, planè exulante: vel ubi symptomata (quod sæpe fit) alternatim exacerbantur & remittunt, paroxysmi periodici inde incerto, & nonnunquam sæpius eodem die recurrere solent, scil. evacuatione, vel dolore aucto, calor & pulsus minuuntur: his autem diminutis, illi augentur.

p. 288.

Donec hæc symptomata releventur, non, sine maxima difficultate, experto & excercitato medico typum & genium febris hariolari licet; quocirca ut jam necesse est methodo quadantenus diversâ, quæ scil. symptomata vehementiora adjuncta, æquè ac morbum ipsum respiciat, febris curationem feliciter absolvere; ita non minùs ex aliis fontibus quàm ex typo ipsius febris signa ejus verè diagnostica petenda sunt; præsertim scil. à symptomatis vehementioribus, quæ, si ejusmodi fuerint, quæ robur spirituum, ut ut jam obrutorum, aut saltem forte conamen arguunt, & si cum magnâ violentiâ invadentia, febrem inflammatoriam vel colliquativam denuntient, præsertim, si hæc Symptomata observentur post periodos certas recurrere; atque, saltem durante remissione, urina reddatur, qualis in synocho genuinâ reddi solet, & pulsus etiam congruat; admodum verisimile est hancce febrem (qualiscunque sit ejus typus) esse de genere febrium continentium, atque ejus curationem usu corticis peruviani ritè ministrati, respectu, scil. ad Symptomata urgentia habito, feliciter absolvendum. Ex.

p. 289.

Loge.
ouveXe

gr. ubi febris (quomocunque typus ejus natus a Symptomatis suppressus obscuretur) insolitâ & intensâ nausêâ, vel vomitione stipetur, adeò ut æger vix quicquam medicamento vel alimenti retinere, vel suscipere queat, quin illico vomitione sursùm id rejiciat; vel ubi fluxus alvi immodicus adsit, ità ut omnia ingesta confertim deorsùm ejiciantur; vel ubi, sicut in cholera morbo leviori, sursùm ac deorsùm propellantur; vel ubi prægrandi aliquo & spasmodico capitis, artuum, vel cujuscunque partis dolore, colico, pleurifico, Rheumatico, &c. Patiens torqueatur, & de Symptomatis vehementiâ duntaxat corqueratur; expansione spirituum, unde febris typus sese aliàs palam ostendisset, jam præpeditâ; vel denique, ubi circa nares, labia, aut aliam quamvis partem efflorescentia quasi erysipelatosa (quæ ferè semper febrem intermittentem genuinam comitatur) in cute appareat; præsertim verò, si hæc Symptomata singulis vel alternis diebus, post certas periodos, revirescere & declinare observentur; atque, saltem durante declinatione, urina & pulsus sese habeant, ut in febre syncho; febrem hanc in classem synochorum quæ viribus corticis ritè ministrati fugari solent, jure merito ascribere licet. Atque sanè ex his criteriis, rarissimè, si unquam memet deceptum memini, in genio hujusce febris dignoscendo, quomocunque typus ejus à typo simplicis synochi, differebat; vires etiam corticis æquè efficaces hic etiam ut plurimum sensi, ac in continente simplici, vel ipsa intermittente, modò methodo ad variantia symptomata accomodarâ exhibitus fuerit.

p. 290. x Esque
de pura
Gyræ
os.

p. 301. Quo pacto hæcce febris five simplex, five spuria, tollenda sit, & quæ sint indicationes curativæ in hoc morbo restat inquirendum. In genere unicè indicatur deletio fermenti venenati, quo naturam ad certamen irritat atque provocat: hoc autem sublato, lucta febrilis sponte cessat; spiritus enim non amplius lacessiti tonum naturalem illicò recuperant, ac massa humorum sponte quiescit, indeque nulla paroxysmorum revirescentia expectanda est.

Ubi

Potchoy hic uti & supra Tobrom ^{Synochum} Gvrex^m La:
tino reddet, d. ppam, roura n. fobis Gvrex:
Xns a Synocho & diysa.

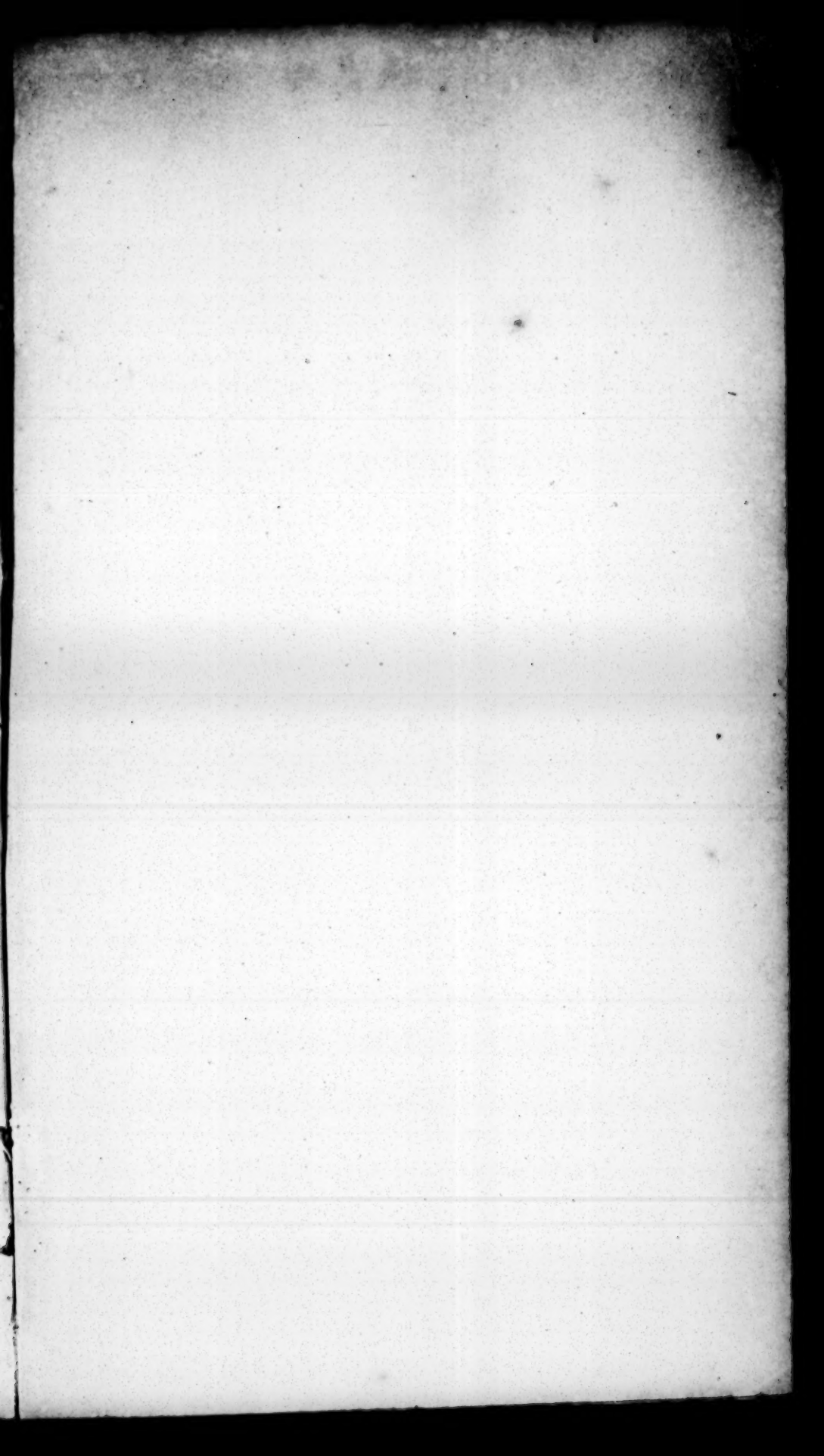
Ubi verò Spiritus veneno graviore irritati, à nīssu suo immodico in explosiōem adiguntur; ut humores inde colliquati è glandulis immodicè excernuntur, plures eæque, pro ratione symptomatum, admodum diversæ indicationes subministrantur, quas medicum apprimè respicere oportet; quippe ab his symptomatis, haud raro, vita ægri in præsens discriminè adducitur plus quam à veneno primario. Quo pacto hoc fieri debeat in methodo curationis explicabimus.

Deletur venenatum fermentum, vel à naturali spirituum expansione sæpiùs repetitâ, donec ad extremam activitatis suæ sphæram sensim perveniant; vel cortice peruviano, aut alterâ (si qua sit) antidoto incunctanter exhibitâ quæ cùm Spiritus adhuc vivaces sint, quocunque morbi tempore illicò venenum subigere valet. Prior methodus magis incerta est: atque, febre jam in inflammatoriam vel colliquativam mutatâ, æger incendio intestino, vel evacuatione immodica confectus haud rarò perit: jam à spirituum nimia depressione febris, nullo non tempore, præsertim prope crīsim, in malignam & funestam facillimè transit; medicus interea naturæ tantum ancillatur, regimen universum ritè imperando, atque spiritus, ubi depressiores febre in malignam transiuram indicant, vesicatoriis, alexipharmacis, cæterisque id genus stimulantibus excitando; aut venæ sectione, enematis, catharticis benignis, emulsionibus, apozematis, Julapiis contemperantibus, fervorem ac orgasmum eorundem minuendo, quoties æstum, ac diathesin inflammatoriam moli humorum impertiant, unde dolores spasmodici, Rheumatici, & reliqua id genus dira symptomata non rarò producuntur: vel denique opiatīs spirituum motum compescendo, quoties vomitio enormis, Diarrhæa aut alia quævis excretio colliquativa inordinata ac symptomata id requirat. Medicum hac methodo utentem oportet esse cautum admodum, atque sagacem; nihilque temerè aut officiosè moliri; neque unam semper viam in febribus sanandis pertinaciter calcare; verum pro ratione symptomatum variâ, atque præsentī febris genio, in unum vel alterum ex-

tremum tendentis, methodum suam sæpiùs cum ratione mutare quotiès opus fuerit.

p. 305. Ut methodus rationalis febrem curandi clarius innotescat, necessum duco, de varijs, hujus morbi stadijs, cum naturæ soli committitur, atque phænomenon inde succrescentium diversâ indole aliquid præfari. Quamdiù spiritus veneno contaminati & de-
depressi vigorem naturalem recuperare nisi quodam moliantur, augmentum morbi durat; atque interea omnia symptomata febrilia, dolor scil. lassitudo, ægritudo, jactatio, vigiliæ, calor intensus, sitis, celeritas & fortitudo pulsus, tinctura & contenta urinæ, ariditas oris, &c. juxta naturæ leges, indies augentur; paroxysmi magis protensi; remissiones autem minùs sensibiles observantur; atque equidem hoc symptomatum incrementum ritè expectandum & optandum est. Natura hoc stadium non uno eodemque temporis spacio perficit, verùm quo mitius venenum est, & spiritus vegetiores, eo citius percurrit, ante quintum scil. septimum vel nonum diem: Quo gravius autem, & à veneno magis deleterio pessundentur spiritus, eò diutius hoc morbi Stadium (modò eventus salubris futurus sit) prorahitur, nimirum ad xi vel xiv diem. Quamprimum spiritus ad activitatis suæ acmen perveniant, ultra quam sese amplius expandere haud valent, illico fit status morbi, in quo usque ad crisi instantem, paroxysmi & remissiones uno eodemque tenore ferè ad amissum procedunt; urina, pulsus, & lingua planè eodem modo se habent; eadem symptomata, idem symptomatum gradus fixus manet, præter lassitudinem, cephalalgiam, cæterosque dolores, sive fixos sive versatiles, qui lege naturæ jam sensim declinare incipiunt, qualiscunque futurus sit eventus; nisi enim spirituum sese expandere molientium jam sponte finito fibrillæ membranorum, muscutorum, & tendinum non diutius lacerantur, convelluntur, aut distenduntur. Hoc etiam stadium (sicut de priore dictum est) spacio temporis determinato, quasi cancellis circumscribere haud fas est; siquidem pro ratione spirituum plus minus

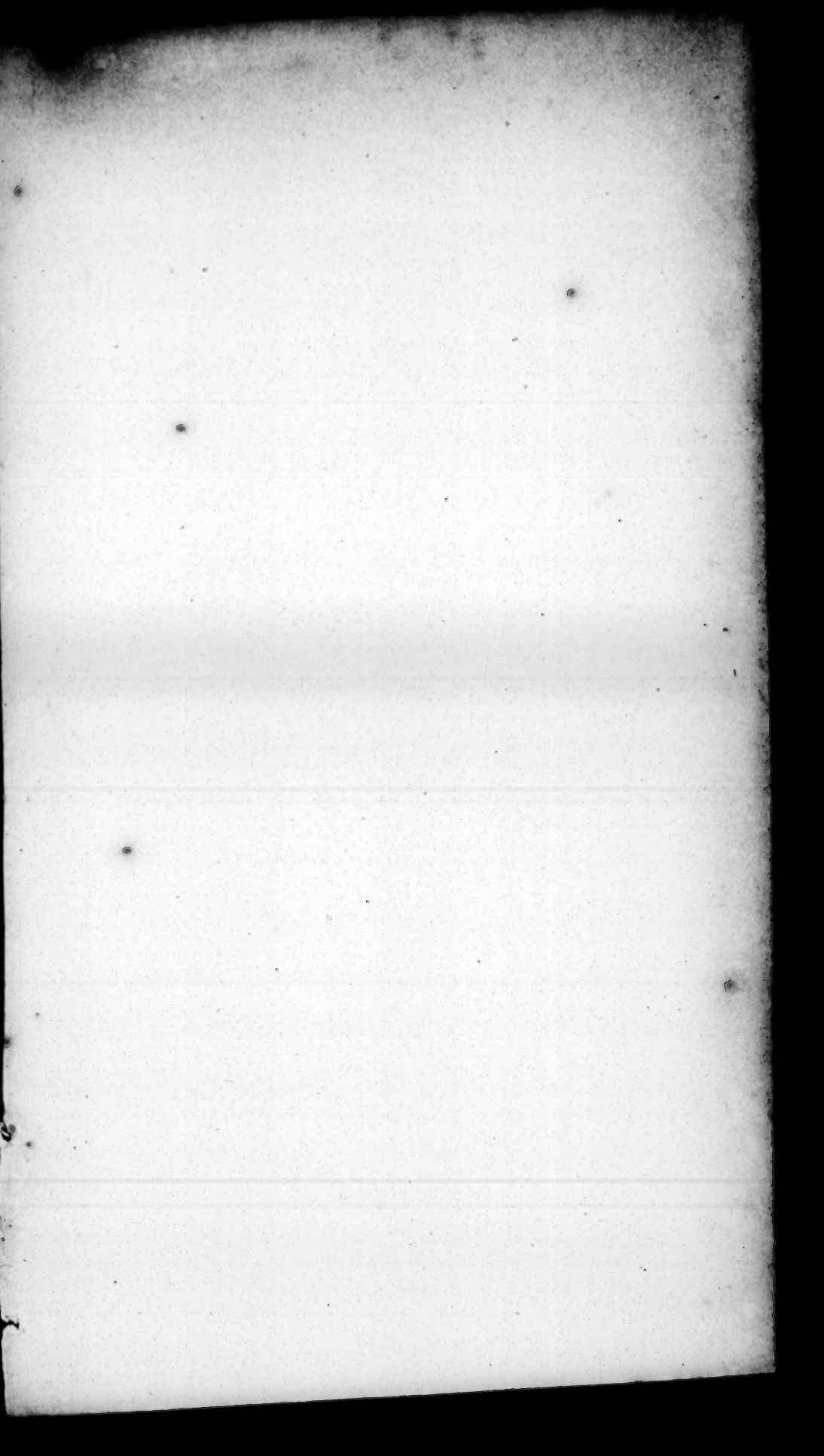
minus vigentium, atque veneni primarii magis minusve deleterii, citius vel serius finitur; cum enim spiritus ad extremam expansionis suæ sphaeram exaltati, veneno longè superiores evadant, status morbi adeò brevis & imperceptibilis redditur, ut, hypostasi laudabili prænunciâ sese in urinâ prodente, spiritus illicò summe efferati, & hostem adorientes, jactationem inquietam, varios dolores extemplò revirescentes oculorum scintillationem, pruritus narium, tensionem hypochondriorum summam producant, & perfecta crisi venenum eliminant, luctâ victoriâ jam parta, cessante, calor sponte mitescit, & lymphæ in præcedenti agone colliquata ubique per poros excernitur, & ductibus salivalibus à præternaturali constrictione liberatis, os scatet salivâ, sitis extinguitur, & spiritibus haud ampliùs lacescitis, somnus placidus ægrum invadit, jactatio, delirium (& si qua sint alia symptomata graviora) penitus remittunt, & febris finitur die septimo, nono, vel ad summum undecimo; jamque declinationem sensibilem frustra expectamus, cum uno ictu critico, & perfecto bellum decernitur. Parili modo, ubi spiritus, in statu morbi, ad ultimum expansos venenum sponte, vel ex malâ praxi, aut quocunque alio accidente longè superat; status morbi quam citissimè, funestè terminatur, cum pulsû scil. admodum debili & celeri, urinâ pallidâ & tenui, linguâ nigrâ & aridâ, subito virium collapsu, subultu tendinum, comate, vigiliis, deliriis, cæterisque id genus vacillantium & enecatorum spirituum indicis sociatis, febrim jam perpetim in malignam transeunte, idque non rarò ante diem decimum vel undecimum. At ubi parile est virium & veneni robur (quod ut plurimum sit) & æquali propè marte dimicatur, in æquilibrio res diu pendit; atque proinde status morbi diutiùs protrahitur ad xvij. xxv diem & ultrâ de victoria intereaque ambigitur, quinetiam ipsa crisis, quæ hoc morbi stadium à tergo sequitur, sit æquè tarda ac infida, non rarò per dies vj. viii. x. xij. protracta, quippe natura non una dimicatione; verum prælio sæpiùs instaurato, sensim & cum difficultate, victori-

victoriam jam reportat ; nec non crisis hoc modo felicititer capta, sæpissimè ex improvîso interrumpitur, ac funestè terminatur. Lympha insuper colliquata non per unam portam confertim protruditur, verum, pro diverso veneni febrilis genio nunc hanc, nunc illam ; nunc per transpirationem insensibilem ; nunc per sudores paucos & periodicos ; jam per hæmorrhagiam sæpius recurrentem, jam per fluxum alvi lentum & periodicum deturbatur ; præsertim verò, ubi venenum sit de genere mercurialium, lymp̃ha, in tarda hujusmodi crisi, sæpissime glandulas salivales atque totam membranam œsophagum & ventriculum investientem petit ; unde nova, eaque satis molesta symptomata hoc morbi stadium, ab initio usque ad finem comitantur ; scil. salivatio, eaque interdum adeò copiosa atque diutina, ut rivulus acris & venenatæ lymphæ ad tres hebdomadas continuò scaturiat ; & aphthæ albæ sive ulcuscula totam membranam oris, linguæ, œsophagi, & nonnunquam ventriculi glandulosam occupantia, ab acrimonia lymphæ ex his partibus excreti orta, quæ continuò succrescunt & revirescunt, donec veneno, crisi perfectâ, penitus subactò, tota massa deferbuerit : Denique singultus horrendus, isque ferè perpetuus, atque cum præfocativâ strangulatione conjunctus, quandiu scil. in ventriculum lymp̃ha hæc venenata excreta, hanc partem inflammet atque exulceret.

Ubi salubris & fida futura est crisis hujusmodi tarda, febris ad stadium suum ultimum, declinationem scil. sensim pervenit, atque inde remissiones redduntur longiores ac magis conspicuæ, paroxysmi verò indies breviores & minùs atroces ; donec æger tandem prorsus sine febre evadat, vel saltem febris typum suum mutet, ac speciem verè intermittentis referat ; tunc omnia sunt in vado.

p. 310. Ubi vero è contra febris jam fiat ferè continua, urina sensim à rubrà & turbidâ mutata, primùm hypostasim levem, vel enæorema ostendat, dein verò in claram & pellucidam transeat, pulsus magis celer, debilis ac vacillans fiat, aphthæ nigrescere incipiant & minùs.

minus inflammari, atque deciduæ licet, iterum repullulare; lingua hæc tremula, arida vel scabiosa, salivatio derepente sistatur, accidentibus subsultu tendinum, comate, delirijs, cæterisque id genus febris malignæ symptomatis; procul omni dubio, venenum in ultimo agone, de spiritibus victoriam reportavit, atque ut ut natura languens crisin moliarur, nullum tamen assequitur nisi infidam & imperfectam, quam mors brevi exceptura est, si assiduo alexipharmacorum vesicatoriorum cæterorumque malignitatis remediorum usu, id non possit evitari.

Quod ad regimen spectat, oportet ægrum tantum stragulis moderatis coopertum, in loco tenebricoso, in lecto sese continere, inibique sine amicorum colloquijs, vel interpellationibus somnum quantum potest captare; siquidem ab erecto corporis situ, multo magis à motu & exercitijs, à stragulis multis ad sudores elicendos perperam impositis, ab aere luculento, & adstantium confabulationibus, spiritus ultro sese expandere molientes cum ægrotantis damno evidenti, & laceffentis alicujus symptomatis superinductione, plus debito irritati facillimè excalescunt.

Victus, licet ad spiritus refocillandos, sæpius ministrari oporteat, unoquoque tamen pastu sit parvus admodum, isque tenuissimus maximè præsentè exacerbatione, atque durante febris augmento; veluti avenacea, panatellæ hordacea, liquor posseticus salvia alteratus, cerevisia tenuis pane tosto calefacta, alaciata, prisana, &c. In statu morbi, præsertim prope crisin victus manu liberaliore, atque quadantenus lautior, uti jusculum pulli, vinum lymphatum, vel ipsum merum concedi potest. Atque equidem regimine, à primo morbi insultu, hoc modo imperato, quamplurimas febres benigniores ab ipsa natura curatas, pluries novi sine remedio quocunque officinali. Quandoquidem autem à mole sæcum in intestinis congesta, calor præternaturalis frustra augetur, explosio flatuum præpedita, & ægrotans inde molestâ sensatione afficitur; in hoc statu alvus adstricta, singulis

p. 315.

p. 316.

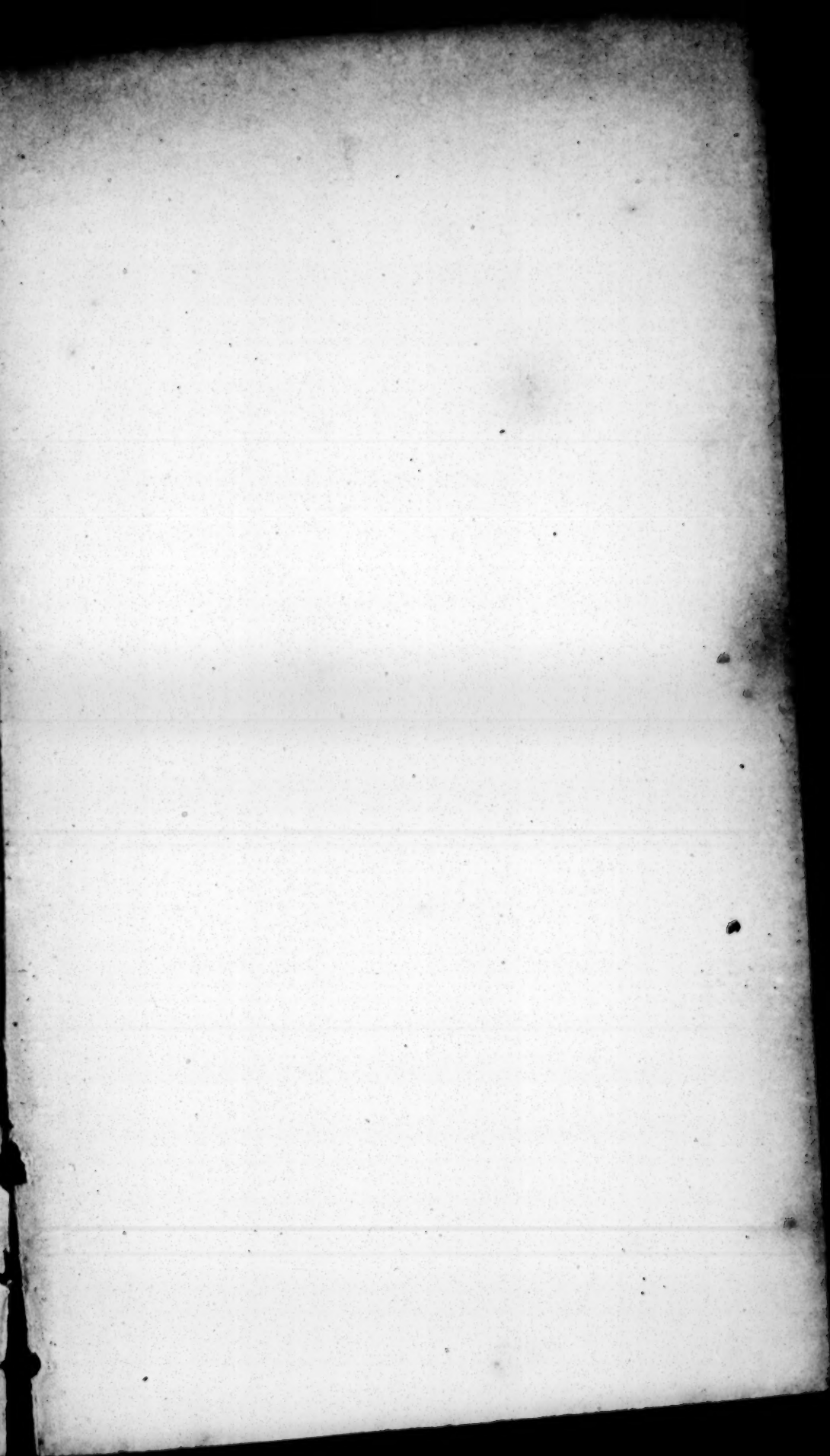
singulis vel alternis diebus lubricetur enemate è lacte
sacharato, floribus Chamæmeli alterato, vel.

p. 317. 24 Decocti emollientis. ℥x. Sachar. Rub. Mel. mer-
curial. an. ℥ij. M. f. enema.

Ubi alvus admodum difficulter sese reddit, insuper
addi potest. *Electuar. lenitiv. Diacathol. vel Cassia*
℥β. & ad facum induratarum lubricationem *Ol. Oliv.*
Violac. Amygd. D. ℥j. si opus fuerit.

In alvo lactiori; ubi fluxus nimius ab enemate in-
secuturus ritè metuatur, sufficit glans, ex *Spec. hier.*
picr. ℥β. Alumin. Mel. an. p. aq. in debitam consisten-
tiam concoctis confectus, qui oleo prius illitus, horâ
opportunâ, durante Scil. remissione, intrudatur. Imo
ubi ob constipationem alvi insolitam, fæces neque
glande intruso, nec enemate educi queant, De-
coctum amarum cum dup. Sen. extra tempus paroxys-
mi propinari licet.

Quoties verò fluxus alvi, præsertim torminosus super-
venerit, qui non rarò à primo morbi insultu invadit
symptomaticè, & cum maximo ægrotantis damno
(spiritibus enim inde multum dissipatis, & à justâ
expansione præpeditis, febris faciliè in malignam de-
generat) necessaria est abstinencia omnimoda à cere-
visia, alâ crudâ vel coctâ, imò liquore possético vel
alio quocunque floribus cerevisiæ fermentato, qui
colliquativam hanc *Diarrhæam*, præ omnibus aliis
vi peculiari promovere solent; illorum verò loco ad
sitim moderandam, propinetur tinctura Rosarum Sa-
charo Albis. gratè edulcorat. vinum Claretum mul-
tâ aquâ dilutum, præ reliquis autem decoct. album
copiosè, & ad libitum, calidiuscule verò hauriendum;
In eundum usum testacea omnia & alcalizata hic
locum sibi vendicant, quæ (modò larga dosi & sæpius
repetita exhibeantur) acrimoniam tundendo, opianti
partes felicissimè sustinent; atque tormina simul ac
alvi fluxum, sine ullo ægrotantis damno sistunt. Quo
arcano palàm factò clariis. Noster Collega D. D. Har-
vis pro candore suo, in libro nuper edito de morbis
infan-

Infantum acutis facultatem nostram adauxit. Quod nomine gratias illi jam lubens refero, ex. gr.

℥ Oul. cancr. ppt. pulv. è chel. cancr. simp. comp.
Coral. Rub. ppt. an. ℥j. Margarit. ppt. ℥ij. M. pro
chartulis quatuor quarum unam capiat sextâ quaq;
horâ unâ cum cochlear. v. vel. vj. Julap. sequent. de
quo etiam bibat ad libitum.

℥ aq. lact. alexiter. ℥viij. aq. Cinnamom. hordeat.
epidem. an. ℥ij. Syrup. Caryoph. ℥iβ. M. f. Julap.

Sin hoc modo fluxus alvi non sistatur, ad ip-
sa opiata confugiendum est, quæ tamen parca manu,
& repetitis vicibus ministrari debent, atque cum alexi-
pharmacis & alcalizatis quæ simul Spirituum expansi-
onem sustinent, ac promovent, commixta; ne Spiri-
tibus indè obrutis, febris jugiter in malignam transe-
at. ex. gr.

p. 319.

℥ Theriac. androm. pulv. è chel. cancr. comp. an. ℥β.
Coral. Rub. ppt. gr. xv. Syr. Caryoph. q. s. M. f. Bolus
illicò sumendus, & sextâ quaque horâ (si opus fue-
rit) repetendus, superbibendo post singulos bolos coch.
v. vel vi. Julap. sequent. de quo etiam ad Spiritus
refocillandos ager bibat ad libitum.

℥ aq. meliss. ceras. nigr. an. ℥iiij. aq. Cinam. bord.
epidem. an. ℥ij. Syr. Caryoph. ℥x. M. f. Julap. nec non
(modò fluxus præsertim verò termina adhuc urgeant)
nocturno bolo addantur Laudan. liquid. helm. gut.
xij. vel Laudan. Lond. gr. i. Insuper enema sequens
ad excretricem in testinorum facultatem sopiendam,
& tonum eorundem confirmandam, semel in die inji-
ciatur.

℥ lact. chalybeat. Flor. Ros. Rub. Saturat. ℥vj. Dias-
cord. vel theriac. Androm. ℥β. M. & cola pro usu.

Cum à crapula vel alimento aliquo dyspepto febris
ortum suum duxerit, unde ventriculus sarcina chyli
crudi, & inani vomitione jugiter lacescit, curatio
à leni vomitorio ritè auspicanda est v. g. Liquore
pissæico

p. 320.

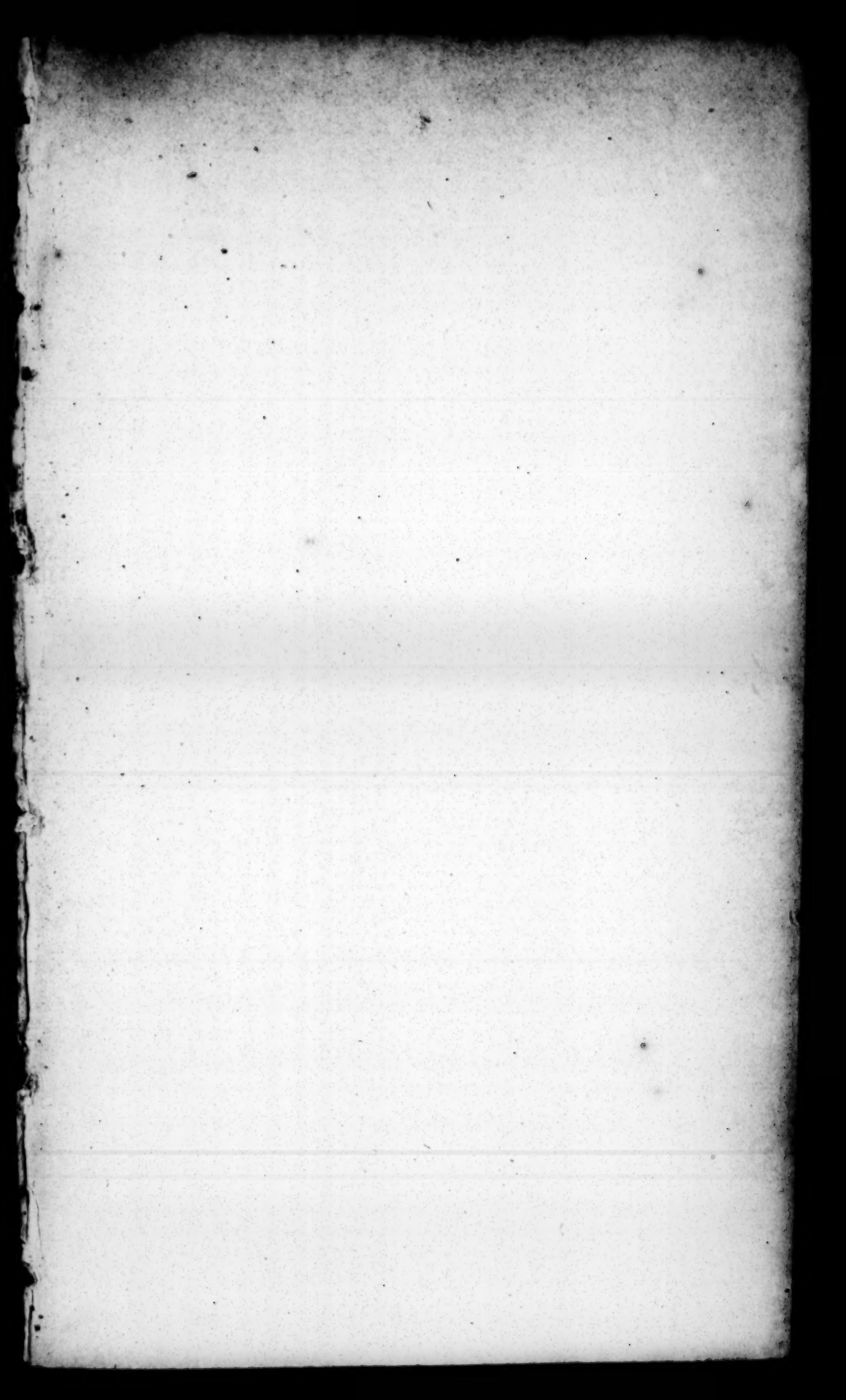

possetico foliis card. benditt. alterato copiose ingesto, addendo inter vomendum (modo opus fuerit) bis terve ʒss. salis vitrioli vel oxymel. Scillitic. cochlear unum vel alterum solut. in haustu liquoris. Religiosè autem ab emeticis antimonialibus, cæterisque ejusmodi violentioribus abstinendum est. Ubi vero venenum febrile sit de genere emeticorum, sponte petit ventriculum, atque copiosè humores colliquatos inibi excernit, unde aded enormes & continuatæ vomitiones biliosæ & diversi colores excitantur, ut ægrotans vix quicquam vel medicamento vel alimenti retinere valeat; hanc evacuationem, quippe Symptomaticam, vel minimo quidem emetico promovere haud fas est. Verum potius aquâ pulli, loco cerevisiæ copiosè propinandâ, venenatum & lacescentem humorum acrimoniam demulcisci convenit, atque remediis appropriatis, quæ etiam quadantenus febrifuga sint, tonum ventriculi jam nimium laxatum firmari. ex gr.

p. 321. ʒj. Succ. limon. ʒvj, sal. absynth. ʒiʒ. M. sumat cochl. ij. singulis horis. delicatulis, cochl. vi. vel V. julapii sequentis singulis vel alternis horis propinentur.

ʒj. aq. menth. Cinnam. hord. an. ʒiij. aq. Stephani. ʒi. sal. Absynth. ʒij. Syrup. Limon. ʒiʒ. m. imò ad compescendum hunc ventriculi spasmodicum, ut scilicet aliquam partem remediorum & alimentorum retinere valeat, Laud. Liquid. gut. xij. (modo ager Laudanum bene tolleret, atque eidem jam assueverit) in haustulo Julapii convenientis, sextâ quâque horâ concedantur, & regio ventriculi sacculis aromaticis in vino Clareto & aqua ferratâ coctis, & calidè expressis bis in die foveatur.

Sin dolor capitis, lumborum, vel artuum prægrandis, à primo morbi insultu, vel durante ejus augmento, ægrotantem plus solito affligat, & simul adsint jactatio corporis, & vigiliæ pertinaces, & à nimio spirituum in seipsis expandendis nisu, febris genium inflammatorium ac rheumaticum quadantenus sortiri videat.

videatur; apprimè convenit (modo cætera id ferant) in ipso exacerbationis articulo, post rejectionem enematis (si hoc indicetur) venam tundi, atque sanguinem ad *℥viij. x. xij.* pro gradu doloris, reliquorumque Symptomatum exigentiâ, & præfenti plethorico, vel athletico, ægrotantis statu, è vena jugulari, vel brachij lateris maximè affecti detrahi, ut hæc Symptomata vehementia diminuantur. Quin etiam, durante morbi augmento, venæsectionem, in subsequen-
 tibus paroxysmis, iterum, iterumque celebrandam esse nonnunquam eadem ratio suadet; cautè tamen admodum, atque, non sine urgenti necessitate, operatio hæc primùm instituenda, multò minùs iterum repetenda est, unde scil. non febris curatio, vel Symptomatum sublatio, sed eorum tantum sublevatio expectetur; nullatenùs verò in statu, aut prope morbi crisin, nisi, ob Symptomatum excessum, vitalis indicatio id necessarium fecerit, siquidem à detractio-
 ne sanguinis officiosâ, vel debito sæpius celebratâ, præsertim prope morbi crisin, haud rarò vis spirituum elastica adeò præpeditur, ut febre in malignam transeunte, spiritus in posterum planè succumbant. Venæsectione autem hoc modo peractâ, æquum est, toties quoties, ope cardiacorum, & alexipharmacorum elasticitati justæ spirituum sustentandæ prospicere, ne delitescens venenum datâ hâc occasione, in eos grassetur. Tantillum etiam opiatum ad demulcendos spiritus, & sudores eliciendos adjicere jam licet, modo sequenti.

p. 322.

p. 323.

℥ Theriac. Androm. pulv. è chelis cancr. vel goa.
 an. 3ß. Syr. Caryoph. q. s. m. f. Bolus mollis horâ
 somni post venæsectionem deglutendus, superbibend.
 cochl. iiij. vel v. Julap. sequentis de quo bibat ager
 ad libitum.

℥ Aq. Meliss. cerasor. nigr. an. ℥iv. aq. epidem.
 ℥ij. Syr. Caryoph. 3x. m. f. Julap. Vel,

℥ Aq. Card. benedict. lact. alexit. an. ℥iv. Cinnamom.
 herd. ℥ij. paon. Comp. epidem. an. 3j. Margarit. ppi.
 3iß Sacchar. alb. 3vj. M. f. Julap. de quo capiat
 cochl. v. vel vi. (agitata Phlegmâ tertiâ vel quartâ
 quaque horâ. D Sin

p. 324.

Sin ob genium veneni admodum laceffentem, & stimulantem, spiritus adhuc multo robore pollentes, à nifu quo sese expandere moliantur, in motus aded efferos adigantur ut partes aliquas, præsertim præcordia, reliquasque vicinas respirationi inservientes, tempore exacerbationis, spasms horrendis torqueri ac convelli contingat: Extremis jam præ atroci dolore frigentibus, atque pulsum vibratione depressa, aded ut vita ægrotantis in præsens discrimen indè adduci videatur: Necessè est, in ipsa exacerbatione, ad nifum hunc spirituum insolitum minuendum, ut non tantum vena rundatur, & sanguis liberali manu tories quoties detrahatur, verum etiam ut copioso ac repetito Laudani usu, effertus hic spirituum motus compescatur. ex. gr. *Tertia vel quartâ quaque horâ (quamdiu opus fuerit) exhibeantur gutta xv. vel xx. Laudan. liquid. belm. in haustu Julapii antispasmodici sequentis.*

℥ Aq. flor. Chamomel. Card. Benedict. Ruta. an. ℥iij.
aq. Brion. comp. Paon. comp. an. ℥i℥. tinct. Castor.
℥j. Spirit. sal. Armen. ℥℥. Syr. Paon. comp. ℥i℥. M.
f. Julap.

Spasms autem hoc modo solutis, bolum alexipharmacum antè præscriptum ad expansionem spirituum renovandum exhiberi convenit.

p. 325.

Ubi autem (ut in febre ardente) sanguis æstro spirituum flagrantium percitus atque agitur, plus justo ebulliat, & ab incendio magis quam à veneno febrili vita ægrotantis in discrimen duci videatur; præter venæsectionem liberalem & repetitam (quæ jam apprimè necessaria est) nimius massæ fervor & ebullitio copiosum ac frequentem usum julapiorum apozematum, emulsionum, cæterorumque id genus attemperantium postulat. ex. gr.

℥ C. C. C. ℥i. Crussa panis albi ℥iij. Macis. Di. Sacchar albiss. ℥℥ coq. leniter in aq. font. lib. iv. ad ij. Liquorem absque expressione colatum bibat æger copiose ad libitum. Vel,

℥ Sem.

x Vol R^s aq. Card. Aloyit. ℥viij. aq. cord. frig.
Saxon. Cinnam. hord. aa ℥ij. Marg. sp. ℥ij.
Sacch. alb. ℥vj. M. F. Dulap. t quo bibat
aq. cochl. vj. l. viij. (agitata phiala) ad
libitum. Morton. p. 326.

* Et Dulap. pulato supra. descripto aq. Epidem.
℥ij. adpiciat. Ibid. Emulsioni vo adji:
ciat aq. Cinnam. hord. ℥ij. l. iij. &
Aporomati sub finem coctionis Vin. alb.
l. Rhonan. tōss.

Vol R^s aq. Card. Bonod. Coras. nig. a ℥ij.
puls. & chol. Cancer. comp. Sap. Contray.
aa. aq. Epidem. ℥ij. Sacch. alb. ℥vj. Cap.
cochl. v. l. vj. (agitata phiala) 4ta quāq. hora.

24. Sem. Melon. Pepon. an. Zij. semin. papav. alb.
 ʒß. Amydg. d. decorticat. No. vij. his sensim af-
 fund. in mortario marmor. continuo agitando. aq.
 bord. ʒiß. f. Emulsio f. a. cui add. aq. Ros. Rub.
 Zij. Sacchar. alb. ʒiß bibat ager haustum pralargum
 subtepidè, saltem tertiâ vel quartâ quaque horâ. Vel,
 24. Rad. scorzon. hispan. Zij. Rasur. C. C. ebor. an. ʒß. p. 326.
 fol. Iujula Salv. an. mi. flor Borag. bugloss. an. mß.
 uvar. Corinthiac. ʒiij. coq. in aq. font. vel bord. puri-
 ficat. q. s. ad ʒij. sub finem ebullitionis addendo
 Glycirriza hispan. ʒß. Colatura albumine ovi clarifi-
 cata adde aq. Theriac. Stil. Zij. Sacchar. cand. alb.
 ʒiß. M. f. apozema, cujus capiat ʒiv. calidiusculè
 tertiâ quaque horâ vel sæpius ad libitum. X

Apprime autem cavendum est, ne ex nimia attem-
 peratione, spiritus elasticitate suâ plus justo orbentur,
 & ansâ præbeatur venenati fermenti augmento; unde
 febris ardens inopinatè, in malignam mutetur.
 Quocirca si ex intumescencia aut angustiiis hypochon-
 driorum, vel quocunque ejusmodi criterio, fas sit
 hunc eventum suspicari, medicus vel ab id genus at-
 temperantibus prorsus abstineat, vel eorum usum par-
 ciores imperet, & singulis noctibus bolum sequen-
 tem ministret.

24. Theriac. Andromach. pulv. è goa vel è chel. cancr.
 an. ʒß. Syr. Caryoph. q. s. m. f. bolus mollis, post sin-
 gulos bolos superbibat ager cochl. v. vel vi. Julapij
 sequentis.

24. Aq. Meliss. ceras. nig. an. ʒiv. aq. puleg. epidem.
 Paon. comp. an. ʒi, Syr. Caryoph. ʒiß. m. f. Julep. de
 quo oam bibat ad libitum. H

Denique ubi ex elasticitate spirituum à vi veneni
 sponte suâ vel aliquo accidente aucti, multum depressa,
 febris continens exacerbationibus & remissionibus ex-
 ulare jam incipientibus rectâ viâ tendit ad continu-
 am: Methodus medendi prius tradita, pro gradu mu-
 tationis plus minus alteranda est, donec ab usu repeti-
 to alexipharmacorum, alcalium, salium volatilium,

p. 328. vesicatoriorum, exterorumque, curationis utramque paginam in febre maligna complentium, spirituum expansio iterum instauretur, idque incunctanter & sine morâ, priusquam spiritus vi veneni intensioris, in statum sphacelatum (quod quam citissime fieri solet) adigantur. X

p. 329. Ubi à debilitate pulsus primùm animâversâ, paroxysmorum protensione & remissionum incertitudine ac brevitate hane febris degenerationem suspicari liceat, ne prorsus corruant spiritus, alcalia, quotquot sunt in auxilium adiscantur. ex. gr. Infantibus sæpius propinetur Cochl. iij. vel iv. Julapii. speciebus alcalizatis saturatis. Adultis autem hujusmodi testaceorum alcalium dosis largior exhibeatur, & quarta quaque horâ repetatur. ex. gr.

℞ pulv. ex Chelis cancr. comp. vel pulv. gean. ʒß. sumat æger è Cochl. Julap. sequent. Superbibendo iv. vel v. repetatque quartâ vel sextâ quaque horâ.

℞ Aq. Meliss. ceras. nig. scord. comp. an. ʒiij. aq. epidem. paon. comp. Syr. Caryoph. an. ʒiß. Confect. Alkerm. ʒiß. m. f. Julap. de quo bibat ad libitum. Vel,

℞ Ocul. Cancr. ppt. pulv. è Chel. Canc. simp. comp. an. ʒiß. Lapid. contrayervæ ʒj. Coral. Rub. ppt. ʒß. m. pro. chartulis sex, quarum unam capiat sextâ quaque horâ ut prius. Vel,

℞ Coral. Rup. ppt. ʒij. Margarit. ppt. Spec. confect. de Hyacinth. an. ʒiß. Bezoar. oriental. ʒiß. m. pro chartulis sex vel octo, sumendis ut antea, in eundem usum. Julap. perlatum admodum gratum more sequente parare potest, sumendum ad libitum agitâ phiolâ.

℞ Aq. lactis alexiter. Card. benedict. Cinnam. bord. an. ʒiv. aq. epidem. paon. comp. an. ʒiß. Margar. ppt. ʒij. Sacchar. alb. ʒi. m. f. Julap.

p. 330. Post singulas autem hujusmodi Doses, & Julapii perlati singulor. haustus, æger os & fauces gargari-
zando colluat lotionē aliqua absterivâ, vel saltem cerevisiâ tenui, ~~ne ex adhesionē pul.~~ Vesica-
voni ad partē oris exiccatas siti au-
gatur, atq; rigiditas ~~intestino~~ motus:
ta partibus à glutitioni inservienti-
bus supponiat.

x In tali casu medicus sapiens in die agnoscere
tunc invicem debet, atq. oia in pulsu, urina
h.c. mutandos, sedulo adhibere, ut nra, &
languoris gradu, temperatius succum quoad. 96.

vesicatoria p[er] s[ed] tam s[ed] evacuando, q[uam]
apertum expansionem g[er]mouendo. In Febri:
bus Inflammationis (nisi cum jam in malig:
nas degenerata s[un]t) vesicatoria nocent. V.
pag. 330. 331.

* In hunc s[ed]m usum Catapl. & Theriacā.
Londinensi recens g[er]fectā, cum pannis lin:
eis duplicatis totis pedibus applicata
plurimum g[er]ferunt. p. 335.

Vesicatoria plurimum in hunc usum conducunt, Suppedania acria & stimulantia vel spiritus foventia ac instaurantia, ad plantas pedum, vel ad pedes totos applicari convenit. Horum formulas mihi familiares hic loci adjicere non pigebit. ex. gr. Ubi à comatoso affectu spiritus ad gradum stuporis deprimuntur, sequentia applicentur ad plantas pedum.

p. 332.

24. Empl. Cephalic. cum dup. Euphorb. galb. an. q. s. Ol. Succin. gut. iv. m. & extend. super alutam. f. suppedania duo. Vel,

24. Fol. Rut. m. ij. Rad. recent. tormentil. aristoloch. long. an. 3ß. facul. brion. alb. 3iß. Sapon. nig. q. s. m. & contund. in Mortario. f. Cataplasma quo toti pedes calidè involvantur, renovando applicationem semel vel bis in die, quoties scil. ob calorem parvis massa siccescere incipiat. Vel,

p. 333.

24. Fol. rut. Chelidon. maj. m. i. rad. Raphan. rustican. contus. 3ij. carnem. holec. muriat. No. i. Sapon. nig. sal. Marin. an. 3ß n. m. scis. No. i. ferment. acris, acet. acerim. an. q. s. contund. & f. Cataplasma. quo toti pedes calidè involvantur.

Ubi verò, non tam extincti & dissipati, quàm agitati & explosivi fuerint Spiritus, partes animalium vivas Spiritus demulcere atque refocillare ad hasce partes applicandas sentio; ex quibus somnum placidum febricitantibus, post pertinaces vigilias spasmos ac deliria sæpissimè conciliatum memini. Omnia autem animalia sive animalium partes, sicuti naturali calore prædita ritè applicanda sunt, & sextâ vel octavâ quaque horâ renovari postulant. ex. gr. Applicentur ad plantas pedum pulli duo columbini recens mactati, atque per spinam scissi, amputatis priùs capite, alis & cruribus, & renoventur octavâ quaque horâ: vel toti pedes involvantur calidis pulmonibus agni, vituli, aut vervecis recens mactati, renovando applicationem saltem ter in die, vel offæ duæ bovinæ recentes ad plantas pedum alligentur bis terve in die.

p. 334

p. 334.

Sin ab hisce tam intus quàm exteriùs exhibitis, Spi-

p. 335

rituum expansio, atque justæ in massâ flammæ excuscatio illicò non promoveatur, ne à spiritibus penitus obrutis, febris continua prorsus in malignam pestilentialem ac funestam mutetur, spirituum elasticitatem, alimentis & medicamentis generoso calore imbutis, aleximpharmacis dictis, veluti vino generoso Sp. C. C. Diacord. Mithridat. Theriac. Androm. Cæterisque id genus confectionibus, quin & ipsâ radice Serpentariæ Virginianæ excitare necesse est. Siquidem jam non ab incendio, sed à veneno deleterio & sphacelante metuendum est. ex. gr. concedatur ægro sæpius jusculum pulli, vel vinum generosum, idque Sp. C. C. saturatum: alexipharmaca etiam bis, ter, quaterve in die, & cum alcalizatis commista. ex. gr.

p. 336. 24 Theriac. Androm. Mithridat. vel Diacord. 3ß. pulv. è chelis cancer. Comp. 3ß. Syr. Caryoph. q. s. M. Fiat Bolus mollis horâ semni una cum hastu Julapii exhibendus atque mane sequente repetendus, vel sæpius scil. octavâ vel sextâ quaque horâ, prout gradus veneni deleterius atque sphacelatio Spirituum requirat.

Imo ubi linguæ nigrities, subsultus tendinum cæteraque præsentis spirituum Sphacelationis indicia exigant, gr. viij. x. xij. radice Serpent. Virgin. vel elect. de ovo ad singulos bolos adjiciantur; quo pacto plurimos ab ipsius orci faucibus liberatos memini. Phlogosi autem Spirituum ac sanguinis hoc ritu restitutâ, ne incendium funestum inde suboriat, prorsus ab hujusmodi calidiorum usu tempestivè abstinere oportet, aut saltem eorum dosis minuenda, & sæpius repetenda est.

p. 337 Crisi febris peractâ (quocunque modo eam fieri contigerit) opiata ut ut sub initium, in statu, aut instante crisi, noxia esse atque lethifera (ubi nullum vehemens symptoma eorum usum indicat) sæpissimè observentur, quia elasticitatem spirituum justam ac debitam præpediunt, haud rarò admodum proficua sunt, & symptomata quædam molesta, tussim scil. Diarrhæam

xv. 134.

Vol R. decoct. Sonn. Gordon. Zij. aq. cinnam.
Zss. Syr. cicchor. cum Rhoo Zij. Vol
mann. Zij. f. Syr. d. Rhann. Cathart. Zss.
F. Polio. V. H.
R. jutt. fact. coch. min. a Zss. Sal. $\square$
gr. iij. Al. Junip. ^{chym.} gutt. iij. M. F. jutt.
n. viij. s. mo mano sumond. p. 338.

Diarrhæam & vigilias immodicas compescunt. Imò; ab haustu sequenti, vel alio congenere ægrotantem priùs hîsce Symptomatis plurimùm laceffitum atque confectum, spatio unius noctis, mirum in modum restitutum sæpiùs novi.

24 Aq. paralýseos, ceras. nig. an. ʒiʒ. aq. Epidem. ʒiij. Syr. de Mecon. ʒvj. vel ʒj. M. f. haustus.

Denique quamprimùm à perfecta febris judicatione, vires ægrotantis & appetitus resarsciri incipiant, apprimè necessarium est sàburram humorum effætorum in præcedentibus agonibus colliquatorum, atque jam in habitu corporis delitescentium cathartice repetitis, primùm lenioribus, deinde acrioribus per Alvum subducere atque deturbare, ne ex iis diutiùs in habitu corporis congestis cachexia suboriat, quæ tumores artuum œdematosos, scorbuticam vel hypochondriacam affectionem, aut gravio rem aliquem morbum chronicum (ut sæpe fit) producat. Formulas mihi usu comprobatas adjicere lubet.

24 Fol. sen. optim. ʒij. Cassia cum cannis confract, ʒʒ. vel ʒvj. Sem. Anis. Coriand. ppt. Cinnam. acut. an. ʒʒ. coq. in aq. herd. ʒxij. ad ʒviij. in colatura dissolve ʒj. vel ʒiʒ. Manna selectissima. M. f. potio larga, cujus partem dimidiam sumat ager p. 332 calidiusculè primò mane, reliquam post biberium (si opus fuerit.) Vel,

24 Pil. russ. aloephan. aloes rosat. è succino, stomach. cum gum. ʒi. vel ʒʒ. opobalsam. gut. iij. M. f. Pil. iij. vel iv. deaurand. quas sumat hora somni, mane sequente bibendo ʒiij. aq. mineral. purgant. ad ʒiij. coct. & ʒʒ. lactis alterat. Vel pro delicatulis,

24 Elect. lenit. ʒʒ. vel ʒvj. pulv. semin. Anis. ʒʒ. opobalsam. gut. iv. M. f. Bolus post mediam noctem exhibendus. Vel,

24 Cassia recens. extract. ʒʒ. vel ʒvj. cum sacchar. aspers. f. bolus, hora somni deglutiendus cum libera exsordia.
Junioribus

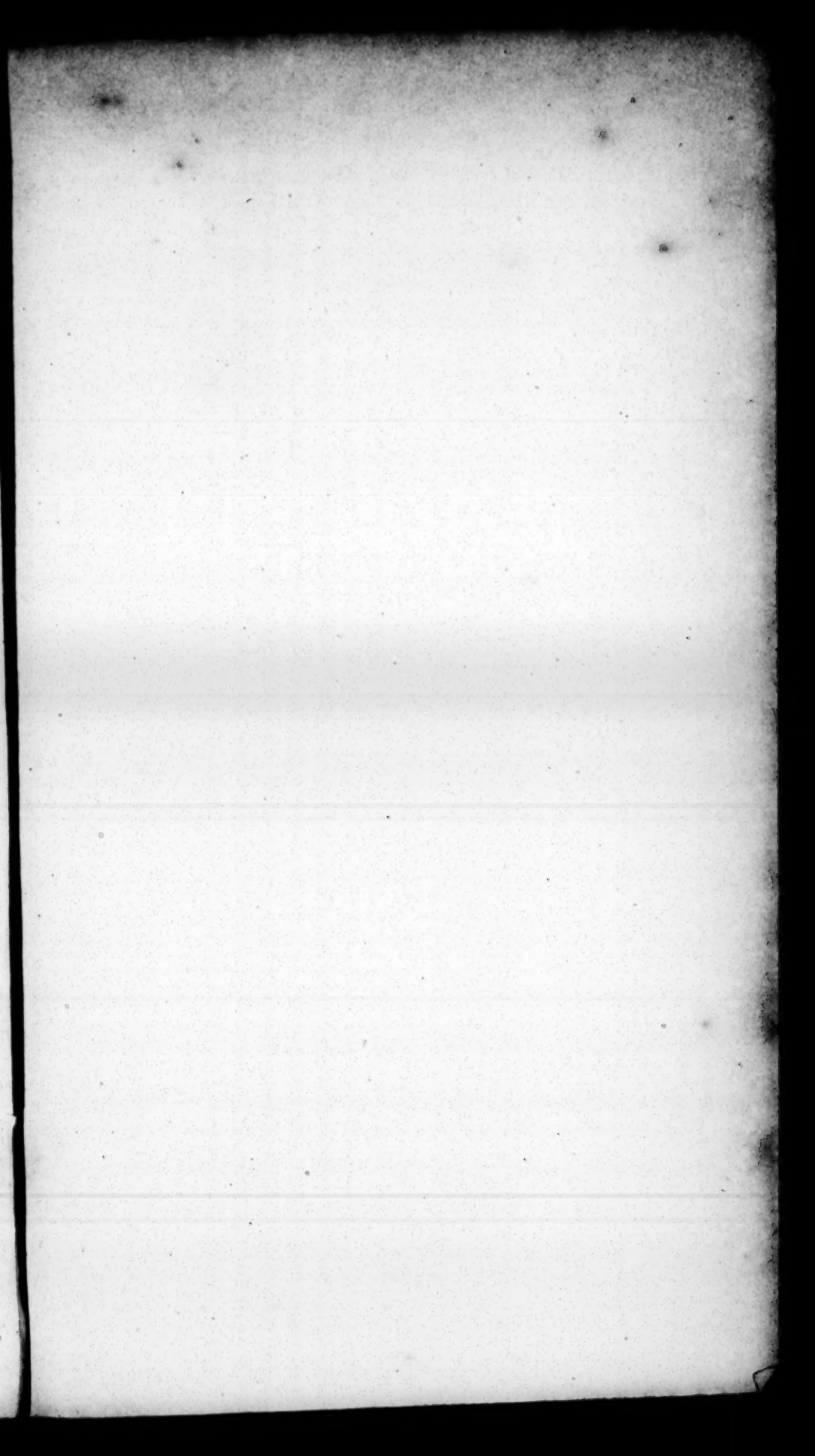
p. 339. Junioribus pulv. sequent. è cochleari lactis frigidi manè ministrandum, repetendumque semel in heptomadâ cum regimine præscribere soleo, quippe minori cum tædio in os ingerendum, atque vermibus (quibus juniores obnoxii sunt) inimicum, unde post unam vel alteram vomitionem, copiosè deicere solent.

2℥ Calomolan. diagryd. sulphurat. an. gr. v. vi. viij. viij. vel x. pro ætate. m. f. pulvis.

p. 340. Ego hac methodo rationali innixus naturæ hæc febres medicante sæpius feliciter ancillatus sum, sed à multis retroactis annis; scil. à quo tempore vires corticis in hisce febribus, æquè ac in intermittentibus debellandis certas atque efficaces multo usu comprobaveram; in hisce febribus tam spuris quam genuinis curandis totus me contuli ad usum polychrestæ hujus antidoti; & cum felicissimo successu in omni ætate, sexu ac temperamento.

p. 342. Quocirca missâ hac methodo rationali quippe longa & incerta; totus me demùm accingam ad modum exhibendi corticis in synocho tam spurâ quam legitima, describendum. Unde earum causâ, venenatum scil. fermentum, modo magis compendiaro tutò ac citò subigitur & deletur: Ut totam rem paucis absolvam, simplex hujusce febris natura nihil præter antidotum, formâ ægrotanti gratissima exhibendum exigit, idque partitis vicibus, & durante remissione, ut Spirituum regimini magis subjecta vires suas feliciter exercent. Indeque quotiescunque ad ægrotum advocor, simplici Synocho Laborantem, ubi nullum insolitum symptoma aut gradum symptomatis solito vehementiorem deprehendo, si exacerbationes & remissiones statis ac certis periodis sese invicem excipiant, absque pomposo quocunque apparatu præcedenti, primâ scil. remissione opportunâ, illicò cortic. peru. elect. in subtilissimum alcohol. reduct. ʒi. ʒß. ʒi. ʒß. pro ætate, forma boli, haustus, pilul. vel elect. (prout æger ipse maluerit) exhibendum jubeo, re-

peten-

to
ro
v
P
i
j
f
l
o
f
i
l
l

tendumque tertiâ vel quartâ quaque horâ extra paroxysmum, dum opus fuerit. Atque ut verum dicam, vix ac ne vix unquam memini simplicem synochum post ʒj. antidoti exhibitam, superstitem fuisse.

Sin adventus meus differatur, donec febris hæc in augmento suo adeo provehatur, ut in continuam jam vergat, & paroxysmi ferè aboliti fuerint, aut saltem periodos suas certas ac statas, ob cephalalgiam, lassitudinem ulcerosam, aut symptoma aliquod aliud solito vehementius subortum penè amiserit; post Glisteris (modo indicetur) rejectionem; Sanguinis ʒvj. viij. vel x. pro ætate, & symptomatum exigentia, in ipsa exacerbatione, illicò è brachio detrahendas jubeo, atque deinde bolum theriacalem cum haustu juglapii cordialis exhibendum, qui ad libitum repetatur, ad spirituum elasticitatem resuscitandam; & vesicatorium unum vel alterum, in eundem finem ad nucham vel carpos internos applicandum præscribo; unde, uti vigiliarum, dolorum cæterorumque symptomatum diminutionem ferè semper subsequutam esse memini, ita insuper inducias remissionum magis certas ac protensas observavi; qua occasione datâ antidotum incunctanter exhibeo, atque ejus exhibitorem, durantibus remissionibus, jugiter renovandam, cum felici successu & optato eventu impero. Quid? quod spatio bidui scil. quamprimum corticis ʒvj. vel ʒj. æger devoraverit, eum sine febre ferè semper inveni.

Sin, ob præsentem vomitionem, hæc gustui parùm grata antidotus ægrè admodum in ventriculo retineatur, necesse est vel lene vomitorium dare, vel totum ventriculi corroborare, atque fermenti ejus acrimoniam priùs demulcere mixturâ è sale absynthii & succo limonum cochleatim & sæpius exhibita; aquâ pulli in locum potus ordinarii substitutâ, atque bolo cardiaco & opiato hora somni ministrato; quin etiam singulis vel alternis corticis Dosibus tantillum Laudani adjici convenit.

Ubi verò, ob solitam Alvi lubricitatem, aut præsentem ejus fluxum nimium, ritè meruendum sit, ne antidotus stimulantî amaritiæ prædita, Symptoma in Diarrhæam

p. 344.

p. 345

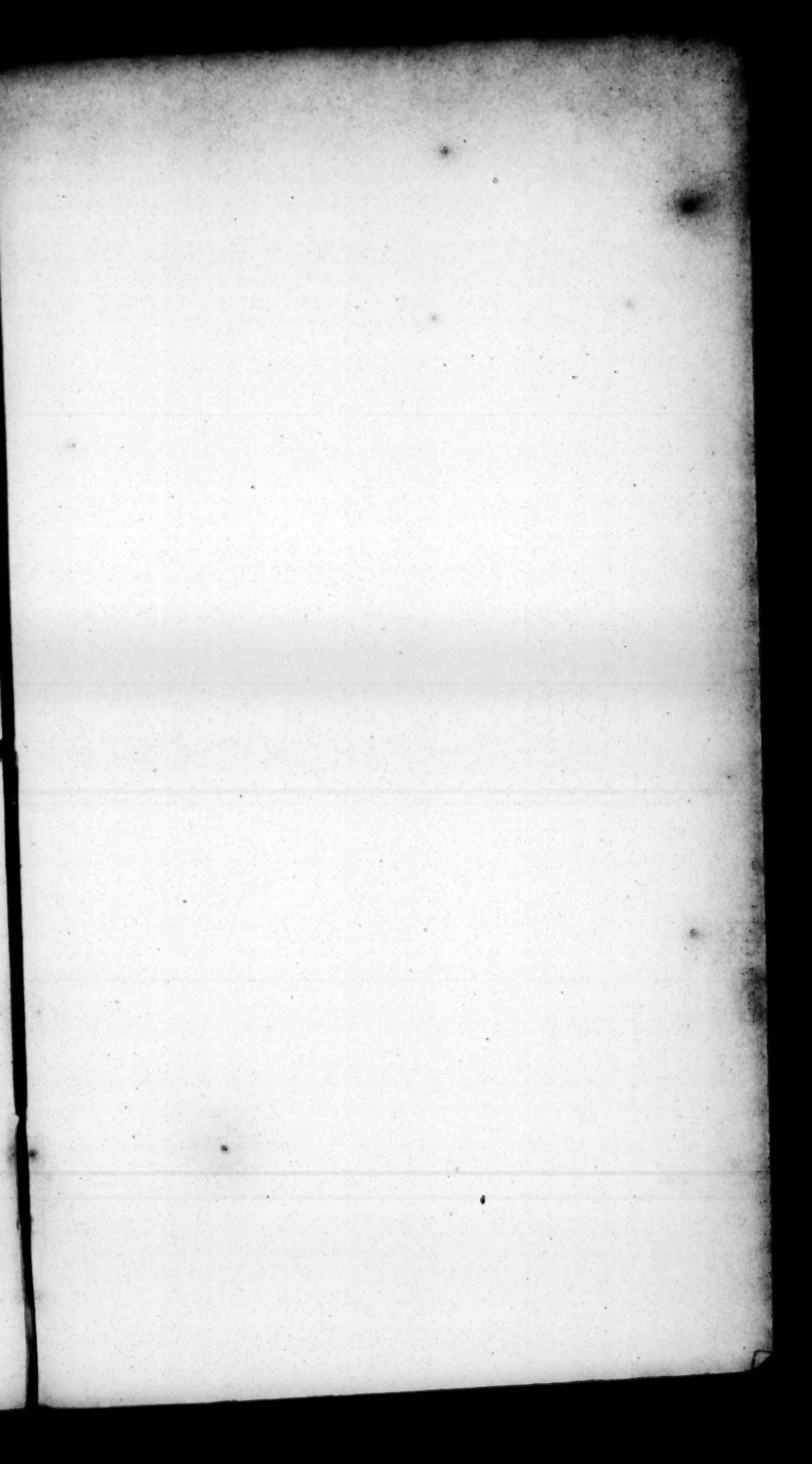
Diarrhæam vel dysenteriam exaltet, & non tantum remedium ipsum festinanter unâ cum fæcibus deturbatum, intestina re infecta, præterlabatur, verum etiam, ægro torminibus, cæterisque diris Symptomatis, inde provenientius confecto, febris in malignam transeat, apprimè necesse est, bolo Theriacali prius exhibito, & Electuario astringente & opiato partitis vicibus sæpius ministrato, enemate astringente injecto, Decocto albo in locum potus ordinarii substituto, levitatem intestinorum quadantenus corrigere, atque liquoris glandulosi ex iis excreti acrimoniam demulcere; & singulis vel alternis pulveris Dosibus Laudan. liquid. gut. x. xij. xv. pro ætate & Symptomatis vehementia addere; donec veneno usu antidoti deleta, colliquatio inde sensim minuatur, & Diarrhæa unâ cum febre jam demum auferatur.

p. 346.

Sin à veneno (pro genio suo peculiari) ventriculū simul ac intestina petente, ac utrobique humores colliquatos eliminante, vomitiones enormes & dejectiones cum spasmis horrendis, velut in cholera morbo ad sint; oportet prius humorum venenatorum in ventriculū & intestina excretorum acrimoniam copiâ aquæ pulli in locum potus ordinarii substitutæ, atque enemate ex eadem demulceri; ventriculū foru aromatico externè calidè refocillare, atque spasmos & evacuationes per os & anum frænari Laudan. liquid. gut. xii. xiv. xvi. singulis vel alternis horis in haustu Julapii accommodati propinatis; dein verò singulis vel alternis dosibus antidoti (prout opus fuerit) tantillum Laudani adjici.

p. 347.

Quoties ob spirituum in suis expansionibus exandescentiam ac nifum, hæcce febris propè accedat ad inflammatoriam, sive inflammatio more Rheumatismi versatilis totam machinam hic inde afficiat, sive pleuram, pulmones, oculos, mammas, testes sive aliam aliquam partem singularem præ cæteris occupet, atque itidem paroxysmis & remissionibus certis aut incertis periodis recurrentibus insigniatur in primo curationis limine, doloris ac inflammationis. Allevatio, enematis, venæsectionibus in ipsa exacerbatione celebratis

bratis (& si opus fuerit) repetitis molienda est. In prima autem remissione, ac deinceps, quoties subsequens remissio occasionem ministrat opportunam, antidotus partitis vicibus jugiter ingerenda est. Venenum autem, quod spiritus in motus adeo efferos adigit, rarius ab una uncia corticis deletur, sæpius duplicem, triplam quantitatem superat, & medicus priusquam scopum hoc modo assequi queat, detractione sanguinis iterum, iterumque celebrata, orgasmum spirituum compescere, nonnunquam etiam Carthartica lenia, & ipsa emetica in justis intervallis adsciscere cogitur.

Ubi autem venenum præter modum, Spiritus velut æstro laceffit, & in statum spasmodicum adigit, undè ventriculus, intestina, præcordia, diaphragma, cæteræque partes cordi vicinæ adeo lancinantur & torquentur, ut æger vacillante jam pulsû, atque extremis frigescentibus, suffocatus vel lipothymicus periturus illicò videatur, necesse est primo loco, efferum hunc spirituum orgasmum tollere, atque nifum minuire, enematis, detractione sanguinis copiosâ, atque liberali & repetito Laudani usu, cujus dosim duplo vel triplo majorem, ob præsentem spirituum orgasmum æger faciliè tolerat. Turbis autem hoc modo sedatis, incunctanter corticem peruv. partitis vicibus jugiter deglutiât: cujus singulis dosibus tantillum Laudani adicere fas est.

Ubi denique, venenum sponte, vel ex quocunque accidente adeo increverit, ut spiritibus jam succumbentibus, degenerare in continuam incipiat, & æquali tenore pergat, ut ut æquum sit in usu antidoti ad vires veneni frangendas (quantum ægotans ferre potest) pertinaciter persistere, expansionem tamen spirituum, ut vires corticis inde depromantur & regantur, omnimodè medicum promovere oportet epispasticorum frequentium applicatione, commixtione alcalium cum singulis corticis dosibus, vel exhibitione boli alexipharmaci, atque ejusdem repetitione bis, ter, quaterve in die, prout gradus veneni & spirituum obrutorum imbecillitas indicet.

Morton.

C A P. IV.

De protei-formi Febris continentis genio.

p. 351.

Mulier à suppressione purgationum menstruarum ad unam vel alteram lunam perseverante, nau-
seâ & proclivitate ad vomendum per quinque ferè
hebdomadas continuatâ molestè afficiebatur. Sym-
ptomata pro signis ingravidationis habita primùm
æquo animo ferebat ægra, donec tandem adeò præ-
valerent, uti appetitus inde prorsus prosterneretur,
digestione eversâ, ventriculus ingesta quæcunque illi-
cò rejiceret; unde præ ægritudine & languore,
lecto perpetuò affixa jacebat debilis & insomnis fu-
nestum eventum indies expectans. Licet, primo ad-
ventu, nullum præsentis febris criterium in urinâ, lin-
guâ, pulsu, vel temperiè deprehendere potuerim, à
diuturnitate tamen & vehementiâ symptomatum

p. 352.

(quod sæpius in aliis me observasse memineram) mul-
tùm suspicabar venenatum febrile fermentum delite-
scens vomitioni & ægritudini ansam dedisse, atque
præ gradu veneni intenso, spiritus haud jam satis ad
paroxysmos legitimos formandos sese expandere potu-
isse. Indèque, irritum duxi adversus symptomata
militare, neglectâ causâ, veneno scil. Febrili, quo
à propriâ suâ antidoto subactò, & sanguine inde in
statum pristinum redactò, fermentum ventriculi non
posset non naturalem suum vigorem sponte recupe-
rare, & symptomata urgentia illcò sublevari, ideo-
que, ut cortex peruv. in hunc usum jugiter ministra-
retur, suasi. Quandoquidem, autem ægra, & ægræ
amici ab usu hujus pharmaci planè abhorrent, im-
præsentiarum, frequenti exhibitione salis absynthii
& succi limonum symptomata saltem diminuere ten-
tavimus, atque aquâ pulli in locum potus ordinarii
substitutâ venenatam acrimoniam humoris biliosi, fla-
vi & æruginosi, in ventriculum excreti demulcere,
sacculis etiam aromaticis ac emplastris tonum stoma-
chi

e
l
a
o
n
n
c-
o-
a-
æ
n-
hii
n-
rii
la-
re,
na-
chi

chi confortare, & tandem frequenti exhibitione Ar-
 timonii diaphoretici febrile fermentum aggressi sumus;
 Ab horum usu, humor vomitione rejectus post tres vel
 quatuor dies, non fuit æruginosus & flavus ut prius;
 spiritus etiam ut ex temperie, pulsu, linguâ & tincturâ
 urinæ liquidum erat, liberius sese expandere cæperunt.
 Quocirca, lene vomitorium è sale Vitrioli & Oxyme-
 lite scillitico ministravimus, quod bene ferebatur;
 dein ꝑvij. Sanguinis è brachio detrahendas jussimus.
 At ægrâ nausæ, vomitionis, cæterorumque Sympto-
 matum vehementiâ ac diuturnitate pressâ, ac tandem
 à corticis usu non amplius abhorrente, eum præscrip-
 simus; singulis Dosisbus Laudanum addendo, ad præ-
 sentem vomitionem sistendam, unde spatio tridui, ex
 orci faucibus planè eripiebatur; à febre, vomitione,
 ægritudine, cæterisque horrendis Symptomatis prorsus
 liberata, appetitu & digestionem jam demùm integrè
 restituitis.

Invisi mulierem diarrhæâ torminosâ in puerperio ex-
 cruciatam ac penè jam confectam; à colore urinæ la-
 teritio, atque à periodica diarrhæâ & torminum ex-
 acerbatione, illicò deprehendi fermentum febris in-
 termittentis, aut saltem remittentis delitescens, hisce
 Symptomatis ansam dedisse, ut ut indicia febris præ-
 sentis neque ægræ ipsi, neque adstantibus prius per-
 spectâ fuissent; ideoque misella mulier, debito licet
 diætæ regimine instituto, Dosisbus Laudani largis &
 frequenter repetitis, heberata languebat, ac madore
 frigido perfundebatur, mente vacillabat, pulsu in-
 terea tremulè ac inordinatè vibrato, tanquam in arti-
 culo mortis. Statis attamen periodis, scil. tempore
 paroxysmorum, torminibus ac fluxu alvi immani tor-
 quebatur, quasi nihil opii sumpssisset, vel debitum
 regimen adhibitum non fuisset: aut cum alvus arte
 subprimeretur, prægrandem ventriculi ægritudinem
 usque ad deliquium, perpetiebatur, siquidem opiato-
 rum, astringentium cæterorumque diarrhæâ torminosâ
 debitorum usu, prius contra Symptomata urgentia
 pugnatum fuerit; morbo ipso autem, seu causâ mor-
 bi integrâ adhuc intus manente: quam ob causâ se-

p. 353.

p. 354.

p. 355

riò monui uti durante paroxysmi remissione, haustus cum ʒi. pulv. chin. chin. tertiâ quaque horâ, ægræ propinetur, addendo singulis haustibus gut. xij. Laudan. liquid. *Helmont.* ad compescendum fluxum alvi præsentem, indeque, spatio xxx. horarum, quamprimùm scil. ʒi. corticis hoc modo exhibita fuit, ægra, venenato fermento subactò, à paroxysmis febrilibus, diarrhæâ, torminibus reliquisque ejusmodi Symptomatis periculosissimis integrè liberabatur, & licet, duplò majori Laudani Dosi priùs præscriptâ fluxus alvi & tormina cohibere non poterant.

p. 358. Vir quidam levem brachii contusionem perpeffus, spasmò intestinorum immauiter dolorifico, & vomitione bilis diversi coloris, enormi corripiebatur; quam ob causam mane sequente ʒß extracti Rudii cum gr. i. Laudan. Lond. commixt. sibi ipsi ministravit; unde diarrhæâ torminosâ & levi singultu à spasmis ventriculi suborto totâ nocte sequenti continuò laceffabatur. Die decimo advocatus sum, & conjiciebam vomitionem, diarrhæam, reliquaque omnia Symptomata à venenato fomite ortum duxisse; ideoque post enematis rejectionem, ob præsentem alvi constipationem, & aquam pulli ob vomitionem enormem in locum potus ordinarii substitutam. *Bolus ex pulv. Cort. peruv. subtiliss. ʒij. ocul. cancr. ppt. ʒi. & Syr, Carioph. q. s. præscribebatur illicò exhibendus, & jugiter repetendus quartâ quaque horâ, addendo gut. xij. Laud. liquid. Helmont unicuique bolo, postquam æger ʒvi. Chin. chin. hoc modo devorasset, Symptomata omnia sedabantur.*

p. 363. Mulier ad triduum à puerperio spasmis dolorificis laborans, atque vomitionibus adedò atrocibus correpta, ut languore ex suffocatione inde confecta, illicò animam efflatura videretur. Cum primùm advenerim, ægra summè languebat, madore frigido perfundebatur, strangulatione ferè suffocabatur, totum abdomen diris doloribus torquebatur; pulsus erat admodum debilis & celer, urina vero multum tincta & contentis saturata; unde febrile fermentum delitescere jure merito suspicabar. Quocirca postquam ab enematis repe-

x Dis p[er]denti, quā r[ati]one, eod[em] ip[s]o die, San-
guinem ex brachio opposito detraxerat.

x Diarrh[oe]a. tum erat sublata & alvus potius
astricta; mens t[ame]n vacillabat. Tormina v[er]o
& intestina diuini[us] exoribant exoruiabant
& vomitio porraci nigricantiq[ue] liquoris im-
manis & foris p[er]stia adorat, cum Nau[se]a
agritudine & singultu g[ra]uata. Ex pulu[er]e
colicis, urina colore Lat[en]sio, sitis ur-
genti & lingue mucositate, p[ro]diu[rum] tam
symptomatum exacerbationibus & remissioni-
bus febrem d[ile]ctantem & p[ro]fundi. p. 366.

repetitis, atque Dosi Laudani sæpius exhibitâ, symptomata inducias dederant, haustum febrifugum è ζi . Cort. peruv. & gut. xij . Laudan. liquid. confect. statim propinandum præscripsimus, repetendumque quartâ quaque horâ, ad revirescentiam Symptomatum avertendam; die sequente exarcerbatio, sed levior, invadebat, tertio tamen quam primùm scil. ζi . vel ζx . Cort. in varias formas redactas ægra devorasser, sine cujuscunque alterius ope prorsus revaluit, atque eadem antidoto post debita intervalla repetita, à recrudescencia febris ac Symptomatum immunis in posterum manebat.

Vir quadragenarius, qui à nullis retrò annis ab hepatis imbecillitate sæpius in icterum inciderat, & cujus pulmones phlegmate viscido quadantenus infarciebantur, à frigore suscepto febricitare incipiens, dolore lateris admodum molesto corripiebatur, & post multa incassum à mulierculis intus & extra ad dolorem allevandum tentata, sese pleuritide laborare credens, ζxij . vel ζxv . sanguinis è cubito detrahendas jussit, dein hora somni, haustum aquæ theriacalis seu epidemiæ à seipso peculiari modo paratæ degulsiit. Ubi autem omnia in pejus ruerent, me accersēbat. Adveniens eum inveni vestitum, obambulantem in area domus, nullo regimine diætæ circumscriptum. Temperies mitis, pulsus verò celer, & urina intensè rubra atque in colorem lateritium præcipitata; noctes cum multa jactatione insomnes transigebat, de dolore lateris, infarctione pulmonum, & tussi duntaxat conquerebatur; sed febris synocha spuria erat primarius morbus. Ideòque ne febris ob regiminis neglectum & celebratam venæsectionem Spiritibus pessundatis, in malignam degeneraret, Bolum ex theriac. androm. & pulv. gascon. an $\zeta \beta$. confect. horâ somni exhibendum jussi cum cochl. iv . vel v . Julapii sequentis.

24 Aq. Meliss' ceras, nig. an. ζiv . epidem. ζij , Syrup. Cariophyl. ζx . M. f. Julapium. mane sequenti, ζi . pulv. peruv. in formam haustus redactum præscripsi, quartâ quaque horâ repetendam.

p. 373.

Ut Phlegma viscidum facilius è bronchiis educeretur, linctum cochleatim ad libitum sumpsit. Quandoquidem verò ægrum jam haustum tædebat, idem remedium in pilulas relictum exhibuimus modo sequenti.

℞ Cort. peruv. subtiliss. pulveriz. ℥ss. mucilaginis Gum. tragac. q. s. M. f. pil. xlviii. deaurand. quarum xij. cap. quartâ quaque horâ, superbibendo haustum Julap. prius præscripti.

Ad diluendum phlegma bronchiis impactum, apozema sequens copiosè propinandum iussimus.

℞ Aq. hord. cum rad. scorzon. hispan. ℥i℥. incœct. ℥bij. Syrup. Violar. è succo limonum an. ℥i℥. M. f. apozema.

Ad linguam emolliendam cochl. unum mucilag. sequentis sæpius in ore tenendum iussimus.

℞ Mucilag. sem. Cydon. aquâ plantag. extract. ℥vj. diamor. ℥vj. M.

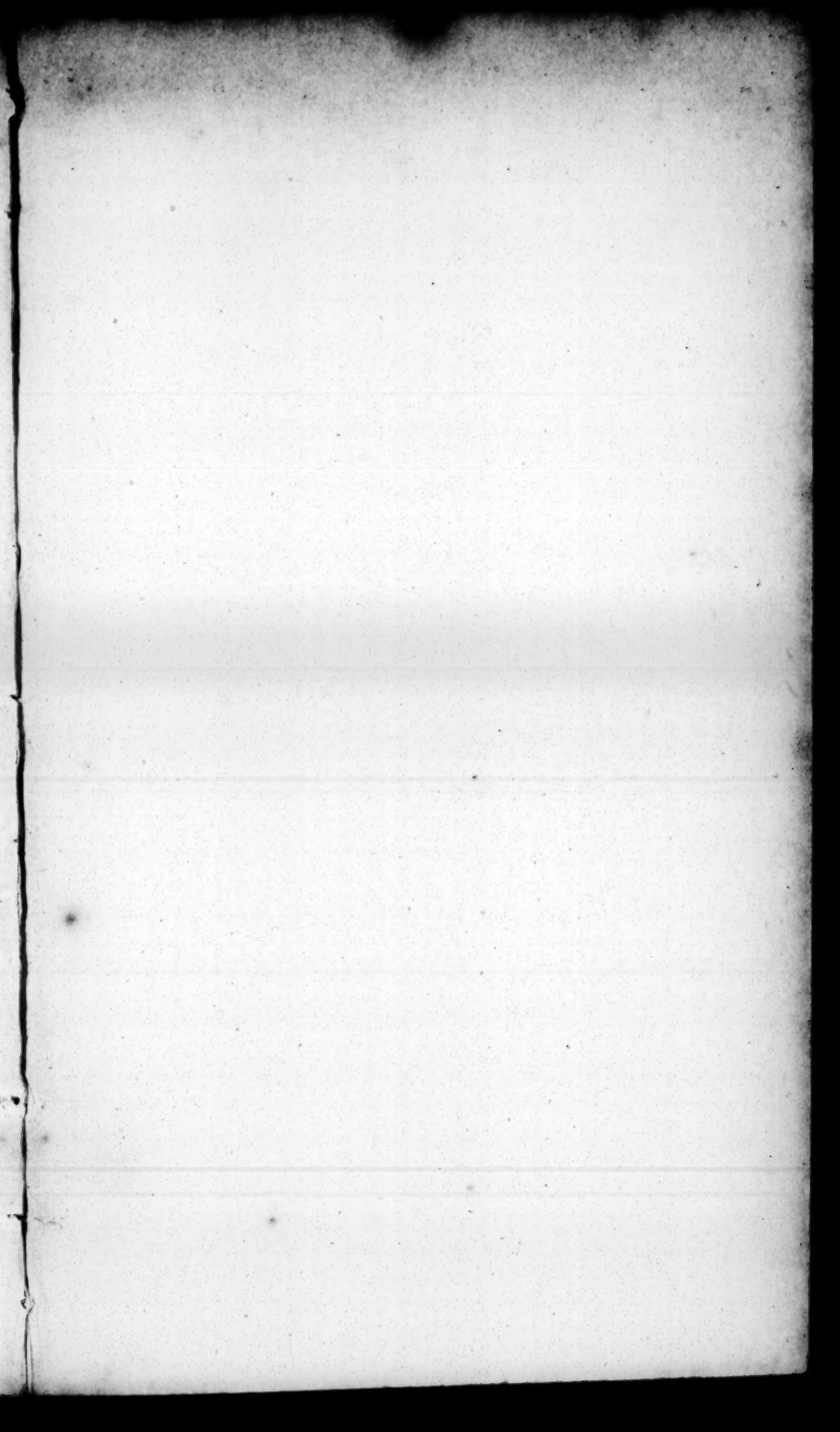
Urgente adhuc dolore lateris, sanguinis ℥ix. illicò è brachio detrahebantur, atque pulvis peruv. in formam boli cum antipleuriticis sequentibus relictus ministrabatur, horâ unâ à venæsectione, & repetebatur mediâ nocte, & crastino mane, cum haustu Julap. prius præscript.

℞ Cort. peruv. elect. subtiliss. pulverizat. ℥ij. mandib. lucij. dent. aprug. an. gr. v. Syrup. capil. vener. q. s. M. f. Bolus mollis.

Sumpsit etiam cochl. ix. Apozem. sequentis calidè quartâ quaque horâ.

℞ Decoct. pectoral. depurat. ℥bj. Syrup. è V. rad. è Succo citri, capil. ven. an. ℥ss. M. f. Apozema.

Pannus

Pannus wallicus insuper, oleo palmitis calidè imbutus ad partes dolentes applicabatur, & illinitiones bis in die repetebantur. Die sequente urinam copiosam cum laudabili hypostasi innatante reddidit, atque meliùs sese habuit, cunctis symptomatis jam sensim decrefcentibus : ideòque Bolum ex 3ß. pulv. peruv. ad venenum penitus tollendum, quartâ quaque horâ ministrandum iussimus, & cochl. unum vel alterum Syr. sequentium in haustu largo aquæ hordei, solutorum sæpius propinandum, ad expectorationem faciiliandum.

24. Syrup. è succo cirtri. violac. è v. rad. an ʒij. M. Prescripsimus insuper cochl. iv. vel v. Julap. sequent. in languoribus ad libitum sumenda.

24. Aq. meliss. lact. alexiter. an. ʒiv. Cinnam. hord. epidem. an. ʒiß. margar. ppt. 3ß. Sacchar. Alb. 3ß. M. cum jam agrum Bolorum, Pilularum, & haustum taderet ; apozematis febrifugi sequentis cochl. ix. quartâ quaque horâ ad curationem complendam prescripsimus.

Loge
ʒiß.

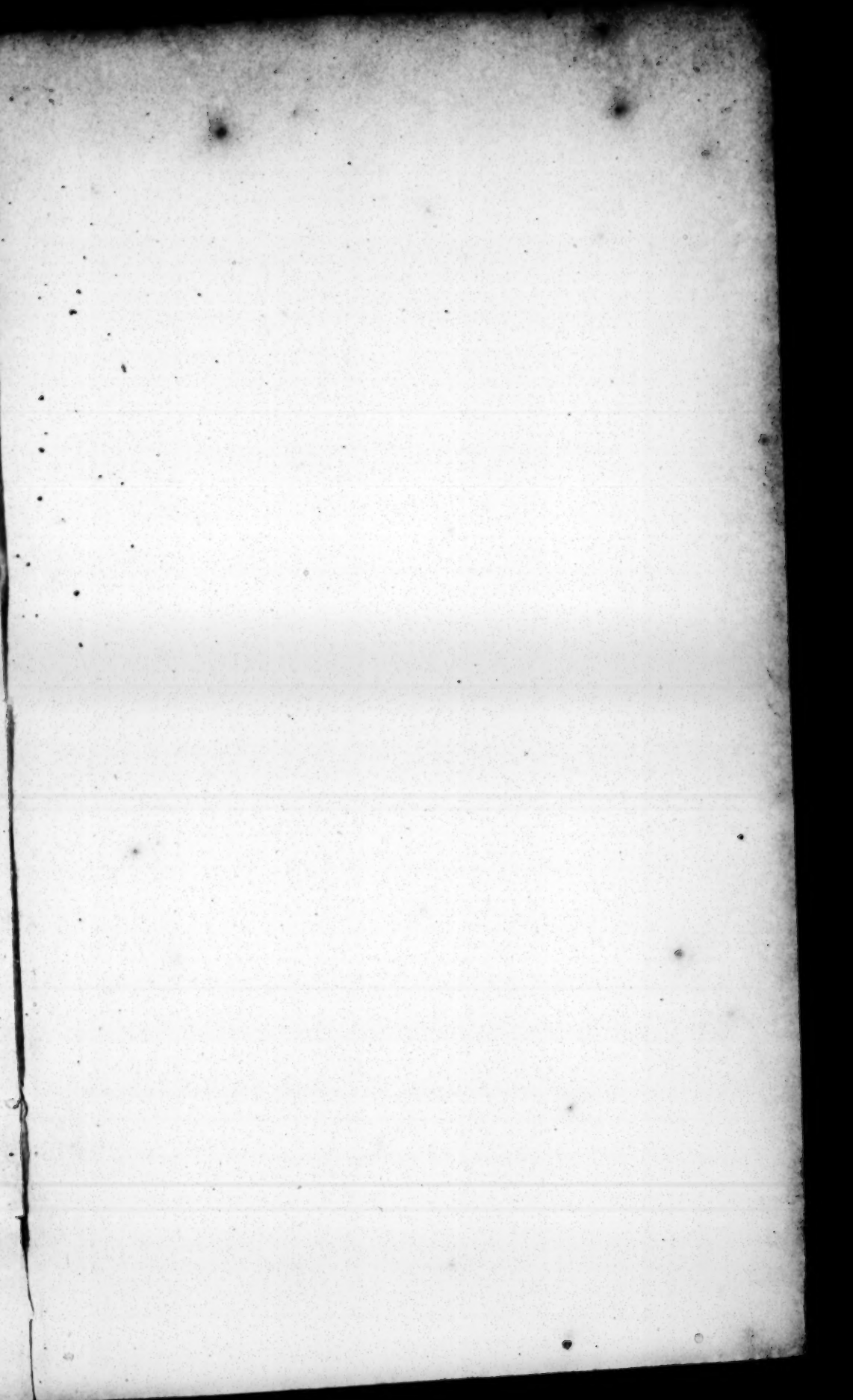
24. Cort. peruv. elect. ʒij. aq. f. ʒxij. coq. lento igne ad dimid. & cola, repetendo colaturam & coctionem ad omnimodam amaritudinis è cortice extractionem ; colaturis simul mixtis & depuratis, add. Syrup. capil. ven. è v. rad. an. ʒiß. M. f. apozema.

Sub noctis ingressum ab haustu aquæ suæ theriacalis epoto ; sudoribus universalibus quasi criticis persusus æger placidè dormiit, mane sequenti eum invenimus à febre, dolore, tussi, dyspnæa, reliquisque symptomatis planè liberatum, urina etiam integrè restituebatur ; quocirca ei valediximus, postquam in mandatis ei dederamus, ut ʒi. cort. prophylaxeos gratiâ, post intervallum octo dierum, in formam sibi gratissimam redactam repeteret ; à quo tempore, hucusque optima valetudine utitur.

Vir quinquagenarius quadantenus obesus, atque à multis retroactis annis nonnihil asthmaticus, ubi jam per quatrividuum ad minimum, dolore pectorio, regionem inter hypochondrium & ileam sinistram

sitam occupante laborârat, nostram opem petiit, de
 molesto symptomate unicè querens. Alvum dejecit, &
 urinam more solito reddidit, neque nausêa vel vo-
 mitione afficiebatur, adeò ut Colicam vel nephriti-
 cam affectionem jure meritò suspicari non licuerit ;
 neque tussis, aut dyspnœa aliqua insolita pleuritidis,
 vel peripneumoniæ suspicionem fecerit : nèque equi-
 dem locus affectus huic conjecturæ minimè favebat :
 Cum autem inspexissem urinam multâ rubedine tin-
 ctam, & turbatam, febrile & venenatum fermentum
 spiritibus implicitum (ut ut neque à pulsû, siti, lin-
 guâ vel temperie febrem præsentem dignoscere po-
 tuerim) causam doloris esse deprehendi, dum spiri-
 tus, in hisce partibus præsertim, depressi, nisu quo-
 dam sese expandere moliebantur. Cui sententiæ ex-
 acerbatio doloris periodica multum favebat. Indèque
 ad efferum & spasmodicum spirituum motum compe-
 scendum ꝑ. 376. sanguinis è brachio lateris dolentis il-
 licò detrahendas jussi ; atque nocte sequenti Bolum è
 theriac. androm. & pulv. è chel. canc. comp. an. 3ß.
 confectum, deglutiendum, & Julapium cardiacum
 temperatum ad libitum bibendum, quo vis spirituum
 elastica post venæsectionem promoveretur. Die se-
 quenti reversus, inveni ægrum sudore persusum,
 placidè dormientem, neque spasms adeò horrendis
 ut priùs lancinatum, urina erat adhuc planè febrilis.
 p. 377. Quocirca, linctum pectoralem ex ol. amygd. dul.
 rec. Syrup. ex erysim. an 3iß. Sacchar. crystal. alb.
 3iß. confect. ad expectorationem phlegmatis bron-
 chiis impacti promovendam præscripsi cochleatim
 sumendum, atque haustum sæbrifugum cum 3j. pulv.
 peruv. quartâ quaque horâ repetendum ad septimam
 usque vicem, ut inde seminium venenatum febrile
 spasmos jam efficiens, & deteriora symptomata de-
 nuntians penitus deleteretur. Die sequenti, quandoqui-
 dem æger tædio haustum afficiebatur, 3iij. pulv.
 febrifug. jussi in pilulas 36 redigendas, atque earum
 sex, quartâ quaque horâ, exhibendas. Sequenti die
 ægrum præter spem inveni evidenter febricitantem,
 inter somniandum variis phantasmatibus territum, at-
 que

quæ penè delirantem. Indèque ubi de viribus Corticis hoc in casu dubitare inceperam; & methodum tritam antiquorum experiri, vacillante licet animo, decreveram; Bolum diaphoreticum, unà cum haustu cordiali horâ somni repetendum duxi, atque alvum ℥iv. decoct. amar. cum dup. sen. mane sequenti, leniter subducendam. Die tertio, purgatione jam finita, Bolum theriacale iterum repetendum jussi, atque emplastrum cephalicum cum dup. Euphorb. ad plantas pedum applicandum. Cum autem die quarto, ab hac leni evacuatione dolorem lateris nullo modo relevatum, cerebrum autem vacillans, tendines subsultu tremulo affectos, pulsūque debilem, aliaque malignitatis indicia observassem; accersito pharmopæo jussi ut portionem aliquam cort. peruv. qui in officinâ tum prostabat venalis, mihi adferret. Quofacto, clarè perspexi ægrum non ex errore medici, verum Pharmacopolæ incitiâ vel incuriâ in periculo, versari. Bone deus! qualem corticem? Spuriū, effætum, insipidum, cariosum; vix inter tres libras totidem uncias veri & vegeti corticis inveni. Utcunque, amicitiae ergo, ex hoc stervilino tres vel quatuor uncias selectissimi corticis, gustando ac oculis explorando, separavi, atque in manus pharmacopolæ, in usum ægotantis, ad apozemata & bolos conficiendos (quippe haustus & pilulas jam fastidiebat) tradidi, ita ut ℥ß. in formam Boli cum Syrup. Caryoph. redacta, unà cum ℥iv. apozematis febri-fugi, quartâ quaque horâ ministraretur. Vesicatoria etiam duo ad expansionem spirituum promovendam, atque genus nervosum inde sublevandum, ad internos carpos applicanda curavi; quâ ratione, die sexto, in vado res erat; febris & dolor fere exulabant, appetitus & urina integrè restituebantur: Idèdque, ad reliquias febrilis fermenti cradicandas, duntaxat ℥ij. corticis in bolos vel pilulas redigendas (sicut ægotanti maximè placeret) unà cum ℥bj. apozematis ℥iß. corticis saturati, partitis vicibus, spatio bidui exhibendas jussi, & ad firmandas partes dolore spasmodico jam diu labefactatas pannum Wallicum imbutum

butum linimento ex unguent. dialth. ol. lil. alb. & laterit. confecto, applicandum atque sæpius renovandum. Die nono, ubi ægrum integrâ valetudine utentem observassem, ei valedixi, postquam usum unciz unius pulveris ad recrudescentiam fermenti febrilis antevertendam, die 14 & 27 repetendum præscripsissem atque etiam cum seriò monuissem, uti primo instanti me certiolem faceret, si fortè unquam posthac hisce symptomatis sese correptum sentiret. Hujus sani consilii memor, à frigore suscepto, sese ejusmodi spasmo dolorifico in latere correptum sensisset, me advocavit; quandoquidem verò nullum symptoma febrile expulso, temperie, linguâ, vel quidem urinâ ipsâ (quam claram & copiosam reddidit) deprehendere potui, ad efferum & dolorificum spirituum motum compescendum 3x. sanguinis illicò è brachio extrahendas jussi, & Julapium cordiale ad Spiritus refocillandos pro libitu sumendum præscripsi: Atque insuper pil. stomach. cum gum. 3ß. cum Laudan. Lond. gr. jß. commixtam, horâ somni deglutendam; & ℥vj. aquar. mineral. purgant. ad ℥iij. coct. & ℥ß. lact. alterat. mane sequenti bibendas. Ubi autem observassem urinam multâ rubedine tinctam (ut ut nulla alia indicia febris præsentis apparuerint) fermentum prius venenatum recrudescens huic dolori ansam dedisse jure merito suspicatus: ideòq; ut seminium hoc morbi deleteretur, haustum febrifugum cum 3j. cort. selectiss. illicò propinandum, & quartâ quaque horâ ad octavam vicem repetendum jussi. Unde sine quocunque alio remedio ministrato, à dolore penitus liberatus convaleuit. Præscripsi autem ad prophylaxin potionem amaram propinandam, & post 16 dies 16 repetendam; atque post unamquamque purgationem 3i. corticis partitis vicibus sumendam. Alio tempore (postquam ad triduum sese eodem dolore spasmodico affectum senserat) iterum me advocavit; ubi jam ex urinâ & pulsû indicia febris præsentis sese prodiderunt; venæsectione autem & applicatione linimenti cum ol. laterit. &c. Atque exhibitione haustuum febrifugorum No. xvij, (bolo theriacali tribus noctibus.

post ij.
menses
olapso

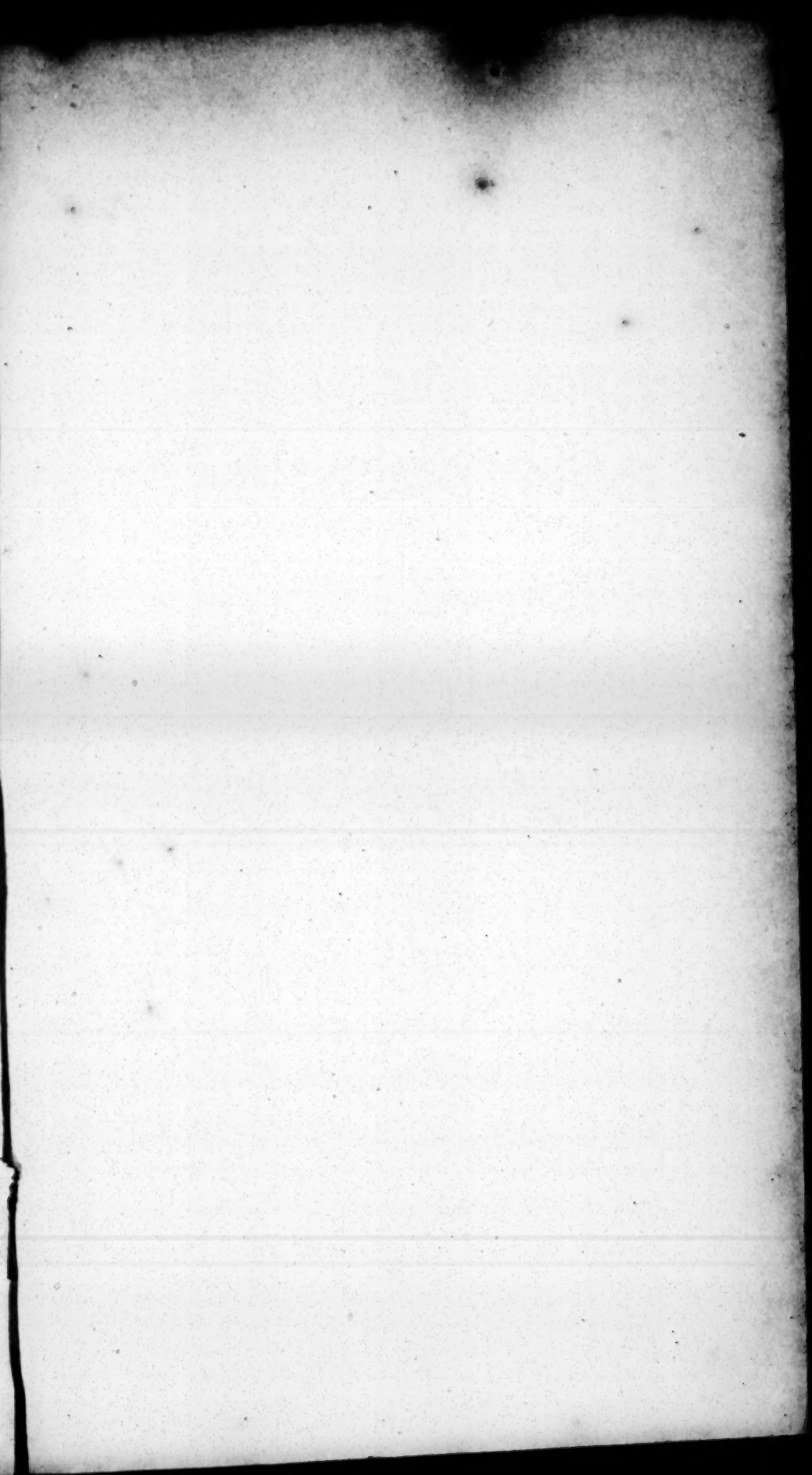
p. 380

℥iij.

Dispositi
quanti.

post di
ss vij.

p. 381.

noctibus, quoties scil. spirituum oppressio id requirebat; non omisso) spatio septem dierum planè convaluit: quocirca eum iterum dimisi, postquam potionem amaram sumendam, & post dies *xv.* repetendam jussissem, atque *3i. Cort.* post singulas purgationes partitis vicibus exhibendam. Alio tempore eodem dolore correptus iterum decubuit, febre etiam evidenti, atque tussi & anhelitu, ab infarctione bronchiorum plus quam antea affectus. Ideòque post detractionem *3x.* sanguinis è cubito lateris affecti, & usum linimenti anodynì, præscripsi haustus *xiv.* febrifugos cum pulv. peruv. & linctum pectoralem ad libitum sumendum. Dein post dies tres linctum febrifugum ex *3v. Cort. pulverizat. Ol. Amygd. dulc. 3iv. Sacchar. Cand. alb 3vi.* conficiendum jussi quartà quaque horà cochleatim sumendum unà cum haustu apozematis febrifugi, & Emplast. ceph. ad plantas pedum applicandum. Post duos alios dies Julap. perlat. & bolo theriacali spiritus oppressos resuscitari moliebar, & haustum febrifugum mane & vespere repetendum per duos dies imperavi, & apozema febrifugum horis intermediis, unde à dolore ac febre penitus liberabatur.

p. 382.

C A P. V.

De Febre Epidemica Anni. 1685.

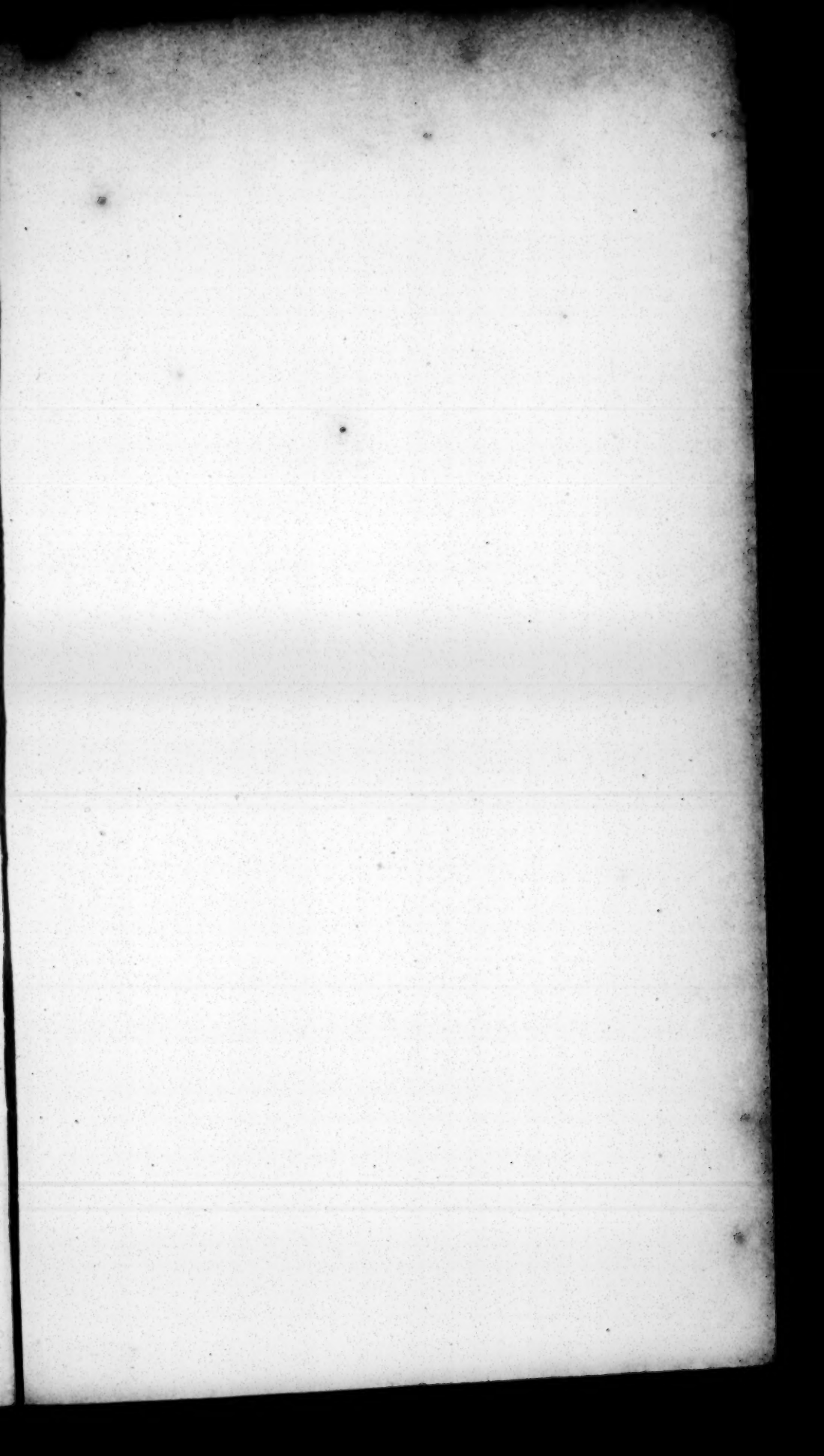
Symptomata diligenti quantum potui indagine comprehensà, hæc fere sunt. Æger per vices calore & frigore tentatur, sæpenumero & caput & artus dolere queritur. Pulsus sanorum pulsui non ab- similis est. Sanguis è venis eductus, pleuriticorum sanguinem haud rarò æmulatur, æger ut plurimum laborat tussi, quæ, quidem quanto ab hyeme longius invadit morbus, tanto citiùs unà cum aliis Symptomatis peripneumoniam mitem, & bonis moris comitantibus, recedit. Dolor collum & fauces (hic verò levior quàm in angina) sub primum morbi insultum quandoque occupat. Febris tametsi prorsus continua sit,

fit, sæpe tamen exacerbationes molestissimas ingruente nocte apportat. Æger jugem in lecto decubitus quantumlibet levissimè stragulis coopertus sit non sine magno suo periculo experitur; febre enim exinde in cerebrum versâ, vel in coma, vel in Phrenesin facile incidit, & ut verum fatear, ita proclivis est in hoc morbo ad Phrenesin lapsus, ut sæpe sua sponte, nullâ ejusmodi datâ ansâ illico subrepat. Ab intempestivo cardiacorum usu, & regimine paulo calidiore, Petechiæ sæpius efflorescunt, & in junioribus, calido temperamento præditis, maculæ etiam purpureæ quandoque eruptiones miliares quas vocant, in superficiem corporis se dispergunt morbillis haud multum absimiles, nisi quod rubent magis, & quando recedunt, squammulas istas furfuraceas quæ in morbillis cernuntur haud relinquunt: Licet hæc sponte suâ nonnunquam ingruant, sæpius tamen lecti calore, & cardiacis extorquentur. Lingua ægri pro ratione imperati regiminis, vel humida est vel sicca; ubi inaruerit, fusci est coloris in medio, quam partem undique cingit fimbria inalbescent, ubi vero humida est lingua, omni ex parte alba est, pelliculâ item scabrâ & albâ vestita; nam si æger ab adhibito regimine plus justo incalescat, lingua sæpe est fusca & arida; sin minus humida est & alba. Si calidiùs tractetur æger, fermè viscosus effluit Sudor è capitis præsertim regione, quantumvis autem sudor copiosè & undequaque erumpat, parum tamen ex eo Levaminis sentit æger; unde liquet ejusmodi sudores Symptomaticos tantum esse, criticos non esse.

Curacionem quod spectat, primo loco sanguinem è brachio dextro ad 3x, educi volo, neque sane febris hæc reiteratam phlebotomiam facilè tolerat. Sin autem respirationis difficultas, dolor capitis inter tusiendum lancinans, &c. Malum hoc ad peripneumoniam notham propiùs accedere indigent, hoc in casu, tam venæsectio, quàm catharsis, eo usque sunt iterandæ, donec Symptomata omnia penitus evanuerint. Vesperis epispasticum nuchæ appono, sequente aurorâ lenitivam hanc potionem exhibeo.

Rx Tama-

℞ *Tamarind.* ℥℥. *fol. Senna* ℥ij. *Rhabarb.* ℥i℥. *Coq.*
f. q. aqua ℥iij. *Colatura adde Manna & Syr.*
Ros. Solut. an. ℥i. *Misc. fiat potio, sumenda summo*
mane.

Quod quidem Catharticum etiam alternis diebus repetendum præscribo, donec tertiam vicem expleverit. Horâ somni post Catharsin, toties quoties, pægoricum hoc, vel simile injungo.

℞ *Aq. Paralyseos* ℥ij. *Syr. de Meconio* ℥i. *Succi Li-*
monum recenter extracti cochl. ij. *m. f. haustus.*

Id sc. cavens, ne fortè ab agitatione & tumultu, quem in febricitantium sanguine & humoribus, purgantia sæpe excitant, æger ex spirituum animalium confusione comatosus fiat, quod quidem Symptoma, medicamentum hypnoticum quantumlibet contrafacere videatur, procul amolitur. Ubi vero purgatio celebrata non fuerit, hypnoticum horâ somni nullatenus est concedendum, ne sc. Cathartici posttridie deglutiendi operationem ac vim sufflaminet. Sed in hac aut alia quavis febre epidemica, statutum mihi est, alvum non turbare in principio statuæ morbi, nisi vanefectione præmissa.

Sæpe æger, maxime si juvenis, aut infans fuerit, post eductum sanguinem unâ catharsi defunctus, statim convalescit, nec pluribus fatigandus est, quandoque verò, licet id rarò evenit, ægro è febre jam dictâ methodo liberato, recrudescencia materiæ febrilis post dies aliquot, morbum postliminio reducere videtur, quem tamen purgatio quartâ vice repetita mox eliminat. Tamen in hac methodo, nova hæc febris rarò accidit, nisi ab Aphthis, quæ sub exitu febris præcedentis supervenere, & jam ad statum auctæ, eam denuo revocant, quæ quidem febris Symptomatica tantum est, & singultum per intervalla redeuntem sæpenumero post se trahit, qui etiam sublatâ febre, per dies aliquot perseverat, at pro ratione reintegratarum ægri virium sponte tandem evanescit, quod

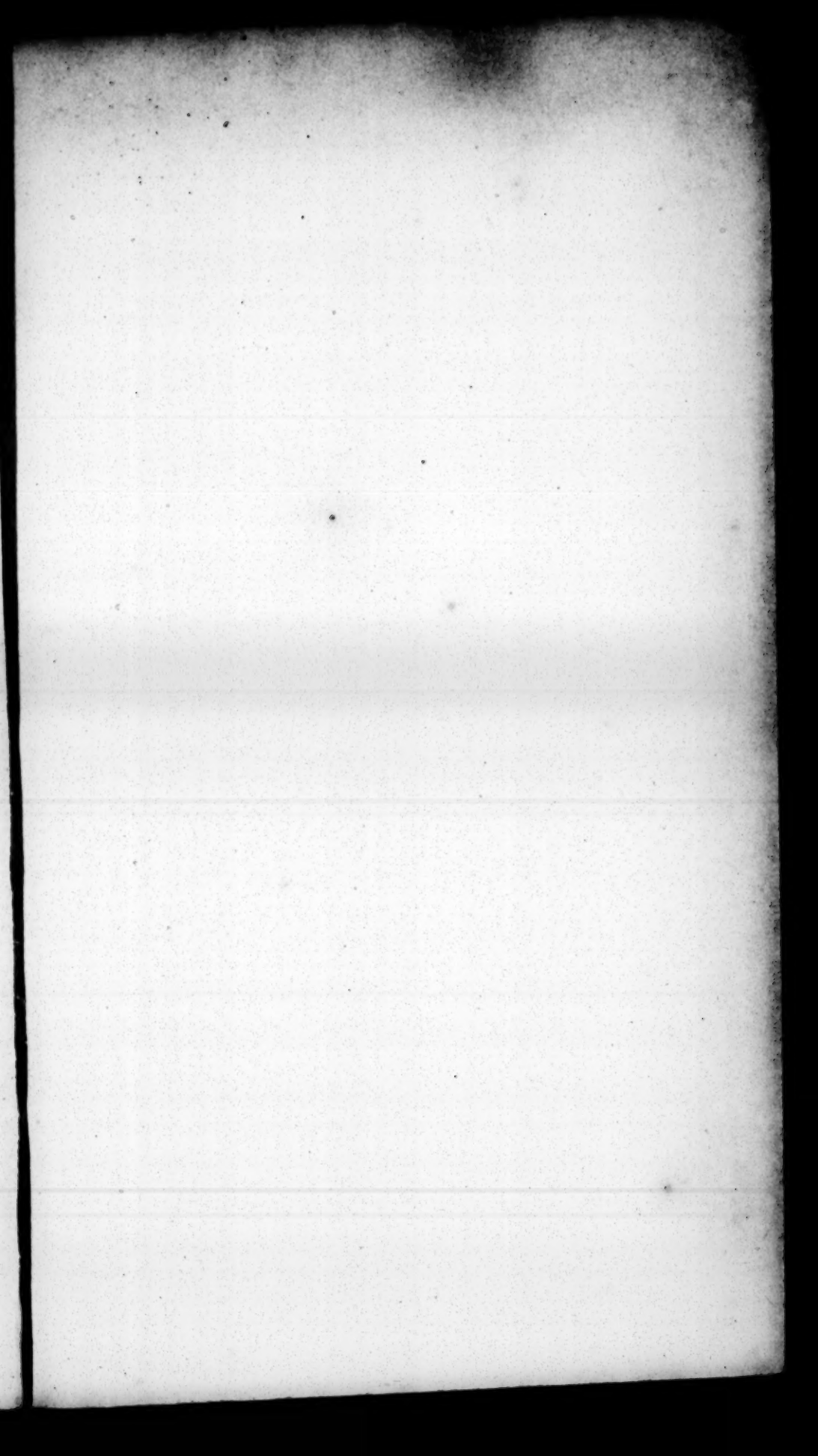
quod est diligenter animadvertendum, quandoquidem ex singultu sub finem hujus febris accedente, nihil ægro periculi est, nisi officiosè nimis, & inutiliter multa ingerantur remedia, veruntamen tam Aphthæ, quàm singultus, vel horum utervis, si non sponte facessat, sed in longum tempus decurrat, facile fugantur usu *pulv. corticis peruviani*, nempe *℥j. corticis, cum Syr. papaver. Rhead. q. s.* in forma electuarii, vel pilularum redactâ. Quod remedii genus, experimento deprehendi. certiùs in hoc casu, scopum attingere, quam aliud quodvis etiam è celebratissimis, modo non frustrentur ejus vires, ex jugi ægri in lecto decubitu.

Diebus à purgatione liberis, sequentia, vel his similia, nonnunquam præscribo.

- ℞ *Conserva lujula, cynosbati an. ℥j. Conserv. Berberum ℥ß. cremoris Tartari ℥j. cum s. q. Syr. Limonum. f. Electuarium, de quo capiat ad magnitudinem uncis moscat. ter in die, superbibendo seq. Julap. cochl. vj.*
- ℞ *Aq. Portulacæ lactucæ & paralys. an. ℥iij. Syr. Lim. ℥iß. Syr. Violar. ℥j. Misc. f. Julap. Vel,*
- ℞ *Aq. Fontan. ℔j. Aq. Ros. Succ. Limonum, Sacchar. albiss. an. ℥iv. Coq. lento igne dum despumaverint, cap. ℥iij. ad libitum.*

Sæpenumero hîc accidit, maximè febre jam ad finem vergente, ut æger dum hac methodo tractetur, nocte subindè sudore sponte prorumpente diffuat, à quo admodum mitigantur universa morbi Symptomata. Quo non obstante, cum hujusmodi diaphoresi fidendum non sit, supradicta methodus nullo pacto est intermittenda, quandoquidem, si æger ad longius temporis spatium, istis sudoribus indulgeat, febris quam purgationes præcedentes quadantenus subjugaverant, denuo vires resumet. Verbo dicam: hujusmodi sudoribus noctu sponte sua prodeuntibus opportunè faver lecti per noctem lenis calor, quare stragula nec plura nec densiora illis quibus sanus assueverat, ægro aggerantur; nec exhibeantur medicamenta quævis ex-

calefacientia.

ca
tul
ga

20
po
g
n
b

fi
in
in
n
f
t
t
l
f

calefacientia, lectulo tantum indulgeat æger aliquantulum solito diutius manè subsequente, & postea pergat in suprà descriptâ medendi methodo.

Diæta ex pulicula avenacea est, vel jusculo hordeaceo, cum pomo subinde ad ignem cocto, atque etiam post secundam purgationem, jusculo tenui ex pullo gallinaceo. Pro potu ordinario cerevisiam tenuem nullatenus tepesactam injungo, ut & decoctum album.

Post Catharsin bis celebratum, nulla suadet necessitas, pullorum carnibus aut similibus euceptis ægro interdicare, cum hæc per purgationem medicatio ea indulgeat quæ non poterat concedi, si alii viæ insistetur, atque porro post ultimam purgationem, modò febris aliquantulum deflagaverit, & intermittentis typum nondum prorsus induerit, vini Canarini cochlearia vel quatuor, manè & serò, ut & post prandium, per dies aliquot propinentur, quo & vires citius instaurantur, & febriles avertantur accessus.

Cum autem hæc febris Species, præ cæteris quas mihi unquam videre contigit, cerebrum petere quasi apta nata sit, ægros meos sollicitè moneo, ne se nudos lectulo, nisi noctu tantum committant, quòd si usque adeo debilitati à morbo fuerint, ut erecto corpore sedere nequeant, permitto ut vel super lectum ipsum, vel super grabatum vestiti jaceant, capite paululum elevato; nec sino focus sit luculentior in cubiculo, quàm cui æger, tunc cum sanus erat, assueverat.

Atq; ut hoc regimen omnino tenendum est ab initio, in singulis hac febre correptis (si fæminas in primis puerperii diebus decumbentes excipias) ità necessario est imperandum, ubi ad ægrum, quem ob regimen justo calidius, Phrenesis, Petechiæ, aut purpureæ maculæ obsederunt, aut alia quævis efferatæ inflammationis indicia, accersitur medicus. Ad hîc ubi Phrenesis ob methodum imperitiorem semel invaluit, nec subito deleri potest, nec tutum est repetitâ ultra limites præscriptos, vel phlebotomia, vel purgatione, ejusdem curationem aggredi, tandem vero suo tempore, suæque sponte, ope dicti regiminis receder, ad
F
quam

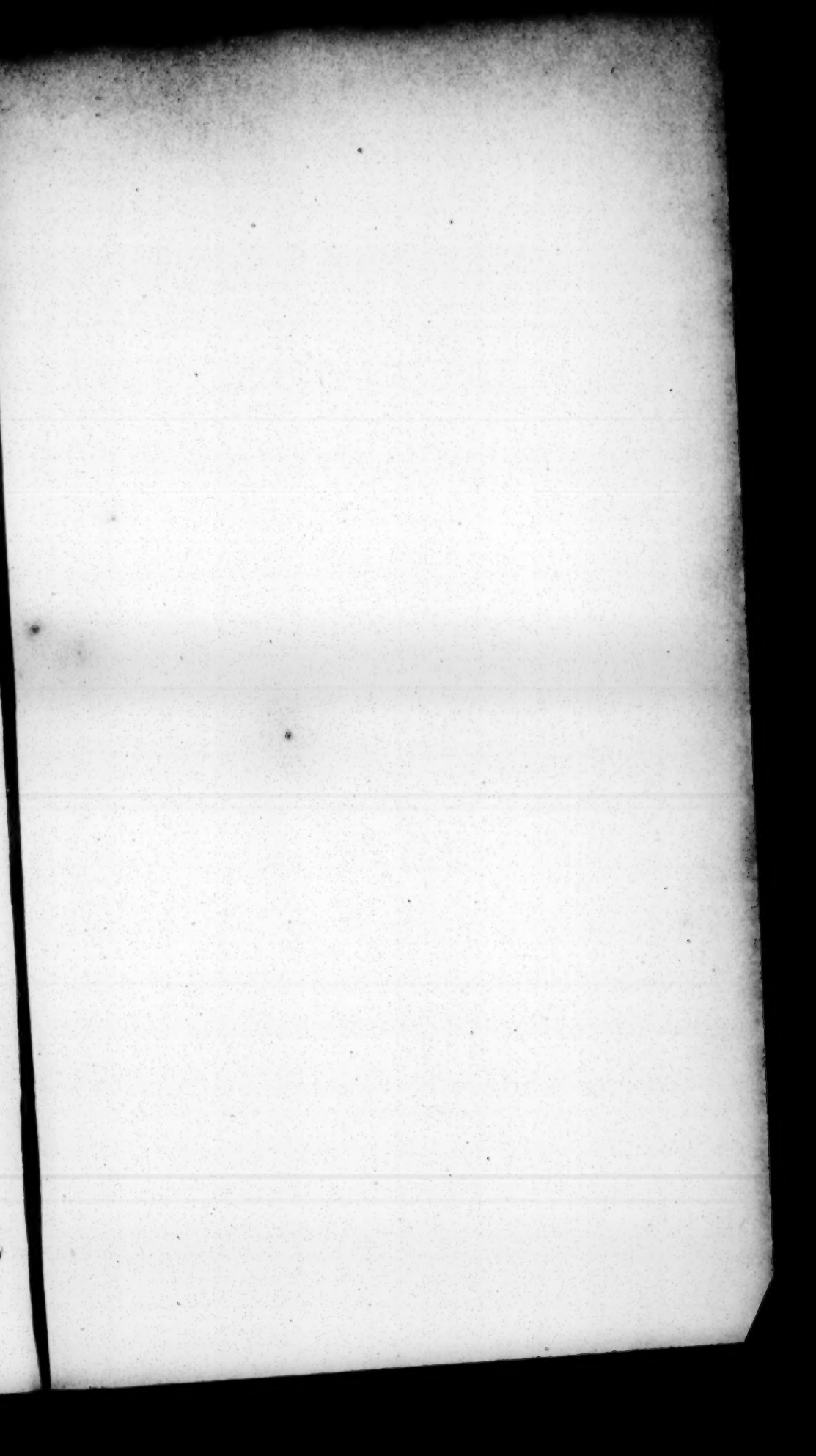

quam tamen amovendam nihil perinde confert atque ægri caput radi: Quod itaque semper præcipio, nulum emplastrum admovent, sed pileolum tantum, quod ablatum rasurâ Capillitium, spissitudine quadentenus compenſet, aut ſaltem caput à frigore externo muniat.

Et quæ de Phrenetide hic dicuntur, de comate etiam huic feбри ſupervenienti dicta ſunto, in quo ut in dicta phrenetide, materia febrilis in caput ſurſum fertur, ac proinde, ſi linguæ albedinem excipias, nulla adſunt febris ſigna, at æger Apyrexia prorsus frui videtur. In hoc pariter affectu, ac in alio, Cathartica, Sudorifora, veſicatoria atque id genus alia, non tantum nullo cum fructu, ſed ne quidem ſine maximo periculo uſurpantur. Quamobrem poſt evacuationes generales per venæſectionem & purgationem factas, quantumlibet hoc Symptoma aſtantes perterrefaciat, rota res naturæ & tempori committenda eſt; licet enim ſtupore æger diu laborarit, poſt aliquam multos tamen dies priſtinam ſanitatē recuperabit, modo lecto non perpetim affigatur, ſed de eo eximatur indies, & ſupra grabatum, vel etiam lectum veſtitus decumbat; interim autem abradatur caput, & ſub affectus finem, vini Canarini cochl. *ijj.* vel quatuor bis in die exhibeantur.

Quoad febrē autem, haud deterrendus eſt medicus à faciendis prædictis evacuationibus, ſi forte membrorum ſubſultum vel motum convulſivum in ægri corpore perſentiſcat. Quandoquidem in quibusdam generis nervoſi affectibus, tam venæſectio, quam purgatio, etiam ſæpius repetitæ, non tantum non nocent, ſed & neceſſariò ſunt adhibendæ.

In ſæminis affectionibus hyſtericis obnoxiis quandoque accidit, quod ubi curatio evacuationibus dictis commiſſa fuit, febris poſt venæſectionem & purgationes iſtjuſmodi iteratas, etiamnum duret procuratque, in hoc caſu febris quæ jam urget ſpirituum commotioni ab evacuationibus excitæ, durationem ejus planè debet, ac proinde jam aliis omnibus poſthabitis, indicationes curativæ, modò ſigna peripneu-

peripneumoniz & inflammationis circa partes vitales absint, ad quietem spiritibus inducendum, eorum organum sedandum omnino sunt dirigendæ. Quem in finem singulis noctibus paregoricum quod vigiliis debellandis par sit exhibeatur, atque etiam medicamenta hysterica bis vel ter in die injungantur, qualia sunt pilulæ ex galbano, Assa fetida, castoreo, & similibus, & julapia ejusdem indolis, insuper ad vires instaurandas, & vapores supprimendos, concedatur ægræ talibus victitare, tam quoad cibum, quam potum, qualia appetitui maxime conveniunt.

Porro notandum est, quod grassante hac febre, sæpe non tam pathognomonicæ febris signis, colore sc. inquietudine, &c. quam ventris torminibus, nunc siccis, nunc dejectionibus se ostendebat, genuinâ tamen illâ methodo, quam supra dedimus expugnanda est, perinde ac si usitatâ hujus febris facie compareret, idque tam ratione venæsectionis, quam repetitæ Catharsæos, nisi quod hic animadvertendum sit, quod quoties febris eò usque ventriculum infestet, ut æger potionem retinere nequeat, Pilulæ cochiz majores (quæ ad ℥ij. adhibitæ nunquam non per viscera sibi exitum parant) loco potionis leniter purgantibus substitui possint, devorentur verò pilulæ horâ quartâ matutinâ, ita ut æger superdormiat, tum etiam hypnoticum dosi paulo largiore est concedendum, v. g. Laudani solidi londinensis gr. iß. cum simili quantitate mastiches, in duas pilulas redacta, eadem nocte deglutiantur, vel etiam laudani liquidi gut. 18, vel 20, in ℥j. aq. Cinamoni hordeat. aut alio quovis vehiculo generosiore.

Cum autem de torminibus ventris mentionem fecerim, monendi sunt hic populares mei, quanto cum periculo, prout frequenti observatione didici, aquæ minerales in ventris torminibus quibuscumque vel diarrhæa, vel vomitione, vel affectu alio quocunque, quem à febre oriri, vel suspicari possimus, præscribi soleant.

Illud interim omnino observandum est, utpote quod ad quamplurimos ab orci faucibus liberandos perti-

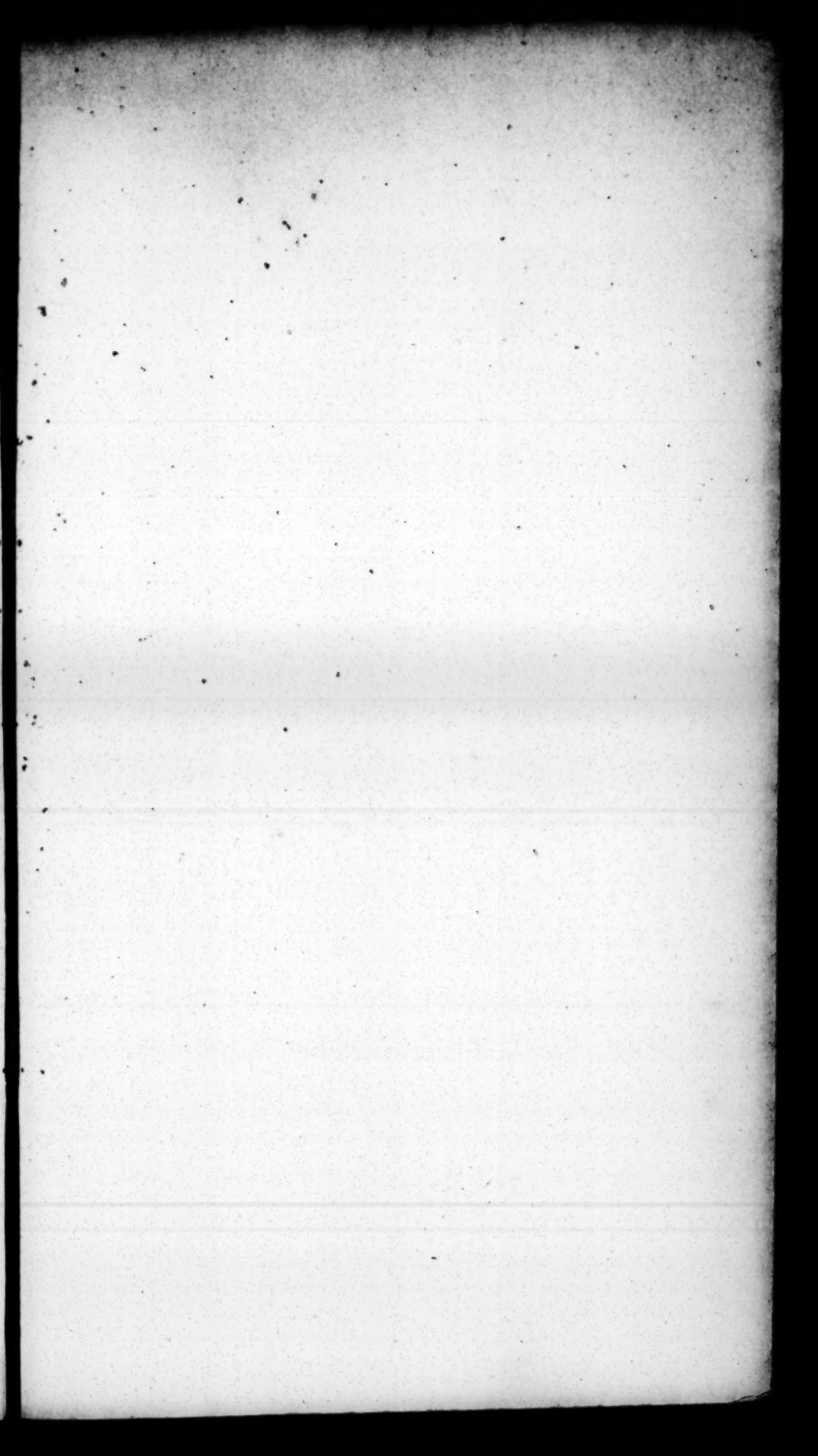
neat, quod non obstantibus iis quæ suprà jam tradidimus, quotiescunque prædicta ventris tormina, ad *dysenteriam* usque *confirmatam* promoventur, hîc mihi periculosissimum esse constat, morbum aggredi protractiore illâ methodo, quæ evacuandos primum, dein contemperandos acres istôs humores, esse docet, cum experientia didicerem, *dysenteriam*, & certissimè, & celerrimè curari, si missis ambagibus, fluxus laudano confestim sistatur. Advocatus itaque, *guttas circa xxij. Laudani liquidi, in aqua epidemicâ, vel aqua mirabili, vel alia simili*, protinus exhibeo, bis intra horas 24 repetendas, vel etiam hoc sæpius, statis intervallis, si nempe dosis jam præscripta manè ac serò tantùm usurpata, tam torminibus ventris, quàm dejectionibus cruentis ritè compescendis par non fuerit, & fugatis Symptomatis, tutissimum arbitror, ut æger aliquantisper in usu prædicti remedii manè & serò capiendi perseveret, guttulis aliquot indies demptis, donec eo ampliùs non opus fuerit. Animadvertendum est autem diligenter, quod ægrum ab usu paregorici lectulo diutius affigendum curo, cum situs quilibet paulo erectior, cerebrum facile conturbet, nisi æger somnos post in lecto satis longos captaverit. Dietam quod attinet, si æger vino prius assueverat, canariense concedo, probè tamen aquâ dilutum, in qua panis crustulum fuerat decoctum; & quam frigidam in hunc usum in lagenâ asservandum jubeo ut in promptu sit, ubi vinum est contemperandum. Decoctum album etiam assatim epotum prodest, pro victu jusculum hordeacum, vel è pullorum carnibus elixis, ovum sine teste coctum, vel aliud quodvis ex eupeptis, in primos dies sufficiet. Deinceps verò, tum ad liquores magis generosos, tum ad alimentum uberius solidiusque, paulatim ascendendum.

Si infans hæc febre laborat, tum hirudines duæ utrinque pone aures applicentur, dein emplastrum epispasticum posteriori cervici admoveatur.

Cum cerevisia qua *Rhabarbarum* fuerit infusum purgetur.

Si post Catharsin febris intermittere videatur,

tum

tu
b
h

8
9
a
c
j
v
f

c
s

tum iulapium cum cort. peruv. (in capite de febre intermittenti pro infantibus descriptum) exhibeatur.

Hoc sedulo observandum est, quod in hoc febris genere (perinde ac in Rheumatismo & aliis morbis quamplurimis quorum curatio solis evacuationibus absolvitur) Symptomata quædam leviora, & quasi effætæ febris reliquæ, aliquantisper etiam, expirante jam morbo perdurent, à quibus nullum ægro recidivæ periculum est, quæque sua sponte pari passu quo sanitas redit abscedent.

Methodus jam laudata, cæteris quas expertus sum omnibus, in hujusce febris curatione facile antecellit. Si quando vero febrim non prorsus tollat, id saltem agit ut intermittere cogatur, ac proinde peruviano cortici, qui hîc nunquam non triumphat, conficiendum tradit.

Dicta methodus curationis per venæsectionem & purgationem expediendæ, plus aliâ quâvis præstabit, in febribus quamplurimarum specierum expugnandis.

C A P. VI.

De Febre Pestilenti & de Peste.

Primus insultus rigorem ac horrorem, quemadmodum & febrium intermittentium accessiones fere perpetuum habet comitem. Mox vomitus enormes, dolor circa cordis regionem, ac si torculari premerentur, febris ardens, usitatâ Symptomatum *curdæguâ* stipata, indefinenter divexant, donec aut mors ipsa, aut benigna bubonis, vel parotidis eruptio, quæ materiam morbificam foras ablegat, eos à luctuosissimo discrimine liberet, rariùs quidem accidit, ut citra ullam febris præsentionem ingruat, ac homines de improviso è medio tollat, maculis purpureis præsentanti interitus nuntiis, etiam dum in foro versantur, erum-

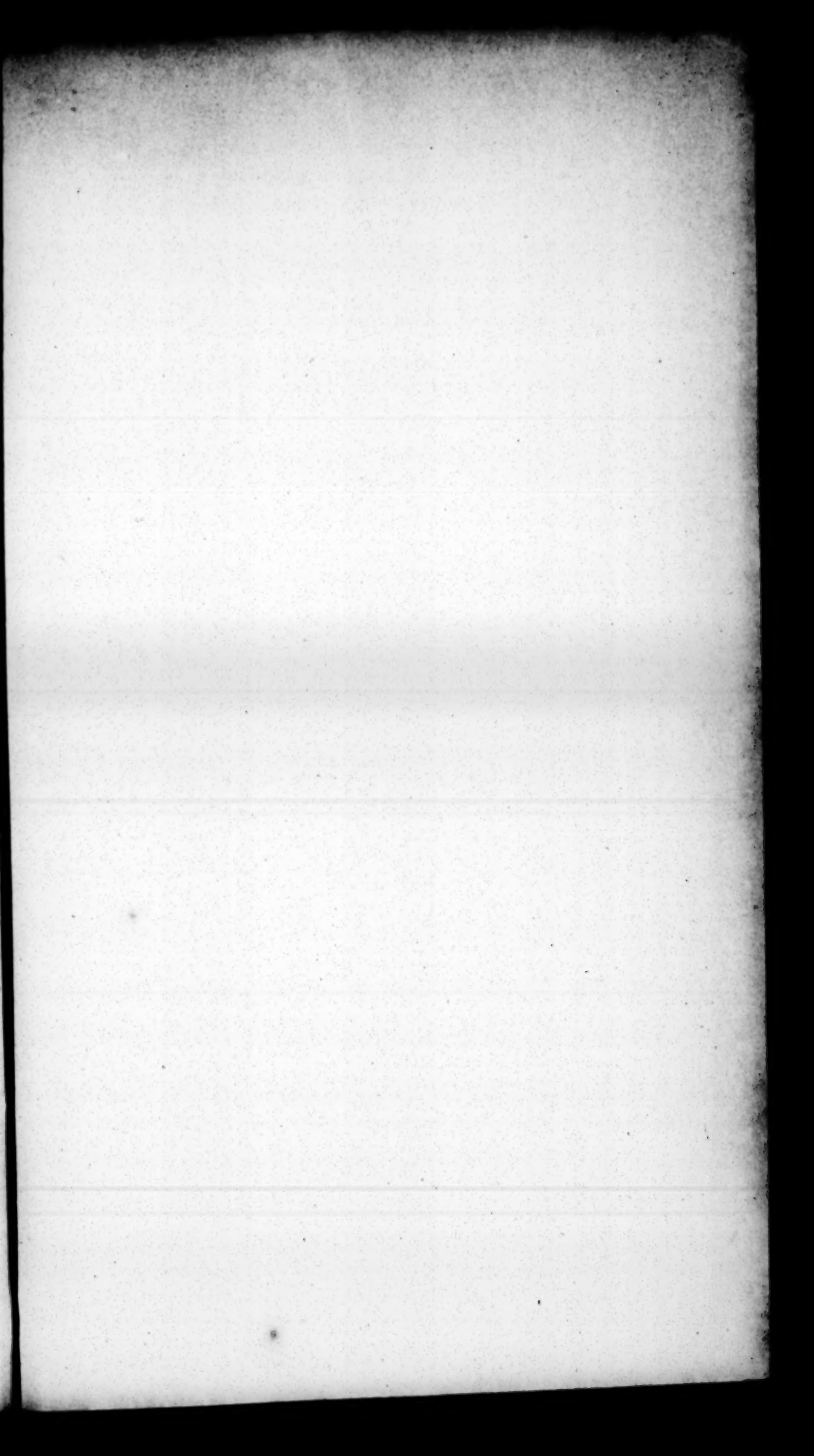
pentibus. Quæ repentina exanimatio (quod animadversione dignum) nisi in pestis admodum funestæ exordio vix contingit. Fit etiam nonnunquam ut tumores prorumpant, nec febre nec graviore aliquo Symptomate prægresso quanquam suspicor rigorem, & horrorem leviusculum, ac minùs perceptibilem, semper præcessisse.

Ad curationem quod attinet, primò siquidem tumor nondum protuberaret, sanguinem pro ægrotantis viribus, ac temperamento moderatè detraxi, quo factò, diaphoresis, cujus aliàs sollicitatio, in nonnullis corporibus non modo summam habebat difficultatem, verùm etiam majoris incendii, proindeque ethymatum purpureorum periculum minitabatur, facilis erat atque expedita. Post venæsectionem (quam in lecto celebrandum curavi, cum jam omnia ad sudores proliciendos in promptu essent) ne vel minimâ interpositâ morâ, stragulis ægrum obrui, ac lacineam lanam sincipiti alligari jussi; quæ quidem capitis obrectio, ad sudorem ciendum plùs proficit, quam quis facillè crediderit, deinde si vomitus non adessent, hæc & similia hydrotica exhibui.

℞ Theriac. Andromach. ʒʒ. Elect. de ovo. ʒj. Pulv. è chelis canceror. simp. gr. xij. Cochinell gr. viij. Croci. gr. iij. cum s. q. Succu kermes. f. bolus, quem sumat 6iâ quaque horâ, superbibendo cochl. vj. seq. Julapii.

℞ Aq. card. Benedicti, & scordii compos. an. ʒiij aq. Theriac. still. ʒij. Syr. caryophyll. ʒj. Misc. f. Julap.

Quod si vomitio interpellaret, ut in peste, ac febribus pestilentialibus sæpissimè accidit, medicamentum sudoriferum tantisper propinare distuli, donec solo tegumentorum pondere (nisi quod linteaminis pars subindè ad colligendos halitus vultui superinduceretur) sudor promanare inciperet. Nam (quod quidem observatu summè dignum est) cum materiæ morbificæ radii versus ambitum corporis se exporrigant, illicò alvi profluvium, & vomitiones, ab eisdem introrsum reflexis,

reflexis, ac in ventriculum & intestina decumbentibus provenientes, ultrò sedantur; adeo ut quancunque Stomachi subversio præcesserit, assumpta deinceps medicamenta, probè retineantur, ac ad sudores ex voto proliciendos conducant.

Inceptam jam diaphoresin, haustibus Zythogalæ salviâ alteratæ, vel cerevisiæ, cui macis aliquantulum incoxerit subinde repetitis, ad naturalis diei spatium continuari præcepi, abstersione interim omni religiosè interdictâ, imò nec infra quatuor ac viginti horas à sudoribus finitis, indusium utcunque madidum, ac immundum, mutari permitto; id quod summa cautelâ observari velim, quod si sudatio angustiori temporis limite circumscribatur, recrudescit illicò Symptomatum sævitia, atque ægroti salus, quam prolixior diaphoresis extra aleam constituisset, in acie novaculæ relinquitur. Si defectio sub finem imminere videatur, jusculi ex pullo tantillum, vitellum ovi, vel his similia, sorberi permitto, quæ cum cardiacis & haustibus ad sudorem continuandum ex more destinatis, virium labefactioni abundè succurrant. Per horas à finito sudore viginti quatuor, moneo ut frigus cautè vitetur, indusium sponte suâ in corpore arescere permittatur, potulenta omnia calidiuscule hauriantur, & zythogalæ salvia alteratæ usus etiamnum continueatur. In sequenti luce, commune Catharticum exhibeo, ex infusione sc. Tamarind. fol. Sennæ. Rhabarb. cum Manna & Syr. Ros. Solutiv. atque hâc medendi ratione, anno à peste proximo, complurimis febre pestilentiali correptis, Sanitatem restitui, adeo ut ne unus quidem, ex eo morbi mihi desideratus est, postquam eandem exercere inceperam.

Verùm ubi tumor jam enatus fuerit, venam aperire etiam in corpore ad sudandum inhabili, hætenus non sustinui, veritus ne materiâ morbifica in depleta vasâ confestim remeante, subitaneus ægri interitus destinatam diaphoresin anteverteret, nihilominus fortasse satis tutò administrari poterit phlebotomia, modo confestim ab ea peractâ, ac nullâ morâ interjectâ eliciantur sudores, qui ad spatium superius requisitum pro-

producti, omnem tumoris molem paulatim absumere ac dissipare valeant, idque longè minore salutis periculo quàm si legitima apostematis maturatio, quæ in præcipiti affectu admodum incerta ac fallax existit, ferius expectaretur.

Febres verè maligna, cum peste specie convenit, nec ab ea nisi ob gradum remissionem discriminatur.

Pestis vix Britanniam nostram frequentius, quam post annorum circiter 40 revolutionem divastat.

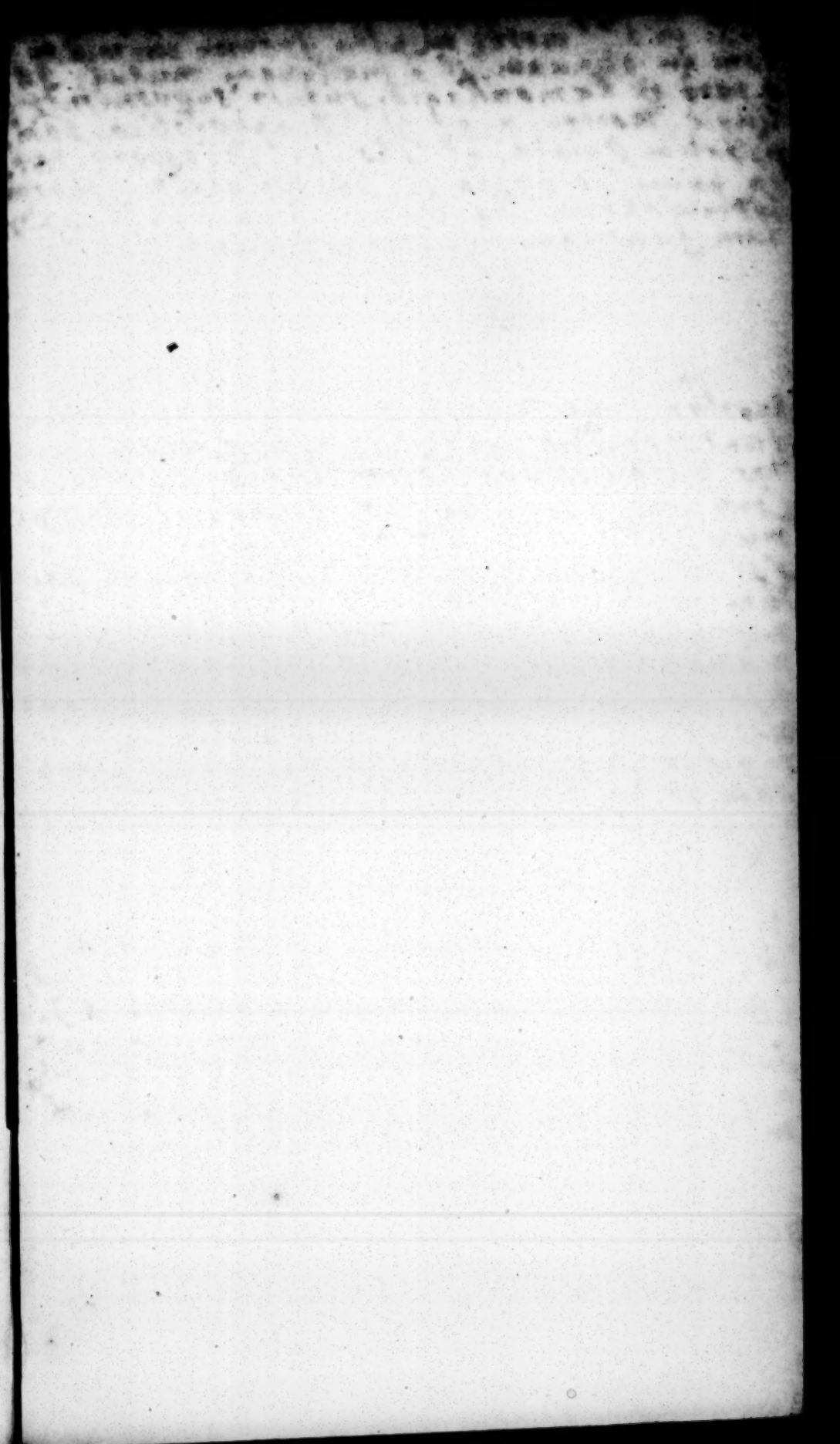
Febris pestilentes ab inflammatione sunt remissione.

Vinum liberalius haustum, & antidota fortiora, complures verisimiliter in pestem præcipitarunt.

C A P. VII.

De Febre intermittente.

Curationem quod spectat; jam à multis annis mihi innotuit. Quàm sit periculosum, eam in tertianis & quoridianis (quæ cum recentes sint nullumque typum indutæ in continuitatis viciniam adhuc hærent) per sudorifica moliri: Quamvis enim notissimum sit simul cum sudore prorumpente inquietudinem atque alia Symptomata statim evanescere, & ex consequenti huic paululum esse indulgendum, saltem non esse obstitendum paroxysmo fatiscente, tamen est compertissimum, quodd si justo copiosius eliciatur sudor, quæ intermittebat febris, jam sit continua, ægerque tanquam incerto aleæ casu, in vitæ discrimine versatur. Hujus itaque methodi inefficaciam, & aliarum evacuationum, venæsectionis v. gr. & Catharsecos incommoda (quarum utraqque relaxando tonum sanguinis morbum protrahunt) dum mecum perpenderem, peruvianus cortex certissimam mihi spem fecit, de quo verè affirmare possim, non obstante tam vulgi, quàm perpaucorum & doctis præjudicio, me nihil mali ægris accidisse ab ejus usu vidisse unquam, vel cum ratione suspicari potuisse, nisi quod illi, qui longum & repetitum corticis peruviani usum experti sunt, in speciem quandam Rheu-

in gignam, si o malignam mutat: &
raro ex haemorrhagia sponte supervenit
ingit. Morton. p. 95. 96. Diaphoretica tam
stimul. Opiata, ut Thorac. Diascord. &c.
in pueris: & noxia st. 96. Opiata n. febrem
intermittentem legitimum o raro in Apoplexi-
am funestam & coma optunt.

Morton (pneumatolog. p. 89.) sugget (non obs-
tante opinione vulgò recepta, q. aeger plu-
res paroxysmos ferre debeat, antequam
Corticem assumat) ne secundum paroxys-
mum ultro admittere, d. pmissis Emeticis
(si necessarium videat). Antidotum sta-
tim exhibere, anteqm a repetitis paroxys-
mis naa magis debilitat & morbus, qtu-
m acior reddat: Esto, (inqt) morbus cor-
ticis hoc modo, & sponte sublatus reru:
dissars o raro solut: atq a Corticis ex-
hibitione p intervalla debita repetita hoc
tam incommodum p cavon pot.

N. Si Febres Intermittons in Hydropem,
Phthisim, Ictery, Scorbutum &c. desinit,
(q o raro fit, cum Chronica & gtingit).
Affectus isti ois Cortice Porru. copiose
exhibito & frequentz repetito feliciter curant,
atq absq ius vix aut ne vix curacionem
integram admittere poss. Mort. p. 90.

Rheumatismi scorbutici nonnunquam incidunt. Hoc autem malum perquam rarò, ex hac occasione nascitur, & quando accidit facillime remediis in capite de Rheumatismo descriptis cedit.

Ad ægrum quartanâ febre laborantem accerlitus (die lunæ v. g.) si paroxysmus eodem die sit invasurus, nihil prorsus moveo, sed id tantum ago, ut spem faciam, eum à proximè venturo liberatum iri, ac proinde binis diebus intermissionis (Martis sc. & Mercurii) corticem exhibeo hunc in modum.

℞ Cortic. peruv. subtiliss. pulv. ℥j. cum s. q. Syr. Caryophyll. vel de Ros. siccis f. Electuarium, dividendum in 12 partes, quarum unam capiat quartâ quaque horâ, incipiendo immediatè post paroxysmum, superbibendoque haustum vini cujuslibet, vel si pilula magis arrideant.

℞ Cortic. peruv. subtiliss. pulv. ℥j. cum s. q. Syr. Caryophyll. f. pil. mediocris magnitudinis, quarum capiat vj. quartâ quaque horâ.

x Vol pos
tius mu
cilagin.
Gumm.
Fragac.
Morton

Sed minori cum molestia, eodem tamen fructu, hujus pulveris uncia admisceri poterit libris duabus vini clareti, atque ejus cochl. viij. vel ix. exhiberi iisdem quæ dicta sunt temporis intervallis. Die jovis quo metuitur paroxysmus, nihil impero, cum ut plurimum nullus accedat, reliquiis materiæ febrilis per solitos sudores, qui præcedentem paroxysmum absolvunt despumatis, ejectisque è sanguine, atque intercisâ novæ mineræ, vel fomitis accumulatione, repetito pulveris usu diebus paroxysmos disterminantibus adhibiti. Verum enimvero ne morbus denuo recrudescat, die octavo præcisè à quo postremam dosin æger assumpsit, eandem præfati pulveris quantitatem (unciam sc. in 12 partes divisam) eadem quâ prius methodo certo certius exhibeo, quamvis autem repetita hoc modo semel medicatio, persæpe morbum conficit, non tamen prorsus in tuto collocatur æger, nisi medico tertio quartove eandem methodum eodem temporis intervallo iteranti parere non gravetur, maxime

maxime ubi sanguis à prægressâ aliquâ evacuatione fuerit debilitatus, aut se æger incautiùs auræ frigidiori ferendum exposuerit.

Verùm etsi hoc remedium, nulla purgandi vi possit, tamen ob peculiarem quorundam corporum temperiem, atque idiosyncrasin, per sæpe accidit, ut ab ejus usu, tanquam à Cathartico fortiori assumpto, æger violenter expurgetur in hoc casu omnino oportet, ut Laudanum cum eo exhibeatur. Itaque laudani gutt. x. vino instillari jubeo, & post alternam pulveris dosin assumi, modo Diarrhæa persisterit.

Dicta methodus usu mihi venit in cæteris intermittentibus, sive tertianis sive quotidianis, utraque enim statim à finito paroxysmo aggredior.

At verò tertianæ quotidianæque, etsi post unum alterumve paroxysmum, omnino videantur intermittere, tamen non ita rarà postea, ad continuarum ferre speciem vergunt, & ad remissionem tantum, etiam diebus quæ intermissionem pollicebantur accedunt, præsertim ubi æger lecto defixus, regimine justa calidiore, aut medicamentis febri per sudores ejiciendæ dicatis fuerit multatus. Hoc in casu à remissione quantumlibet exigua ansam arripiens, pulverem quam proximè à paroxysmo (quantum conjecturâ valeo) ingerendum propino, nempe quartâ quaque horâ, ne quidem ipsum morans paroxysmum, cum aliter in spatio interjecto plus satis brevi, alexeteria corticis vis, sanguini impertiri nequeat.

Cum vero sint aliqui, qui corticem hunc, nec in pulveris formâ, nec electuarii, nec tandem Pilularum ferre queant, his ejusdem infusum in frigido factum propino, ℥ij. sc. corticis grosse pulverazati, in vini Rhenani ℔ij. aliquandiu macero, ac dictæ infusiones unciz quatuor, ad dies aliquot factæ, virtutem drachmæ unius corticis in pulvere exhibiti, videntur continere. Quæ cum nec ingrata sit, nec ventriculum premat, duplo frequentius usurpari poterit, quam reliquæ ejusdem remedii formulæ, nempe donec paroxysmi terga dederint.

x Vol oī Dosi Nocturna addat̃ Laud. Holmon.
gutt. (pro atate atq; opii Euphorā) gutt. in
viij. xij. xx. l. Laud. Londin. gr. ss. ad gr. j.
l. iss. In Diarrhœa pro torminosa nocte
s, ut singulis dosibus adjiciat̃ tantillum
Laudan. q̃tum ad alvum colubend̃ sufficit
ss. Laud. liq. gutt. iij. viij. x. xij. Vol ut
quanti modo p̃sentat̃ cortex.

R Cort. Porru. subtilis. pulv. ʒj. Dias.
cord. q. s. F. pill. modicor. quaz viij. l. xij.
cap. 4ta quāq; hora. morton, purtol. p. 186
Vol R Cort. Porru. subtilis. pulv. ʒj. Dias.
scord. ʒij. Ol. Cinnam. gutt. iij. Syr. ʒ succ.
cydon. q. s. M. F. ʒ lct. Cap. q̃t̃. nucij
mosch. 4ta quāq; hora.

Si æq̃r ab Opio commixto Vertigine af-
ficiat̃, in lito t̃cumbat.
Si æq̃r pulmonis infardi s̃, satius ē post
extractionem sanguinis libram Corticem
cum Subciantibus atq; invidentibus minig-
trare: ʒ. G.

R ol. amygd. d. Syr. ʒx Erysim. ʒa ʒij.
Cort. Porru. subtilis. pulv. ʒj. Sacch.
Chryst. alb. ʒss. M. F. ʒ lct. t̃ quo cap
4ta quāq; hora sup̃bib. Apozom. p̃cedor.
ʒiij. Vol.

R Cort. Porru. pulv. ʒss. Ammon. ʒj. F.
Bonz. ʒss. Syr. Balsam. q. s. M. F. pill.
quaz cap. vi. 4ta quāq; hora, sup̃bib.
Apozom. ʒq. ʒiij.

R Cort. Porru. cranij t̃it. ʒij. Croc. car-
chinill. in nodulo ligat. a ʒss. Bals. Tokul

Marsh. and water. q. s. Coq. in aq. f.
s. ad trips. Coldt. add. aq. Epidem. Syn.
Balsam. ox Erysim. aa Ziff. l. Zij. M. F.
Apoz. turbidâ & pinand. Morton. 187.

Quandoque accidit, ut in hoc morbo malè formatò, necdum in typum regularem evecto, æger ob vomituritionem ferè continuam corticem deglutitum, quâcunque demum formâ exhibeatur retinere nequeat: in hoc casu, vomitio prius est compescenda, quàm cortex propinetur. Ad quem scopum collimans jubeo, ut sexties vel octies spatio duarum horarum, succi Limonum recenter expressi cochl. j. cum salis absinth. ʒi. assumat. denide Laudan. Liquid. gutt. xvj. cum aqua Cinnamomi fort. cochl. j. ac brevi post, si vomitus cessaverit, usum pulv. peruv. aggrediatur.

Pro infantibus, quorum ætas tenella, vix feret, ut aliâ formâ, hoc remedium assumatur (saltem eâ quantitate quâ devincatur morbus) sequens Julapium præscribere soleo.

℞ Aq. ceras. nig. & vini Rhenani an ʒij. Cort. peruv. subrilliss. pulv. ʒiij. Syr. caryophill. ʒj. Misc. f. Julap. capiat. cochl. unum alterumve pro ratione ætatis, quartâ quaque horâ, donec paroxysmi non amplius, discrucient, instillando alternis dosibus, si Diarrhæa adfuerit, Laud. Liquid. gutt. j. vel ij.

Dietam quod spectat, cæterumque regimen, nec à cibo nec à potu arcendus est æger, qualis qualis is demum fuerit, qui ad stomachum facit: fructibus tamen horariis, & liquoribus frigidis semper exceptis. Vescatur itaque carnibus eupeptis, & cichymis, & vino modicè utatur pro potu ordinario, quâ re solâ, ægros nonnunquam restitui etiam eos quorum corpora ob frequentem febris recursum, contra corticem quasi communita, salutiferam ejus vim perpetim eludebant.

Sublato morbo vitandæ ante omnia evacuationes qualescunque, cum vel blandissima Catharsis, quinimo enema è lacte Saccharato, in morbi discrimen certissime, fortè in morbum ipsum denuò ægrum con-jiciet.

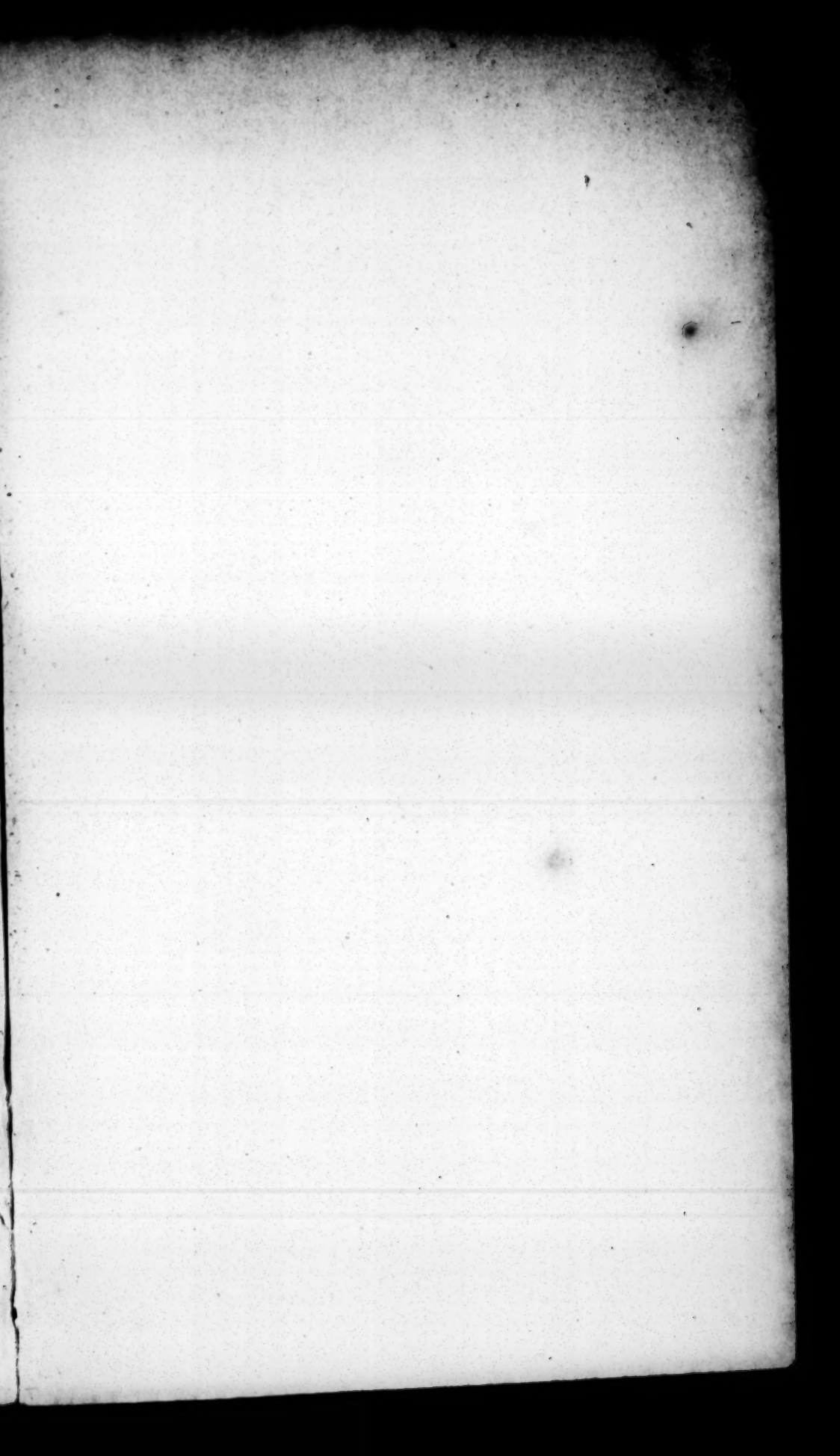

C A P. VIII.

188. De Proteiformi intermittentis Febris
genio.

Quandoquidem ob vehementiam symptomatum, ubi natura sese integra, acrius stimulatur ad luctam cum veneno hostili instituendam, hæ febres haud raro plerosque alios morbos, eosque acutissimos simulare soleant, corticis tamen viribus cedant, & si cortex non exhibeatur sæpius funestæ evadant: operæ pretium duxi exempla aliquot hujusmodi febrium, quas nuperrimè observavi, seligere, scriptis mandare, atque publici juris facere. Atque equidem hoc pensum eo lubentius aggredior; quia nemo adhuc (quantum scio) hoc subjectum tractavit, cujus cultura ad praxin medicinalem promovendam maximi momenti mihi esse videtur. Siquidem inter innumera illa Symptomata hæc febres comitari solita, nullum est quod non aliquando adeò vehementer sæviat, ut vita ægri inde in præsens discrimen adducatur, & typus febris in variis suis stadiis alioris, caloris & sudoris abscondatur penitus, & opprimatur, ita ut neq; ex urina, temperie, pulsu, vel alio quocunque solito modo distingui possit; verum sub larvâ alioris funesti, vomitionis indefinientis, diarrhææ torminosæ, cholæræ morbi, colicæ ventriculi, hemicranîæ periodicæ, apoplexiæ, syncopes, Rheumatismi, spasmi universalis, pleuritidis, peripneumonîæ, doloris lateris punctorii vel alterius morbi securè delitescens medicum à scopo suo non raro abducatur. Symptoma quidem interea à remediis, propriis sed incassum tentatur: Nam, posthabito fermento febrili, proximâ effervescentiæ periodo, priora, aut deteriora Symptomata inexpectato recrudescunt, medicus Syssiphi saxum volvit, atque æger vitæ dulcissimæ dispendio, aut saltem magno sumptu, ignorantiae vel incuriæ medici pœnas serò luit.

Sic ubi, præ gradu veneni summè deleterio, spiritus
adeo

adeò perculsi sunt, ut à primo ictu sese iterùm nullatenus expandere valeant, algor qui primum horum paroxysmorum insultum ex instituto naturæ comitari solet, eousque protrahitur, donec æger deliquiis frequenter recurrentibus confectus, tandem fatis cedat. Interiora remedia intus vel extrà ad flammam vitalem resuscitandam incassum applicantur, febris autem nullo indicio ex urina, temperie, vel pulsu accuratissimo observatori sese prodit.

Parili modo, ubi in primo stadio paroxysmi, fomes venenatus spiritus tantum opprimat, ut non ultra solitam sphaeram sese possint expandere, absque indicibus febris præsentis, de nausæa, ægitudine, & vomitione æger unicè conqueritur, donec veneno à cortice peruviano, vel aliâ antidoto subactò, spiritus in nativum statum restituantur.

Nonnunquam venenum febrile sub initium paroxysmi glandulas intestinorum petit, & fluxum alvi torminosum, vel dysenteriam excitat; at, cum spiritus diù uno tenore opprimuntur, hæc Symptomata ut ut continua statis periodis exacerbantur & periodica evadunt, sine febris indicibus manifestis, & vires opiatorum & astringentium longè superant, donec à cortice peruviano cum Laudano commixto, Causa, sc. fermentum febrile, massam colliquans, æquè ac Symptomata inde orta auferantur.

Ubi venenum emeticam simul ac catharticam naturam participat, æger frequenti vomitione & dejectione detinetur; & nisi spiritus in primo paroxysmi stadio expansione legitimâ virulentiam excuriant, formatur inde cholera morbus, febre neque per pulsum, urinam vel temperiem se manifestante. Ventriculo intereà, aut intestinis, aut utrisque simul ab acrimoniâ humorum intensissimè venenatâ sphaceiatis, æger brevi fatis cedere cogitur, aut saltem post inducias infidas, à veneno, proximo paroxysmo recrudescente, Symptomata eadem crudelia & funesta revirescunt, nisi à tempestivâ antidoti febrifugæ exhibitione antevertantur.

A parili gradu veneni non raro observavi ægros

G

præser.

præsertim antiquâ & confirmatâ huiusmodi febre læcessitos, denuò (typo febris legitimæ amisso) perpetuâ nausea, ægritudine, vomitione, sudore colliquativo, suffocationibus hyſtericis, cæterisque id genus Symptomatis in genere nervoso penè confectos, atque animam quasi derepente efflaturus, quos debitâ dosi Corticis (nullâ aliâ arte sanabiles) illicò restitui.

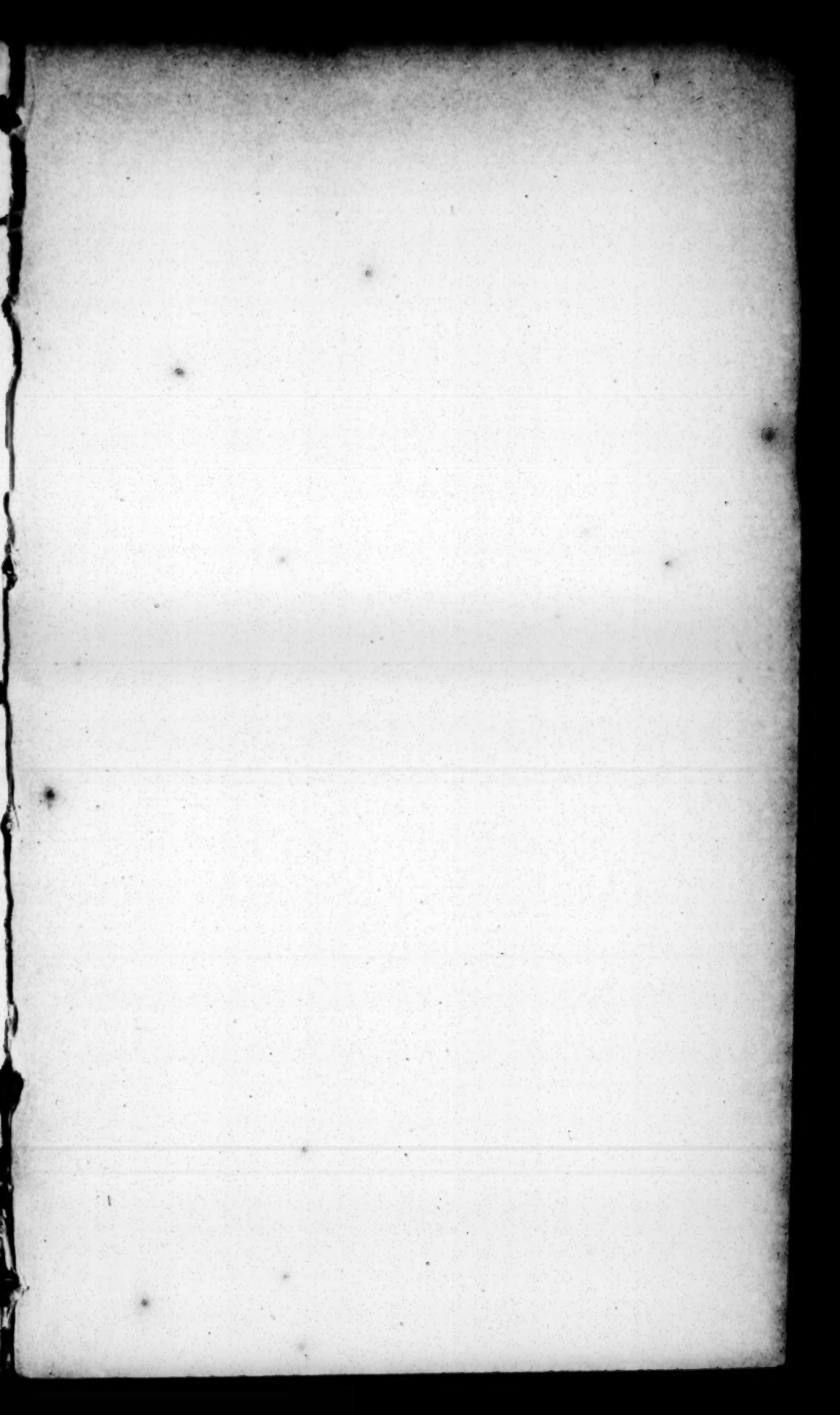
Unicuique etiam in medicinâ versato notum est horrendos dolores (& iis qui à toxico propinato proveniunt non minores) lumbos & crura spasmodicè lacerantes non rarò primos insultus febrium intermittentium legitimarum, præsertim quartanarum comitari solere, durante algore & rigore, donec spiritus multo nisi expansi, ac agitati pares sint veneno activo eliminando,

Haud rarò etiam spiritus à nativâ suâ debilitate, vel obstructione, atque præsertim à frigore percepto vel aliâ quavis causâ evidenti ansam præbente, in statum explosivum adiguntur, unde partes aliquæ singulares, præsertim thoracicæ, pulmones, scil. pleura, diaphragma, aut ventriculus ac intestina vellicantur, & spasmis lancinantur; æger, præ atroci dolore, perpetuo alget, atque deliquiis frequentibus, suffocationibus & vomitionibus fatigatur, sine aliquâ notâ febris evidenti; urinam claram reddit, & sine pulsu moribundus jacet, quousque spiritus veneno icti arte vel naturâ expansi, flammam in malsâ denuo excitârint; morbus autem à cholerâ morbo, pleuritide, seu peripneumoniâ, duntaxat ex tussis, & pulsus defectu, vomitionis & doloris excessu, deliquiis & extremorum frigiditate dignoscendus est.

Sæpe etiam ægros de dolore lateris unius aut alterius punctorio conquerentes novi.

Præter cætera omnia mihi pluries mirari contigit, post subactionem veneni febrilis ab expansione spirituum quadantenus effectam, cum ex pulsu forti & celeri, urinâ intense rubrâ, ac turbatâ, temperie calida, cæterisque indiciis, febris sese palàm ostendat; artus hisce doloribus spasmodicis statis periodis recurrentibus, & more Rheumatismi versatilibus esse

af.

affectedos, cum tumore & ardore partium laborantium, à nisu spirituum in hisce partibus sese expandere satagentium. At hosce dolores adhibita vænesectione debita, usu corticis peruviani copioso extra paroxysmum ministrato feliciter semper profligavi.

Nonnunquam autem primo insultu febris spiritus adedò opprimuntur & turbantur, ut ægrotans, more Apoplecticorum, durante toto paroxysmo, sine febris indiciis (mortuo similis jaceat, & eadem Symptomata simul cum paroxysmo subsequenti sæpe recrudescant: Quibus Symptomatis ut ut vænesectione, vesicatoriis, cæterisque ejusmodi Apoplexiæ veræ remediis, jure merito succurrendum sit, revirescentia tamen eorum sine cortice præcaveri nequit.

Hemicraniam periodicam etiam observavi, à nisu Spirituum in membranis cerebri sese expandere conantium, quam spatio bidui, vænesectione & usu corticis penitus sustuli; licet in hujus Symptomatis curatione, vænesectione, vesicatoria, Emetica, Cathartica, errhina, masticatoria ad hebdomadas aliquot spem meam deceperant.

C A P. IX.

De Febre Scarlatina.

Sydenham.

Scarlatina Febris, licet nullo non tempore possit incidere, ut plurimum tamen exeunte æstivo seprodit, quo quidem integras familias, infantes verò præ cæteris infestat. Rigent horrentque sub initio ut in aliis febribus, qui hac afficiuntur, neque vehementer admodum ægrotant; postea cutis universa maculis parvis rubris interstinguitur, crebrioribus certè & multo laticribus magisque rubentibus, at non perindè uniformibus, ac sunt illæ quæ morbillos constituunt. Ad duos tresve dies persistunt hæ maculæ, quibus demum evanescentibus, decedenteque subjectâ cuticulâ, restant fursuracæ quædam squamulæ adinstar farinæ corpori inspersæ, quæ ad secundam

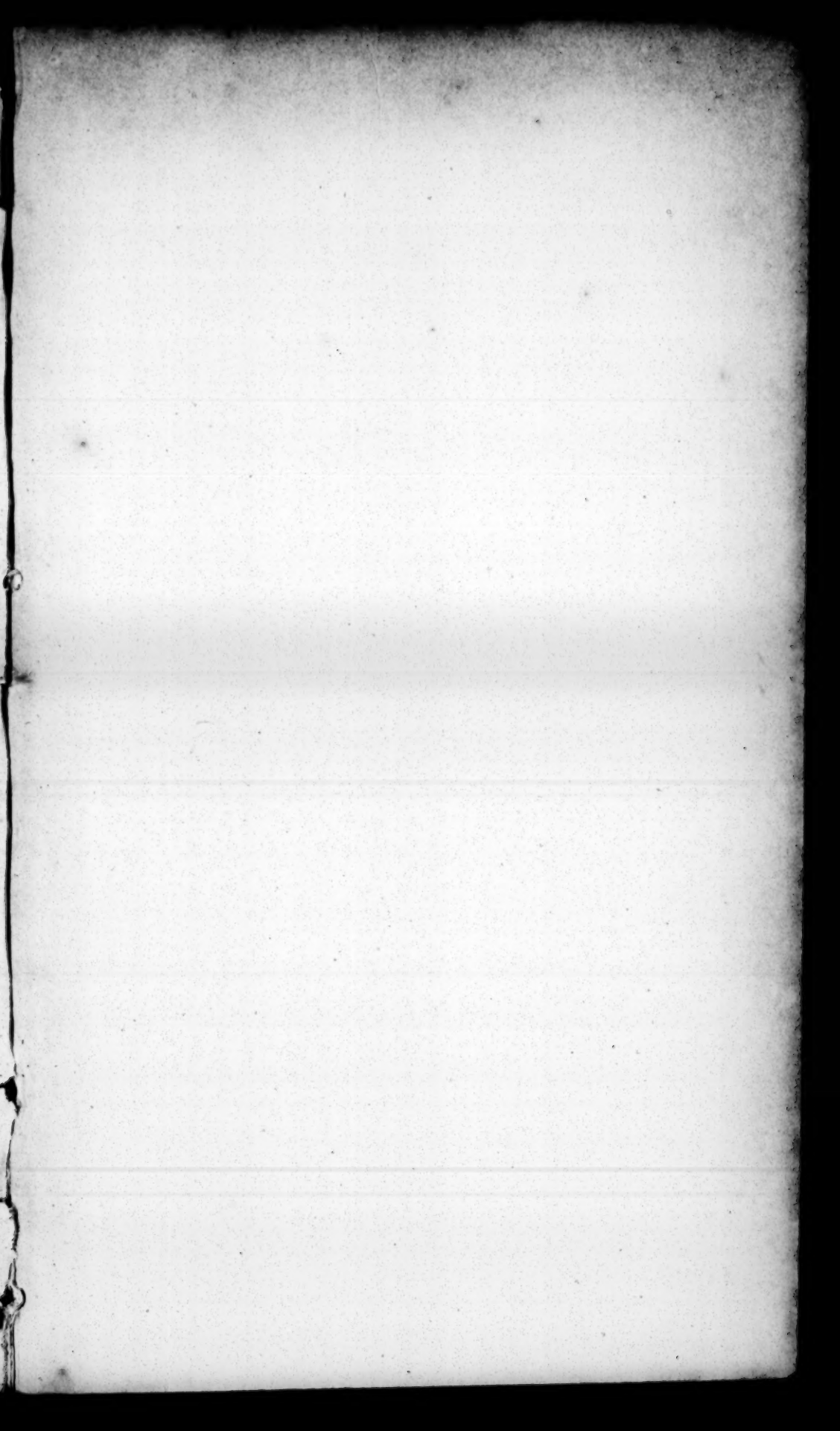
dam aut tertiam vicem sese promunt conduntque vicissim.

Cùm hic morbus nihil aliud mihi videatur, quam mediocris sanguinis effervescencia à prægressæ æstatis calore, aut alio aliquo modo excitata, nihil quicquam molior quò minus sanguis sibi despumando vacet, & materiæ peccanti, quæ satis promptè abjungitur, per cutis poros ablegandæ. Quamobrem tum hinc & à venæsectione, & ab enematum usu mihi temperans (quibus remediorum formis facta revulsione particulas sanguini infestas cum eodem intimiùs permisceri, & motum naturæ magis congruum sufflaminari autumno) tum ex altera parte ab exhibendis cardiacis, quorum æstu impetuosius fortè exagitabitur sanguis, quàm pro pacatâ & leni illâ separatione in quâ jam totus est; (quidquòd & vehementior febris hoc fomite possit accendi?) satis habeo ut æger à carnibus in solidum abstineat, & à liquoribus spirituosus quibuscunque, tum ut neque usquam foràs prodeat, neque se perpetim lecto affigat. Cute jam penitus desquamatâ & cessantibus symptomatis, è re fore existimo ut purgetur æger leni aliquo medicamento, ætati atque viribus accomodo. Simplici hâc & naturali planè methodo, hoc morbi nomen (vix enim altius assurgit) sine molestia, aut periculo quovis, facillimè abigitur. Cum è contra si plus negotiî ægris facessamus, vel lectulis continenter incarcerando, vel cardiacis aliisque remediis supervacaneis nimis doctè & (ut vulgo videatur) secundum artem supramodum ingestis, morbus statim intenditur, & æger non rarò nulla alia de causâ, quam nimia medici diligentia ad plures migrat.

C A P. X.

De Peripneumonia nothâ.

Sub hyemis exitum, vereque adhuc nascente, quotannis emergit Febris symptomatis peripneumonice haud paucis conspicua. Paulo habitiores ac
crassiores

crassos ea præ cæteris aggreditur; virilem ætatem vel assequutos, vel etiam (quod sæpius accidit) prætergressos liquoribus spirituos (vini maxime spiritui) plus æquo addictos. Cum enim in huiusmodi hominibus sanguis humoribus pituitosis, brumæ tempore congestis, fuerit oneratus, atque idem ab ineunte vere in novum motum cientur, tussis hanc nata occasi-
nem, mox subingreditur, quâ ministrâ dicti humores pituitosi in pulmones irruunt: quo tempore si fortè æger, nullo vivens consilio, liquores ejusmodi spirituos adhuc liberalius hauriat, crassescente jam ferè quæ tussim excitabat materiâ, & ab ea præcluduntur pulmonum aditus, & febris omnem sanguinis massam depascitur. Primo febris insultu nunc incalescit æger, nunc friget: vertiginosus est, de capitis dolore quæritur lancinante.

Potulenta omnia vomitu rejicit, nunc sine tussi, nunc illâ vexatus. Urina turbida cernitur, & rubens intensè. Sanguis detractus pleuriticorum sanguinem refert. Anhelus sæpenumerò spiritum crebrò ac celeriter ducit. Si moneatur ut tussim provoker, haud aliter dolet caput, ac si in partes mox disiliret (quâ loquendi formulâ ægri ut plurimum utuntur) dolet & thorax omnis, vel saltem pulmonum coarctatio adstantium auribus percipitur, quoties tussit æger, pulmone non se satis dilatente, præclusis aded ab intumescencia, ut videtur, meatibus vitalibus: Unde intercepta circulatione, sanguineque quasi præfocato, nullo ferè, præsertim in habitioribus, febris indicia sunt; licet hoc accidere etiam possit ob materiæ pituitosæ copiam, quâ horum sanguis gravatus in plenam ebullitionem nequit assurgere.

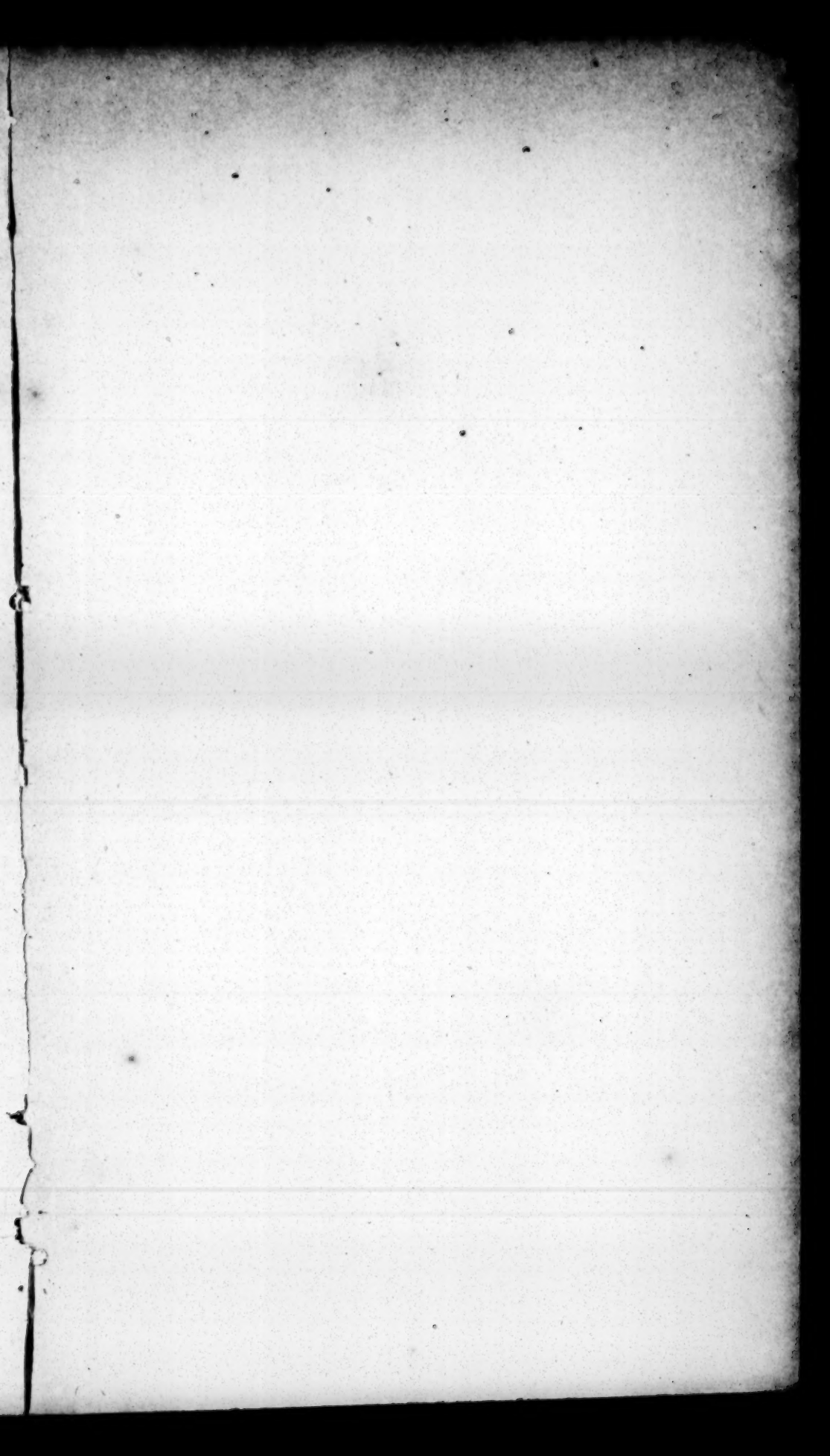
In curanda hac febre id mihi negotii dari sentio, ut sanguinem istum, qui ad pulmonum & suffocationem & incendium facit, phlebotomiâ revellem; ipsos pulmones remediis pectoralibus deobstruam atque eventilem; & diætæ refrigerantis ope, totius corporis calorem compescam. Cum verò hinc materiæ pituitosæ Saburra in venis contenta, pulmonum inflammationi fomitem quotidie subministrans, venæ-

lectionem sæpe repetitam videretur indicari: illius
verò observatio, quam facere potui diligentissima me
doceret Phlebotomiam sæpè repetitam febricitanti-
um iis qui crassiore essent corporis habitu (præser-
tim ætatis florem prægressis pessimè cessisse, atque
adeò ab ejusmodi repetitione haud minus abstereret;
catharsin ego crebriorem venæsectioni succenturia-
bam, quæ ei satis rectè substituitur, in illis qui è
largiori & iteratâ sæpius phlebotomia abhorrent. Ad
hunc itaque modum processu, sanguinem è brachio in
lecto jacentis extrahendum præcepi, nec passus sum ut
ex eo surgeret ad duas tresve horas; cùm omnis san-
guiniseductio, quæ universam corporis compagem
labefactat quadantenus concutitque, hoc pacto faci-
lius tolleretur; ita ut mitius cum ægro agatur cùm
in lecto cubanti uncix decem fuerint detractæ, quàm
si sex septemve tantùm amiserit, postquam è cubili
surrexerit. Die sequenti potionem sequentem manè
sumendam propino.

*℞ Cass. extract. ℥j. Glycyrh. ℥ij. ficus pingues N. iij.
fol. sen. ℥ij. agar. troch. ℥j. coq. s. q. aq. colat.
℥iv. dissolv. mann. ℥j. Syr. Rosar. solut. ℥ss.*

Postridiè sanguinem secunda vice mittere soleo;
atque interjecto die uno potionem cathartica modò
præscriptam iterùm exhibeo, diebus alternis jugiter
repetendam, donec omninò convaluerit æger. Diebus
à purgatione vacuis, decocto pectorali, oleo amygd.
dul. ac id genus aliis, ut utatur consulo. à carnibus
& earum jusculo, maximè verò à liquoribus spirituo-
sis quibuscunque, ægrum interim inhibeo; quorum
loco ptisana ex hordeo & liquiritia (cerevisiam item
tenuem si eam efflagitet) pro potu ordinario con-
cedo.

C A P. XI.

De Febre Erysipelatosâ.

NUllam non corporis partem idque nullo non tempore incescit hic morbus, at præ reliquis faciem exeunte præsertim æstate; quo tempore sæpe dum sub dio versatur corripitur æger. Facies siquidem ex improvise in tumorem attollitur, qui subito exorsus cum dolore ruboreque summis densò minimarum pustularum ordine distinguitur, quæ auctâ magis inflammatione in vesiculas subindè faceffunt: hinc per frontem ipsumque caput latius serpit, oculis interim tumoris magnitudine planè obrutis (rusticis syderatio audit) neque multum profectò abludit, nisi quod adsunt pustulæ ab iis Symptomatis quæ inflicta ab apum vesparumq; aculeis comitantur vulnera. Hoc se habet modo erysipelatis notissima species ac vulgaris.

At verò quamcunque corporis partem hoc vitium obfederit, ut etiam quocunque anni tempore, rigor atque horror, nisi præcesserint (quod nonnunquam pridie, aut nudius tertius solet contingere) huic se inflammationi ut plurimum adjungunt, sitis insuper, inquietudo, ac reliqua febrium indicia. Procedente morbo, uti primùm febris dolorem, tumorem, atque alia peperit Symptomata (quæ indies ingravescentia nonnunquam in Gangræna terminatur) ita hæc invicem haud mediocrem ad febris augmentum conferunt operam, donec remediis idoneis utraque restinguantur.

Est & alia hujusce morbi species, licet rariùs occurrens: hæc quolibet anni tempore invadit, idque hæc ut plurimum occasione, quod scil. æger vinorum subtilium magis magisque attenuantium potationi paulò liberaliùs indulserit, aut liquoris similis spirituosi. Febriculam, quæ agmen ducit, mox excipit pustularum per universum ferè corpus eruptio, quæ urtica-

rum

rum puncturas referunt, & nonnunquam in vesiculas attoluntur, mox recedentes, tuberculorem more sub cute se condunt cum pruritu mordacissimo & vix tolerando.

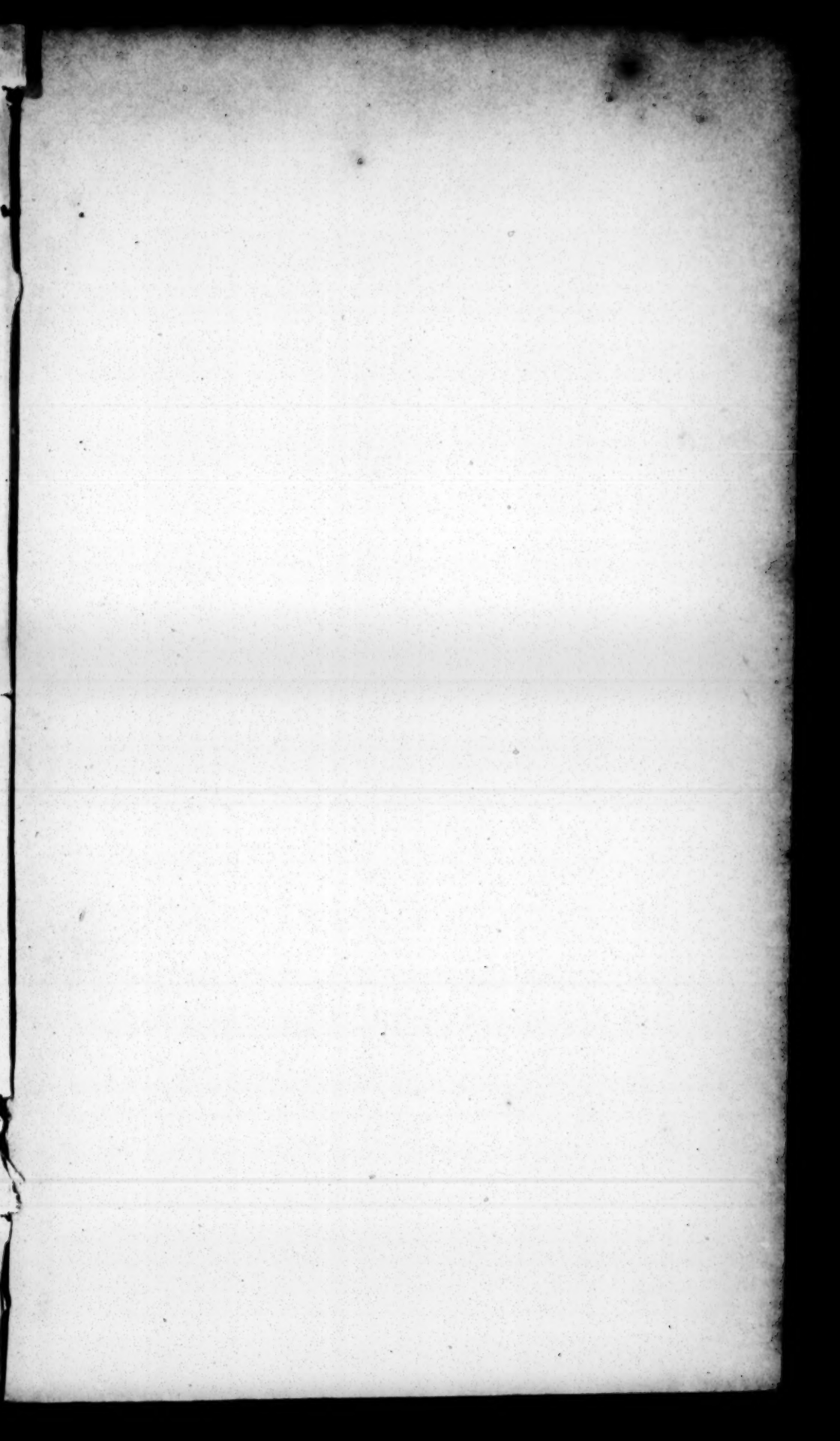
Hic ego materiam peccantem sanguini permixtam ritè evacuandam, ejusdemque sanguinis ebullitionem remediis illum contemperantibus sufflaminandam censeo; eam denique, quæ jam partibus impacta est, materiam evocandam, discutiendamque.

Hæc ut fiant, ubi primum accedo, satis largam sanguinis quantitatem è brachio extrahi præcipio, qui quidem pleuriticorum sanguinem ferè semper æmulatur; die sequenti blandam illam catharticam potionem mihi in praxi familiarem exhibeo, & hora somni (si paulo frequentius dejecerit æger) haustum aliquem paragoricum. ex. gr. Syr. de meconio in aquâ flor. paralyf. vel alium ejusmodi, peractâ catharfi, partem affectam sequenti Decocto foveri jubeo.

℞ Rad. alth. & lib. alb. an. ℥ij. fo'. malv. sambuc. verbasco. an. mij. flor. Melilot. summit. hyper. & Centaur. min. an. mi. sem. Lini & Fanugr. an. ℥ss. cog. in s. q. aq. ad ℥iij. coletur liquor & tempore usus adde singulis libris Decocti, spirit. Vini ℥ij. stupha è panno laneo levis textura hoc decocto immersa ac expressa, calidè admoveantur parti bis in die, qua post fotum quotidie illinatur seq. mixturâ.

℞ Spirit. Vin. ℥ss. Theriac. Androm. ℥ij. pulv. piperris longi, Caryophyll. an. ℥ij. m. charta emporctica hæc mixturâ madefactâ parti circumvolvatur.

Æger insuper ut jussulis tantum hordeaceis atque avenaceis, cum pomis assatis vescatur, volo; tum etiam cerevisiâ utatur tenuissimâ, & per horas aliquot singulis diebus à lecto sibi temperet. Hâc methodo tum febris, tum alia Symptomata citissimè ut plurimum fugantur. Sin aliter, rursus venam seco, quod & tertium nonnunquam fieri debet, interposito semper die uno, si prava nempe adsit sanguinis diathesis.

sis, & febris intensior. Diebus à venæsectione liberis enema è lacte cum syrupo violæoeo, & Julap. refrigerantia ex aqua nymph. &c. qualibet horâ diei usurpanda præscribo. Ut plurimum verò unica venæsectio & subsequens catharsis, si temporì adhibeantur, rem expediunt.

Quæ urticarum puncturas, cum pruritu, refert species pari modo est amolienda, nisi quod hæc remediis ab extra applicandis minùs egeat

C A P. XII.

De Cephalalgia.

Cephalalgia nomen pro omni dolore capitis generaliter usurpatur, sed in specie & magis stricte, recentem capitis dolorem significat; cephalæa verò inveteratum, & hemicrania eum qui dimidiam tantum capitis partem occupat; sunt & aliæ doloris capitis differentia, quibus dividitur in internum & externum, sympathicum, & idiopathicum; & ex his denuò alius pungitivus, alius tensivus, alius gravativus, alius pulsatorius.

Dolor capitis internus in meningibus locum habet, qui profundus est, & ad radices oculorum pertingit; externus verò in pericranio situs, pilorum radices inverti non finit, & ad capitis compressionem exacerbatur

Idiopathicus dolor stabilis est & permanens, nec aliarum partium sequitur affectus. Sympathicus verò ab alterius partis affectu dependet, quænam verò sit illa pars quæ dolorem capiti communicet, ex cuiusque partis affectæ propriis indiciis facile innotescet.

Capitis dolor tum à frigida causa tum à calida dependet, ad utriusque igitur ablationem curatio dirigenda est.

Ad prioris curationem materia pituitosa primum evacuanda est seq.

B. Pil.

℞ *Pil. de Succino* ℥ss. *Coch. min.* ℥ijss. *Tartari Vitriol.* ℥ss. *Bals. Peruv. q. s. m. f. Pil. xij. capiat vi. semel in Septimana.*

Thermæ Sulphuræ ac bituminosæ in hoc casu efficacissimæ sunt tum balneo tum lotione capitis.

Utilia etiam sunt sternutatoria.

Plurimum etiam conferunt in dolore inveterato decocta sudorifica.

℞ *Rad. Sarsaparilla rasura ligni guaiaci an. ℥ij. infundantur per 24. Horas in lbiv. Aq. fontis, supra cineres calidos, bulliant lento igne, ad media partis consumptionem, addendo coriandri & liquir. vel Sacchar. & Cinamomi quantum satis ad saporis gratiam, colatura servetur in vase vitreo, de qua capiat lbss. Calide manè ad xv, xx, vel xxx. dies, corpus tegendo plus solito, ut excitentur sudores.*

In usu decocti sudorifici hoc perpetuo observandum, ut semel in septimana purgans aliquod medicamentum propinetur.

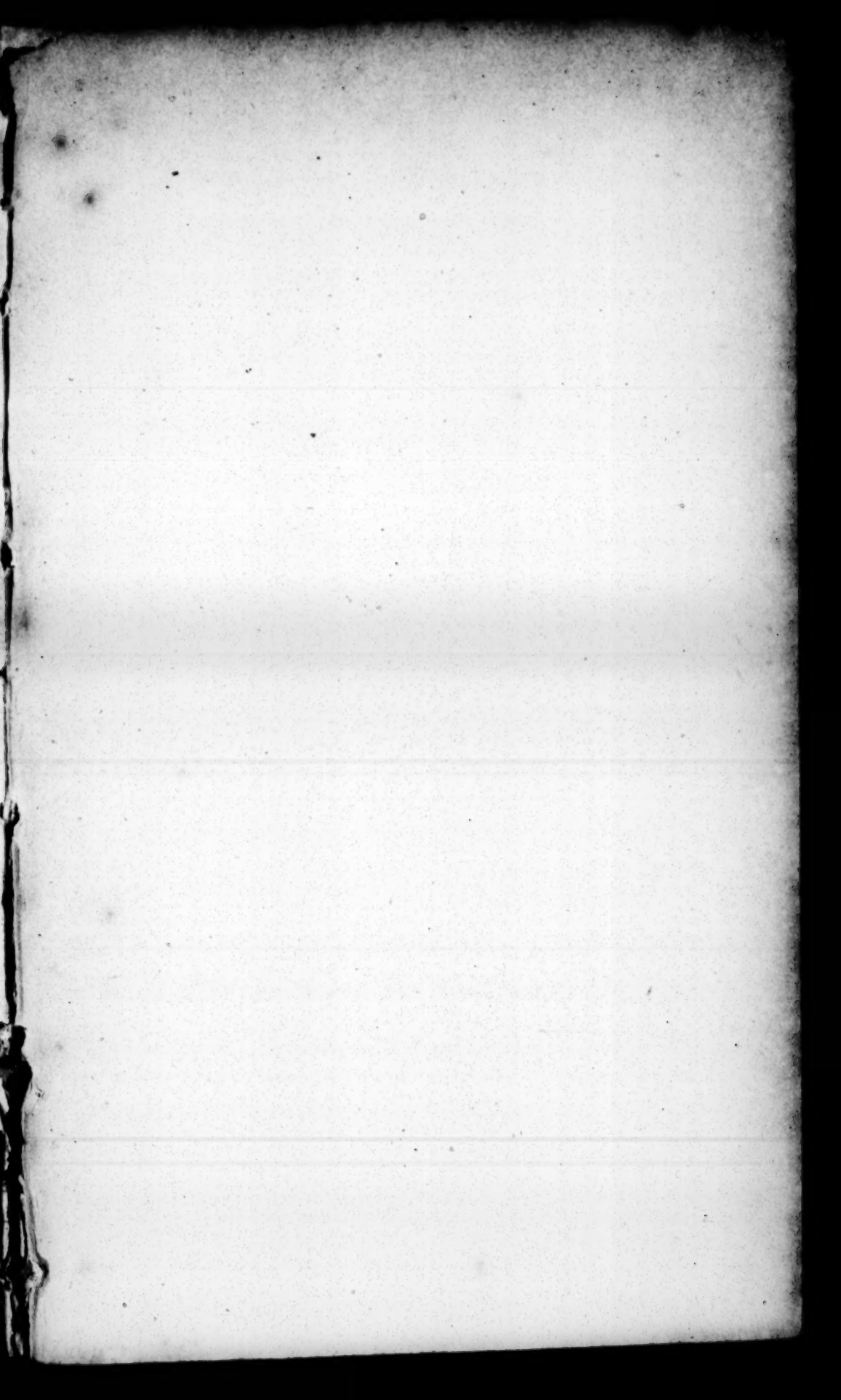
Ab ipso etiam curationis initio, specifica remedia usurpari possunt, quale est hoc epithema.

℞ *Pulv. Zedoar. ℥j. Aq. Betonic. Verben. Sambuc. an. ℥i. Misc. applicetur calidè parti dolenti cum pannis scarlatinis.*

Inter specifica doloris capitis, à quacunque causa oriatur, principem locum obtinet Verbena, cujus Aq. destillata & capiti admoveretur, & intus assumitur ad ℥iv. cum spiritus salis gutt. iv. imò vero ipsa Verbena viridis de collo tantum suspensa, duos ægros sanavit apud Forestum, cum multa remedia frustra usurpata fuissent.

Si à causa calida, dolor capitis dependet, præmisso clystere, phlebotomia celebranda est, major tamen sanguinis copia educenda est cum dolor sit à sanguine, minor bile redundante.

Deinde

Deinde medicamentum, purgans bilem exhibendum est, non solum quando bilis causæ principalis rationem obtinet, sed etiam quando sanguis luxuriat, cujus portio tenuior faciliè in bilem vertitur; si unica evacuatione materia peccans sufficienter educta non videatur, repetenda erit purgatio per debita intervalla.

Toto morbi decursu si alvus non sit fluida, Clysteres emollientes, refrigerantes, & leniter purgantes, alternis diebus erunt injicendi.

In dolore capitis, qui per febres continuas affligit, pulmo vervecinus ex recenter mactato animali extractus, & calidè admittus, dolorem potenter demulcet. Vel,

*R. Sem. Papaver. alb. ℥ii. Croci ʒß. & Camph. ʒj.
& cum s. q. ung. popul. extend. super alutam front.
applicand.*

Tum etiam derivatio rectè & utiliter celebratur post generales evacuationes, sectâ venâ frontis, aut admotis hirudinibus, & vesicatoriis cervici applicitis.

Dum hæc fiunt tota humorum massa erit temperanda Julepis, emulsionibus, & jusculis.

Si denique dolor valde urgeat, ad narcotica veniendum est, tam externa, quam interna.

In omni dolore capitis, à quacunque causâ fiat, si aliis remediis non cesserit, & doloris atrocitas ad extrema confugere cogat, vesicatorium toti capiti admotum, derafo cappillitio, curationem absolvere poterit.

C A P. XIII.

*De affectibus Soporosis, Comate, Lethargo,
Caro, & Apoplexia.*

SOmni præternaturalis quatuor præcipue proponuntur differentiæ, Coma, Lethargus, Carus, & Apoplexia; quæ cum ut plurimum ab iisdem causis oriuntur

tur, eandem curationem postulant, ideo unico hoc capite comprehendendi possunt.

Prima potissima causâ horum affectuum est humor pituitosus, vel aquosus in cerebro præternaturaliter contentus.

Secundo, à sanguine etiam redundante in cerebro, soporosi affectus generari solent. A sanguine etiam extravasato, & cerebri ventriculos opplente, vel comprimente affectus soporosi præsertim Apoplexia generari solent.

Tertio, à tumore in cerebro genito, & pondere suo gravante, comatosum affectum generari posse dubium non est.

Quarto, vapores immodici ad cerebrum delati, comatosi affectus sympathici causâ esse possunt.

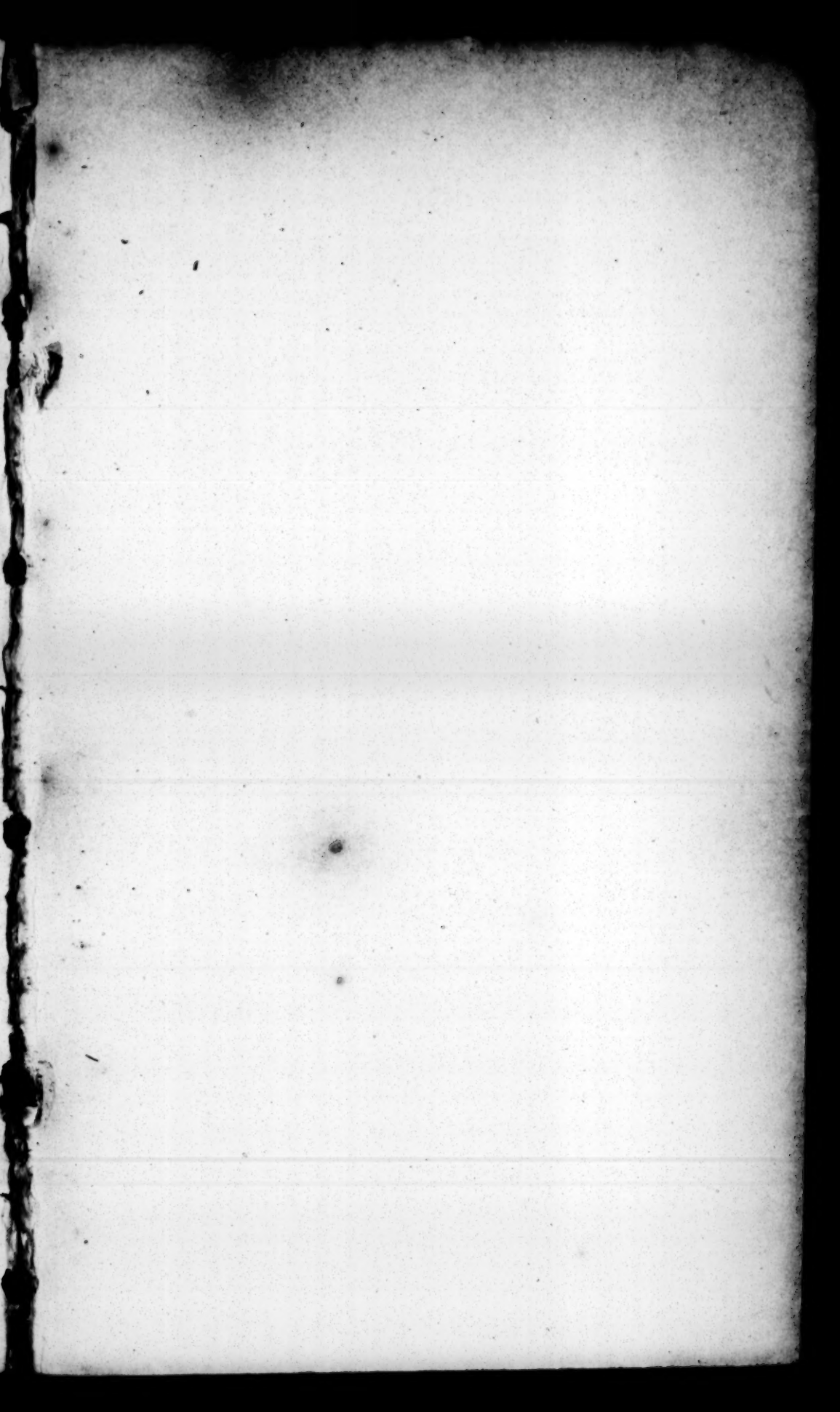
Quinto, à medicamentis narcoticis nimîâ copiâ assumptis, somnus ita profundus excitatur, ut multi ex imprudentiori opii usu, in somnum perpetuum demersi fuerint.

A pituitosis humoribus in cerebro restagnantibus affectus soporosos produci, testantur habitus pituitosus, ætas senilis, aut puerilis, regio & tempestas frigida, & humida, consueta per os & nares pituitosæ excretionis suppressio, & quod æger ante invasionem, capitis gravitate, oculorum obtenebratione, & totius corporis Segnitie affectus fuerit, quodque non raro in ipso morbo pituita per os & nares effluat, aut in gulam defluens, ab ægro frequenter deglutitur.

A sanguine vero soporosum affectum generari significant, Plethorica dispositio, rubor faciei & capitis dolor affectum præcedens.

Sympathicum affectum & à vaporibus ad cerebrum elevatis oriundum ostendunt, primo absentia eorum signorum quæ idopathicum affectum significant. Secundo, signa indicantia peculiarem affectum partium; à quibus vapores ad cerebrum transmittuntur.

Diæta in horum affectuum principio tenuissima est imperanda. Paroxysmo finito, ad præcavendam recidivam,

cidivam, ab usu potūs generosioris cuiusvis sibi temperet, vescatur iusculis avenaceis, hordeaceis, ut & ex pullis gallinaceis confectis, & quandoque etiam (præcipue inter purgandum) carne pullorum agnorum, ac id genus ciborum.

Primo igitur Medicus ad affectum aliquem soporosum vocatus, ægrum confestim à gravi illo somno excitare conabitur omnibus sensibus objecta vehementiora offerendq. Atque adeo oculi radiis solaribus & luci splendidæ objiciendi. Aures clamoribus, strepitu, & sonitu, concutiendæ & in primis æger proprio nomine magna voce sæpe appellandus est. Naribus acria objicienda, in os & palatum itidem acria injicienda. Tactus frictionibus, vellicationibus, pilorum evulsionibus, ligaturis, digitorum complicationibus, & aliis hujusmodi irritandus.

Statim venæsectio instituatur si vires ferant. Vires autem non actionum animalium ablatione æstimandæ sunt, sed quales ante morbi invasionem fuerant. Mittatur sanguis è brachio quamprimum, ac postea ex venis jugularibus. Deinde vomitorium seq. propinetur statim.

℞ Vini B. ℥iβ. vel ℥ij. Aq. Cardui B. ℥j. Sp. de Baccis Juniperi gutt. ij. Misc. f. potio emetica.

Clysteres acres injiciantur duo vel tres in eadem die.

℞ Decocti carminat (cum baccis lauri & Juniperi) ℥x. Electuarii è baccis lauri ℥j. Vini B. ℥ij. Sacchar. Rub. ℥ij. Ol. Juniperi Chym. gutt. x. Misc. fiat Enema.

Si Clyster debito tempore non reddatur, glande alvus proritetur.

℞ Spec. Hier. Picr. ℥β. Sal. Gemma ℥i. Mellis q. s. Misc. f. Suppositora.

Naribus admoveatur. Sp Sal. Armoniac.

Revellentia omnium generum in usum revocanda sunt, non solum frictiones & ligaturæ, sed etiam cucurbitulæ, dorso, scapulis, brachiis, & femoribus affixæ.

In Apoplexia non admoveantur cucurbitulæ posteriori thoracis parti, aut hypocondriis, ne contractis thoracis & abdominis musculis respiratio magis impediat.

Summum remedium habentur cucurbitulæ capiti impositæ.

Applicetur emplastrum epispasticum cum euphorbio nuchæ.

Alii ex Antiquorum præscripto sartagine candentem capiti admovent, ea distantia, ut pilos, non cutim possit comburere.

℞ *Aqu. Ruta, melissa, ceras, nig. an. ℥iij. Pæon. Comp. Syr. Pæon. Comp. an. ℥iβ. Tinct. Castor ℥j. Sp. Sal. Armoniac. ℥β. Misc. f. Julap capiat Coch. iv. vel v. saepe.*

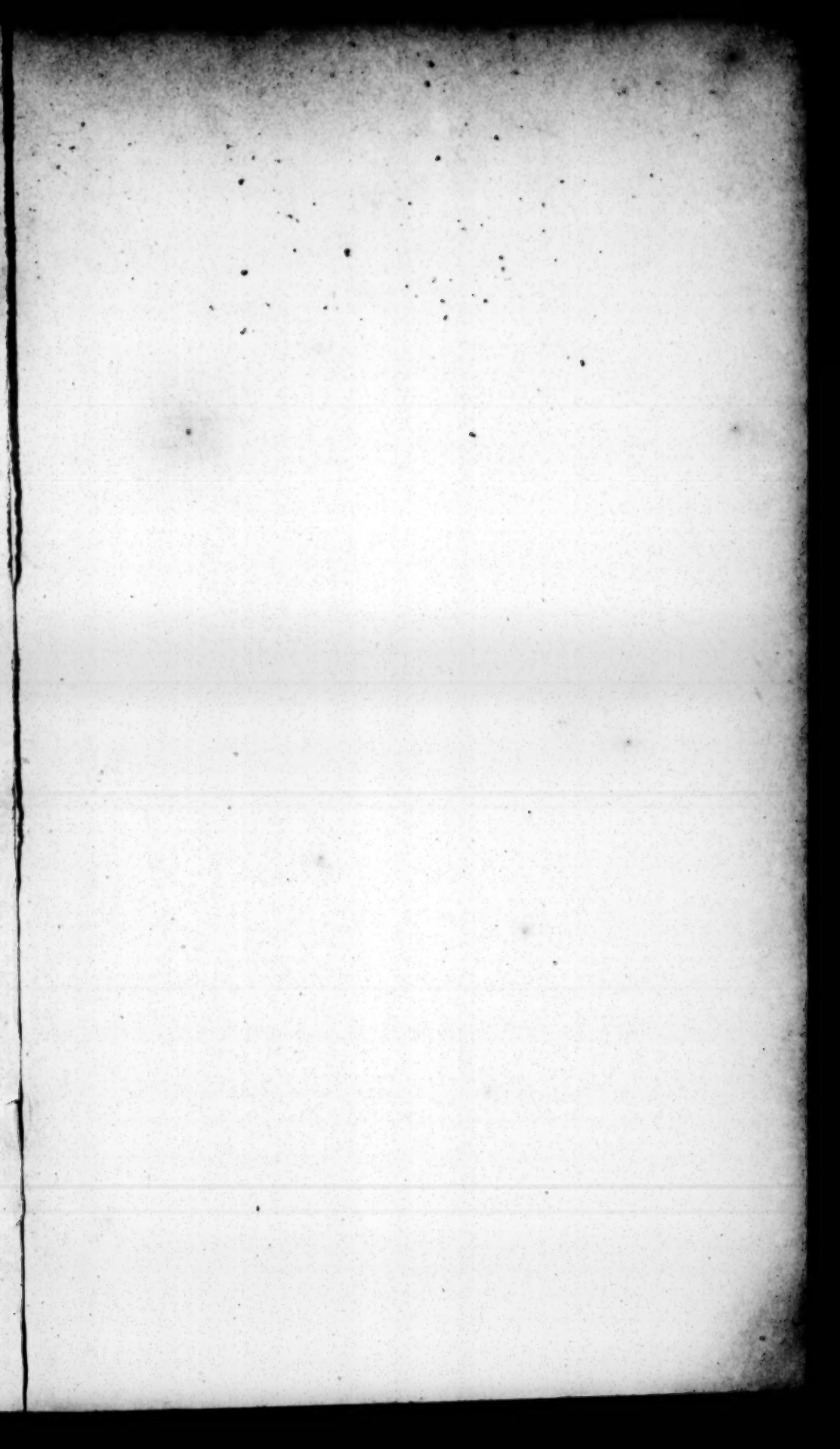
Denique in horum affectum generali curatione diligenter advertendum est, in iis qui fiunt à Sanguine, minus calefacientia Medicamenta esse adhibenda, at phlebotomiam largiori manu celebrandam, postea venam frontis aperiendam tum etiam phlegmagogis purgantibus Cholagoga esse admiscenda.

Si cerebrum valde refrigeratum est, post universales evacuationes, æger uti poterit tabellis in sequentem modum compositis.

℞ *Ambra grisea ʒβ. olei destill. Sem. Anisi, Cinnamon, nucis moschat. an gutt. iij. Olei Caryophyll. gutt. j. Sacchar. in aq. floræ aurantior. Solut. ℥iv. f. Tabella, cap. ℥i. vel ij. mane.*

Commendatur etiam & apud multos in usu est hic pulvis.

℞ *Succini albi ℥β. pulv. Diarrhod. abbatis ℥ij. rad.*

*rad. Paon. Ziß. fiat pulv. de quo capiat ʒj. in aqua
convenient. ante novilunium.*

Utile quoque est nucem moschatam sæpe ore deti-
nere & masticare, tum etiam odora menta sæpe na-
ribus admovenda sunt, & imprimis balsama Apo-
plectica. Aromata in cibis usurpentur, post pastus
pulv. digestivus seq.

*℞ Sem. Coriand. Fenicul. d. carvi an. gr. xv. Suc-
cini albi ʒj. flaved. Citri flor. Anthos an. Ziß. nucis
Moschat ʒß. Sacchar. albiss. ʒiij. m. f. Pulv. gross.
capiat Cochl. ʒj. post pastus.*

Si à Sanguinis copia affectus soporosus metuitur,
illius in primis quantitas imminuenda est, dandaque
sedulo opera, ut hæmorrhoides profluant, quo nihil
utilius esse potest.

Purgationes etiam instituendæ sunt ad præcavendam
recidivam.

*℞ Pil. de Succino Coch, min. an. ʒij. Castorei odoratis
gr. vj. Ol. Succini q. s. Misc. f. Pill No xij. speciebus
dianthus condienda, Capiat vj. pro dosi deglutiendo
duas sub mediam noctem, & quatuor postero mane,
reliquias vero capiat similiter post triduanam quie-
rem. Vel.*

*℞ Pil. de Succino ʒj. Resin, Jalap. gr. vj. Tartar. Vi.
triol gr. viij Sp. Lavend. gutt. viij. Elix. propriet.
q. s. f. Pil. iv. vel v. capiat mane.*

Post purgationem capiat seq.

*℞ Conseru. flor. Paon. mar. & Rorismarini an. ʒj.
Cort. Citri. cond. ʒvi. Spec. Diambra, dianthus an.
ʒj. Castor. pulv. ʒij. Sp. Lavend. Comp. ʒß. cum Syr.
Garyophyll. & Paonia Comp. q. s. conficiatur Electuari-
um. de quo capiat quantum nuci castanea æquiponde-
rat mane atque sero dietim, superbibendo Cochl. iv.
Jalap. seq.*

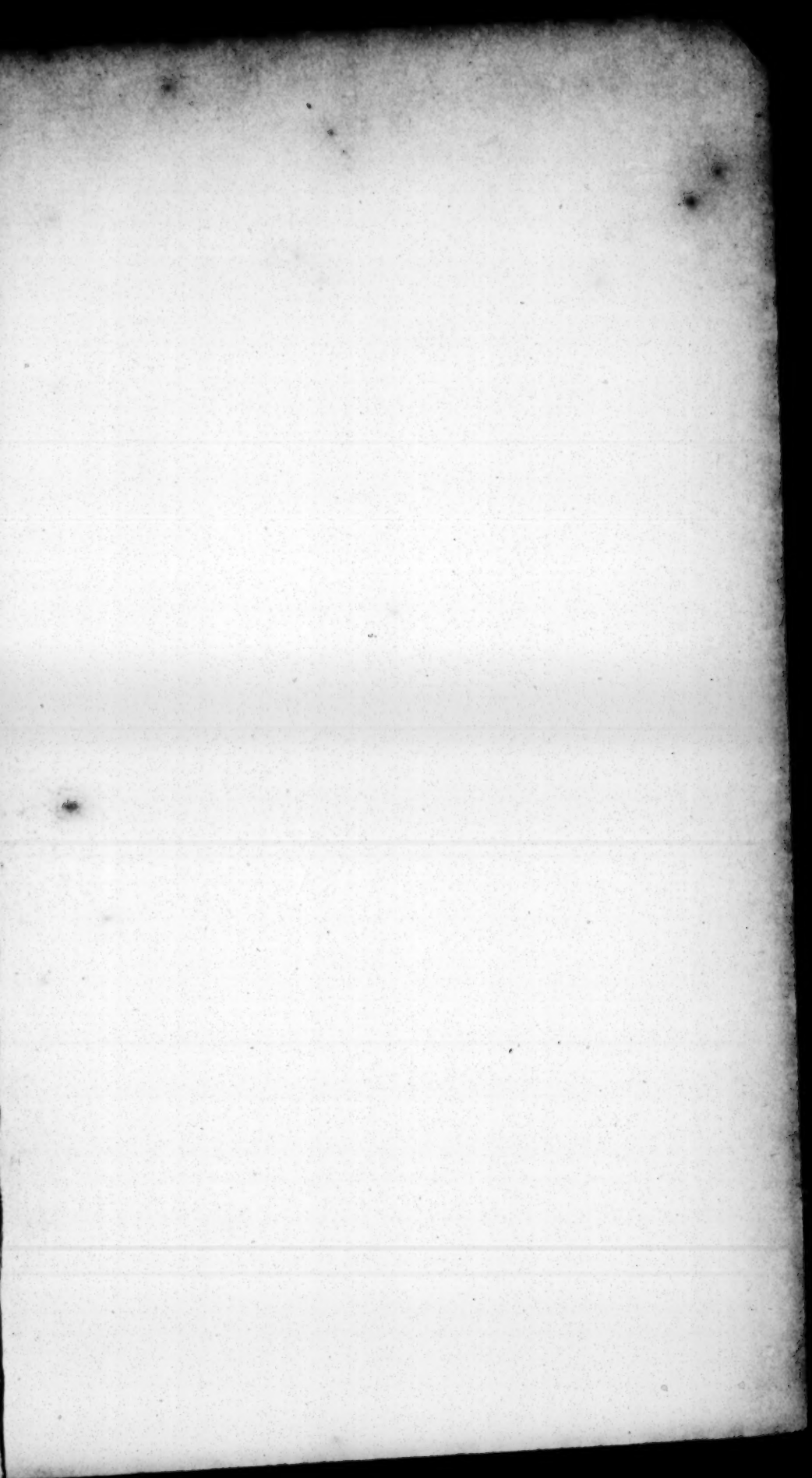

- ℞ *Aq. Ceras. nig. Ruta. Pulegii. an. ℥iij. Paon. Comp. Antiepilept. Lang. an. ℥j. Syr. è floribus Paon. m. ℥j. Misc. Vel,*
 ℞ *Pulv. è guttata ℥iij. Castor 3℔. Syr. flor. Paon 2℔. Misc. f. Pil. XL. quarum sumat iv. quaque nocte sub ingressum lecti, superbibendo Julap. seq. ℥j.*
 ℞ *Aq. flor. Paon. Ceras. nig. Ruta, Pulegii, an. ℥ij. Paon. Comp. Brion. Compos. Tinct. Castor, an. ℥j. Syr. Paon. m. ℥i℔. Misc.*
 ℞ *Pulv. Succini ℥j. Inspergatur 4ta. Pars capill. quaque nocte hora somni.*

C A P. XIV.

De Epilepsia.

Insultus epilepticus, universalis & immanior tantum convulsio esse videtur, in qua sc. spiritibus cerebri incolis primò irregulariter commotis, & velut confusis, cæteri omnes τῆ ἐγκεφάλῃs appendicem tum medullarem tum nervosam incolentes, simul motus convulsivos, sive contractiones inordinatas ineunt, easque aliquandiu cum crebris subsultibus continuant: morbi accessio ut plurimum ex improvise aggreditur, ægrosque nihil tale cogitantes opprimit, atque ictu oculi citius, sensu & intellectu orbos, in terram præcipitat: quippe non tam cadunt, quam cum impetu quodam prosternuntur, ut sæpe pars primò in terram, aut corpora adjacentia allisa, livore aut vulnere afficiatur. Prostratis supervenit stridor dentium cum spuma oris, sæpe capitæ concussio, & crebra ad humum allisio, brachia & crura, quinimò cervix & dorsum, aut statim rigida sunt, aut variis flexionibus huc illuc distorquentur, aliqui pectus immaniter conrunt, alii brachia & crura validè exerunt, eaque ac totum aliquando corpus huc illuc impetuosè jactant, plerisque autem præcordia & hypochondria, nec non totus inferior venter intumescunt, & valde inflantur, post aliquod tempus, modò brevius, modò longius, hæc Symptomata quasi tragediâ peractâ derepente cessant

cess
con
lore
ven

ten
jux
ve
sol
pr
da
q
n
v
d
c
p
e

cessant, & tunc ægroti denuo ad se redeunt, ac menti constant, superstiti vero post paroxysmum capitis dolore, cum torpore & hebetudine sensuum, & non raro vertigine & scotomia.

Paroxysmi epileptici repetere solent, quandoque statis temporibus diei, mensis, aut anni, ut plurimum verò juxta majores anni *τετρας* aut luna aut solis *συνζυγίας* vel aspectus oppositos, certius redire, & gravius affligere solent. Quandoque accessiones sunt incertæ & vagæ, pro occasione & varietate, causarum evidentium, modo leviores, modo graviores sunt paroxysmi. Aliquando licet rarius, signa quædam paroxysmi præ-nuncia, lapsiros commonefaciunt, ut sunt capitis gravedo, oculorum coruscatio, aurium tinnitus: Interdum in parte quadam exteriori, brachio nempe, aut crure, aut etiam in dorso, vel hypochondriis, spasmus præcedit, qui exinde, instar auræ frigidæ ascendens, & versus caput perreptans, caducum inferre videtur.

Epilepsiæ est idiopathica, vel sympathica, hæreditaria vel acquisita.

In curatione epilepsiæ, à catharsi incipiendum esse duco, & si vomitionem æger faciliè toleraverit, emeticum imprimis exhibeatur, & per plures menses, quadriduo ante plenilunium repetatur, infantibus & pueris vinum scilliticum, oleo amygdalarum dulcium recenti admixtum, aut etiam sal vitrioli à sem. Scrup. ad Scrup. j. exhibeatur. Adultioribus & constitutione robustâ præditis, sequentes medicamentorum formulæ præscribantur.

℞ *Croci metallorum*, aut *Mercurii vitæ* gr. iv. ad vi. *Mercurii dulcis* gr. xvi. ad ℥j. simul terantur in marmore, Misc. cum pulpa pomi cotti, aut confectæ boraginis ℥j. f. Bolus, vel exhibeatur infusio croci metallorum, aut mercurii vitæ, in vino hispanico facta, ab ℥ss. ad ℥i ss. Vel,

℞ *Tartari emetici mynsicht.* gr. iv. ad vj. qui tenerioris sunt constitutionis, sumant salis vitrioli ℥j. ad ℥ss. & post horam s. superbibant plures libras lactis cerevisiati, dein pennâ aut digito gutturi indito, vomitus provocetur, & aliquoties iteretur.

Die sequente vomitorium, nisi aliquid contraindicet, mittatur sanguis è brachio, vel è venis hæmorrhoidalibus, hirudinum suctu : Dein postridie sumatur medicamentum purgans, quod postea quadriduo ante novilunium constanti vice repetatur.

℞ Resin. Jalap. ʒβ. Mercurii dul. ʒj. Castor. g. iij. Conserva florum Paon. ʒj. f. Bolus. ℞ Pil. fatid. maj. ʒij. Resin. Jalap. gr. v. ammoniac. Solut. in aqua hysterica q, s. f. Pil. v. ℞ Fibrarum Hellebori nigri, in aceto macerat. exiccat. Pulv. ʒβ. zinzib. ʒβ. Sal. absinth. gr. xij. Ol. succini gutt. ij. f. pulv. detur in pulpa pomi cocti.

In diebus quibus è purgatione vacat, præsertim circa lunationum tempora, mane & vesperi exhibeantur remedia specifica quæ virtute quâdam specificâ & innatâ hunc morbum curare dicuntur.

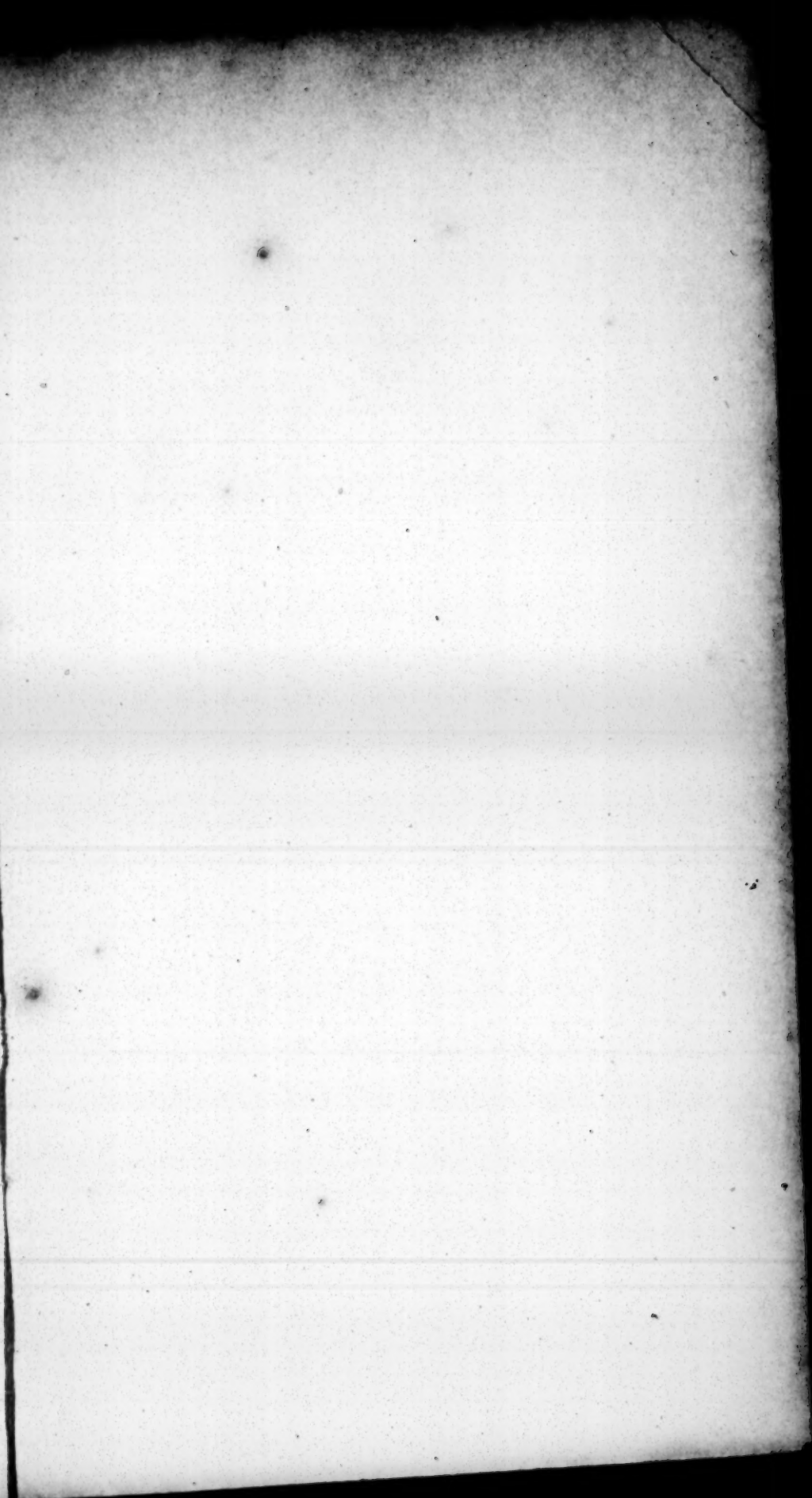
℞ Rad. Paon. maris siccatur. & pulv. ʒj. ad ʒij. vel iij. detur bis in die in Tinctura sequenti. ℞ Fol. visci querc. ʒij. Rad. Paon. incis. ʒβ. Castor ʒj. ponantur in vase clauso, cum aq. Betonica, vel Paon. simpl. & vini alb. an. ℥j. Sal visci qu. vel commun. ʒj. digerantur in vase clauso, calore arena. per duos dies, capiat ʒij. cum dosi pulv. præscript.

Eodem tempore radix pæon. in taleolas discissa, & filo transfixa, collo suspendantur, etiam radices faragine frixæ, aut ad teneritudinem coctæ, inter esculentâ quotidie assumantur.

℞ Cranii humani præparat. ʒj. Visci qu. Cinnaberis fistitii, ungula Alcis. an. ʒβ. misc. dosis ʒβ, ad ʒj.

Convenit nonnullis, capillitio derafo, emplastrum fincipiti applicari.

℞ Rad. & sem. Paon. Castor. visci qu. cranii humani, tenuissime pulv. an ʒj. empl. de betonica ʒij. Caranna,
Taca-

Tacamahacca, an. ʒij. Bals. capiv. q. s. f. *Massa*
extendatur super alutam, f. empl. pro futuris capit.

Tempora & nares sæpe inungantur oleo succini
 per se, vel cum ol. capiv. admixto.

Sternutatoria & Apophlegmatismi, horis matutinis,
 quotidiano sint in usu.

℞ *Ellebori alb.* ʒj. *Castor. euphorbii* an ʒß. *Majorana*
odorata, sol. *Ruta* an. ʒij. f. pul. decoct. *Salvia, vel*
lysopi, cum confectiōe sinapeos in eo solut. ore & gut-
ture obvolvatur.

Enemata juxta usus exigentiam, quandoque inji-
 ciantur.

C A P. XV.

De Epilepsia puerorum.

Infantēs & pueros affectibus spasmodicis tentari,
 passim, & tam frequenter accidit, ut hæc præci-
 pua & fere unica Convulsionum species statuatur
 Observare est circa duo potissimum tempora pueros
 convulsionibus maximè obnoxios reperiri, sc. intra
 primum à partu mensem, & circa dentium eruptiones,
 quanquam hujus morbi insultus, aliis temporibus, &
 quibusdam aliis de causis non rarò eveniant.

Præter has binas (quæ in pueris præcipuæ & cre-
 briores esse solent) motuum Convulsivorum occasio-
 nes, Affectus iste etiam aliis temporibus, & propter
 alias causas sæpenumero excitatur, in quibus, dispo-
 sitionis spasmodicæ semina jaciuntur. Illa interdum
 haud statim à partu se explicant, ac in morbidos
 fructus maturantur, sed aliquandiu latitantia, denti-
 tionem modò præveniunt, modò eam è longinquo se-
 quuntur. Et propter causas evidentes, alias sc. vel
 internas vel externas, cujusmodi sunt nutritrix invale-
 scuntinaria, aut prægnans, lac in ventriculo coagula-
 tum,

tum, aut in putrilaginem acidam aut amaram degenerans, intemperies febrilis, capitis aliarumque partium ulcera, aut exanthemata subito evanescentia, aeris mutationes, solis ac lunæ *σζυζία*, aut aspectus oppositi & similia, tandem incerto eventu in actum erumpunt.

In pueris ac infantibus, passiones spasmodicas aut imminentes præcavere, aut jam exorlas curare incumbit.

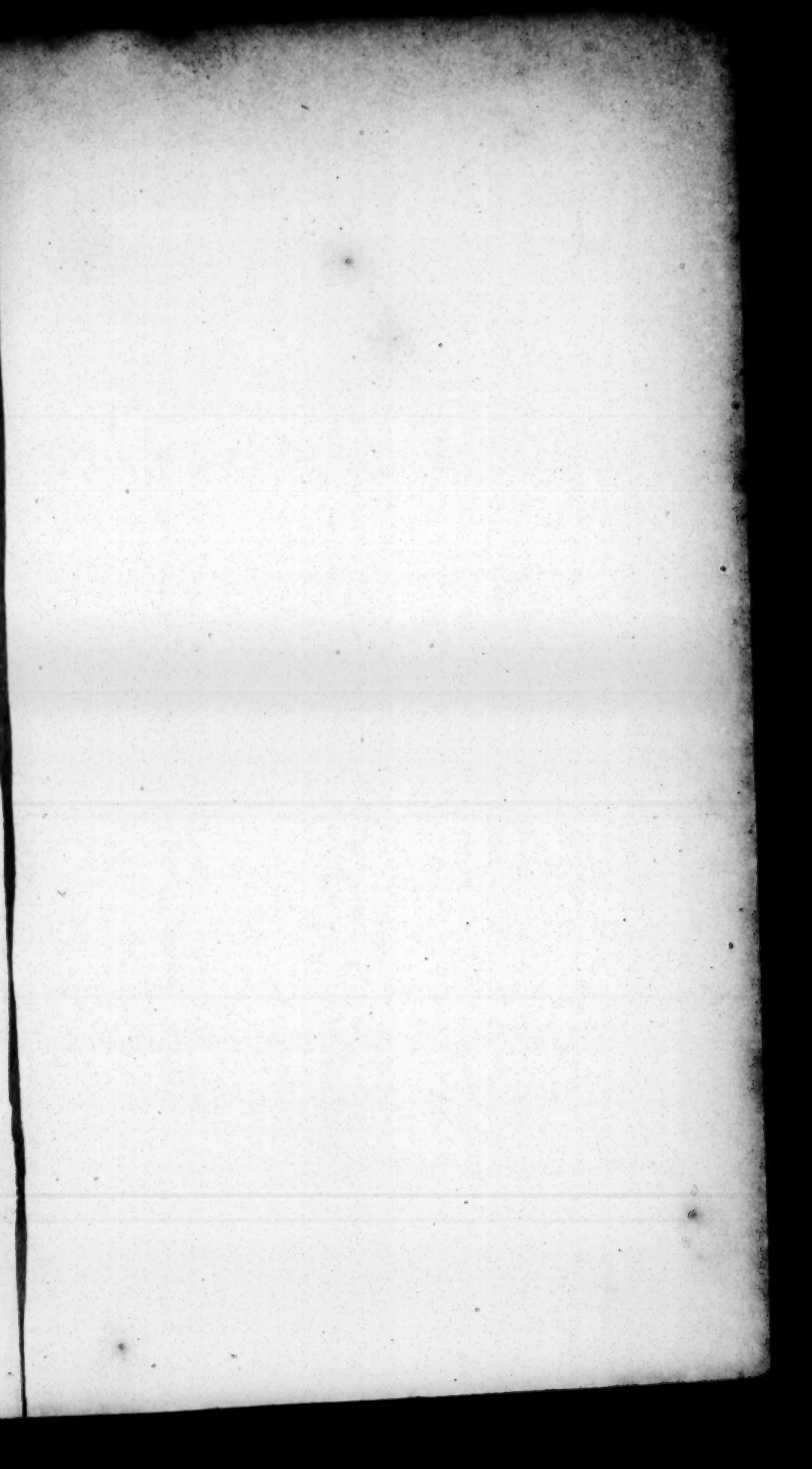
Nam si ejusdem parentis nati priores, convulsionibus obnoxii fuerunt, malum illud cæteris post natis tempestivo remediorum usu præveniri debet: in hunc finem solenne est fœtui recens edito, quamprimum spirare incipit, medicamentum aliquod *ἀρτεμισιόνης* ori ingerere, hinc nonnulli guttas quasdam mellis purissimi, alii cochleare vini Canarini, Saccharo imbuti, quin & alii oleum amygdalarum dulcium recens extractum exhiberi solent. à quibusdam ol. succini gutt. *j.* aut aquæ epileptic. semicochleare, infunditur.

Præter hæc prima infantum libamina, quæ certè nullius non momenti esse videntur, alia quædam remedia, & administrationum modi in usum ascisci debent, sc. bis in die propinetur Coch. *j.* Liquoris huic affectui appropriati *e. g.*

℞ Aq. Ceras. nig. Ruta, an. ℥i℥. antiepileptica Langii ℥j. Syr. è coralliis ℥vj. Margarit. preparat. gr. xv. Misc. in phiala.

Die tertio aut quarto post partum, excitetur fonticella in nucha, dein si vultus sit floridi, parum sanguinis ad ℥i℥. vel *ij.* è venis jugularibus, hirudinum suctu extrahatur, cavendo ne inter dormiendum sanguis copiosè nimis effluat; tempora & cervix blandè fricentur, tali Linimento.

℞ Ol. nucis moschat. per expressionem ℥ij. Balsam. sapiv. ℥ij. Succini ℥j.

P
add
P
exh
laC
cis,

B

tu
ve
pl
ft
tr
co
a
d
fi

Periapum ex radicibus & seminibus Pæon. maris, addito parum unguis Alcis, collo suspendatur.

Porro medicamenta antispasmodica nutrici quotidie exhibeantur, sumat mane & vespere, haustum seri lactis, cui rad. Pæon. maris, & sem. feniculi dulcis, incocta sunt.

℞ *Conserua flor. Betonica, Pæon. maris, Anthos an. ℥ij. pulv. Rad. & flor. Pæon. maris, an. ℥ij. Corallii, rub. preparat. Succini. albiss. an. ℥j. Rad. angelica, Zedoaria preparat. an. ℥β. cum s. q. Syr. de Pæonia, fiat electuarium, capiat quantitatem nucis moschat. mane & vespere. Illâ etiam exacta victus ratione utatur.*

Quod si infans quispiam convulsionibus actu afficitur, quia fontanella minus & tardius operatur, vesicatorium in nucha, aut pone utramque aurem applicari expedit, & nisi temperamentum frigidius obstat, sanguis hirudinum suctu venis jugularibus extrahatur. Linimenta circa tempora nares & cervicem, item plantis pedum admoveantur, enemata quæ alvum copiose subducunt injiciantur, porro sæpius in die, nempe sextâ aut octava quaque horâ, remedia specifica intus sumantur.

℞ *Ol. capiv. Castor. an. ℥ij. Succini ℥j. f. linimentum.*

Applicetur plantis pedum empl. cephalicum cum euphorb. extens.

℞ *Margarit. preparat. pulv. de gutteta an. ℥j. Misc. pro chartulis xij. quarum unam capiat mane & vespere, in cochl. Julap. superbibend. cochl. i. vel ij.*

℞ *Aq. Ceras. nig. Lilior. convall. an. ℥ij. aq. fanicul. Pæon. comp. an. ℥ij. Syr. papaver. errat. ℥vj.*

℞ *Pulv. Sem. Ruta Castor. assa fatid. an. q. s. misce, fiat nodulus, qui aceto irrorat. sape naribus offeratur.*

Unt-

Untzerus valde commendat fel catelli lactantis, nempe ut totus succus cysti fellea exemptus, puerulo, cum pauxillo aq. flor. Tilliæ propinetur.

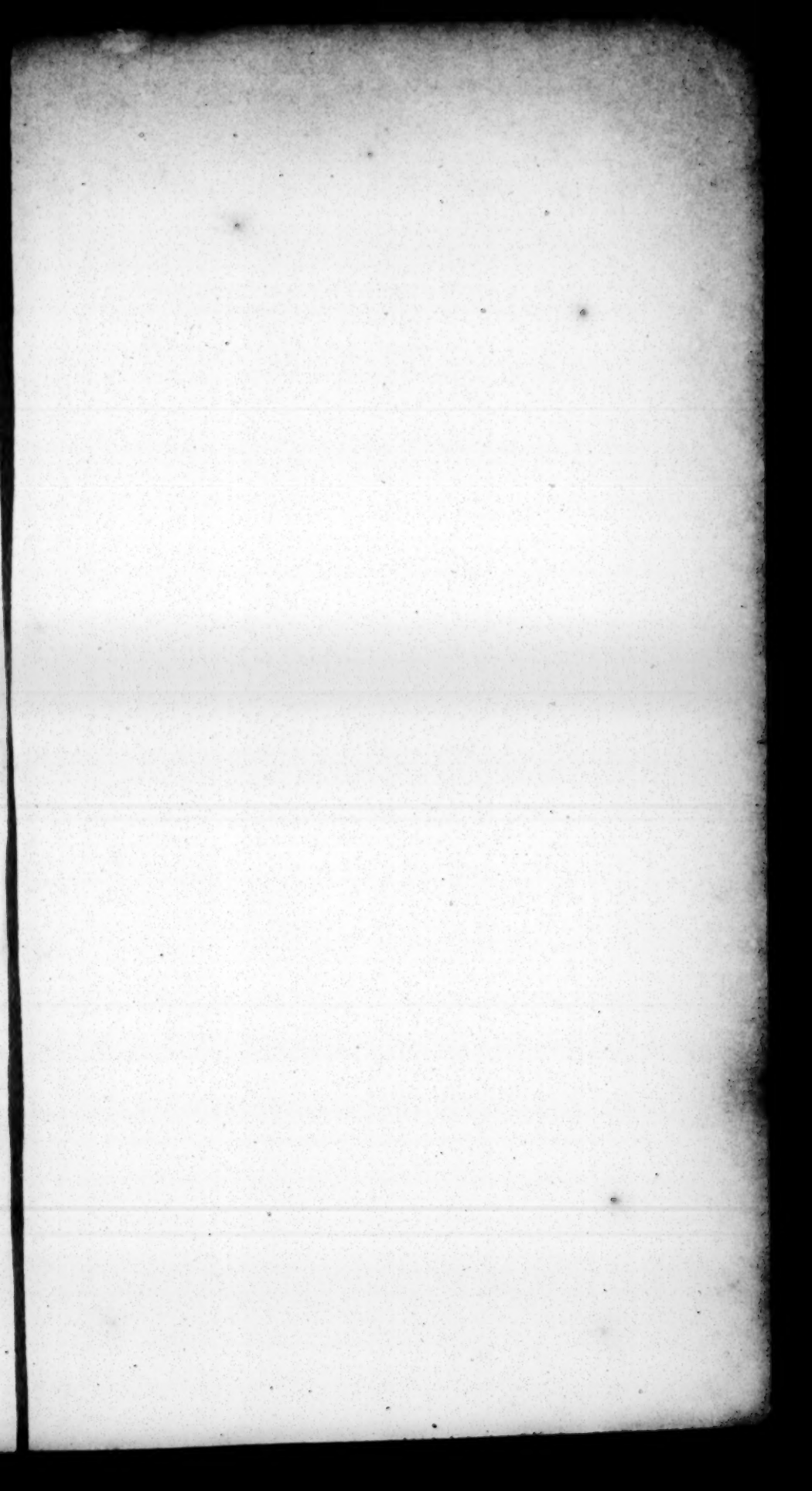
Nuper mihi retulit medicus eruditus, se novisse plures hoc remedio curatos.

Cum ob dentitionem difficilem, motus convulsivi eveniunt, Symptoma hoc quemadmodum secundarium, & minus periculosum existit ita in therapeia non semper primam aut præcipuam exigit medendi operam, sed nonnunquam de dolore sedando, & intemperie febrili submovendâ, potius solliciti sumus, quare & patiens, & nutrix, victu tenui & refrigerante uti debent. Dentibus erupturis gingivarum aut frictione, aut sectione, exitus patefiat. Quin & partibus istis intumefactis, & dolentibus, anodyna applicentur. Enemata & sanguinis detractio, non raro hic locum habent; somnum conciliare & sanguinis ferociam attemperare decet; interim remedia antispasmodica usurpentur, verum temperatiora, & quæ humores minùs exagitant; vesicatoria quia serum in caput nimis suffundi aptum evacuant, sæpe juvamen conferunt.

Quando pueri nec statim à partu, neque ob dentes erupturos, sed propter alias occasiones & accidentia, motibus convulsivis tentantur talis affectionis causâ ut plurimum vel in capite, vel alicubi circo coctionis viscera subsistit, quando prioris suspitio habetur, uti liquere solet à signis, quæ colluviem ferosâ intra *εγκέφαλον* nimis congestam arguunt, remedia superius citata, in paulo majori dosi exhibere debent. insuper in istis qui Catharsin benè ferunt, interdum vomitus, & levis purgatio instituantur. Vinum, & oxymel scilicetum, item Mercurius dulcis, Rhabarbarum, & resina Jalap. egregii sunt usus.

Quoties affectionis spasmodicæ causâ, in visceribus subesse videtur, aut lumbrici, aut acres humores ventris tormina cientes, in vitio deprehenduntur.

Contra Lumbricos, purgatio ex Rhabarb. aut Mercurio dulc. additâ resinâ Jalap. instituitur.

& R
al
in
ra
& S
pr

S
rrin
can
luc
bla
pro

B

R
cu
be
C
d

B

- ℞ *Rad. Serpentaria virginiana pulv. ʒj. Corallii ad albedinem calcinati ʒʒ. f. pulv. dos. ʒʒ. ad ʒj. bis in die, per tres dies continuos, superbibendo decoctum rad. graminis.*
- ℞ *Species hiera ʒj. Theriac venet. ʒj. f. emplastrum pro abdomine.*

Si motus convulsivos à ventriculi & intestinorum irritatione, per acres humores factâ procedere suspicamur, lenis Catharsis aut vomitu, aut secessu, aut successivè, utroque institui debet; in hunc finem blanda emetica ex vino scillirico, aut sale vitrioli, propinentur.

- ℞ *Syr. Paon. ʒiij. Sal. vitriol. ʒij. Aq. Lavend. comp. ʒj. Misc. capiat cochl. j. ter quaterve in hora, usque dum vel vomitum unum, vel sedem habeat, dein abstineat.*

Sin evacuatio potius *χάτω* tentanda videbitur, Rhabarbari infusio, aut pulvis, Syrupus de cichoreo cum Rhabarb. aut Rosât. cum agarico propinari debeat. Porro in hoc casu, enemata crebri sint usus: Cæterum non omittantur medicamenta externa, abdomini applicanda.

- ℞ *Fol. Camomilla minutim inciss. m. ij. includantur duobus sacculis, è lino tenui, aut serico confectis, qui lacti calido intrinsecti, & express. abdomini successivè applicentur.*

C A P. XVI

De Hysterica & Hypochondrica affectione.

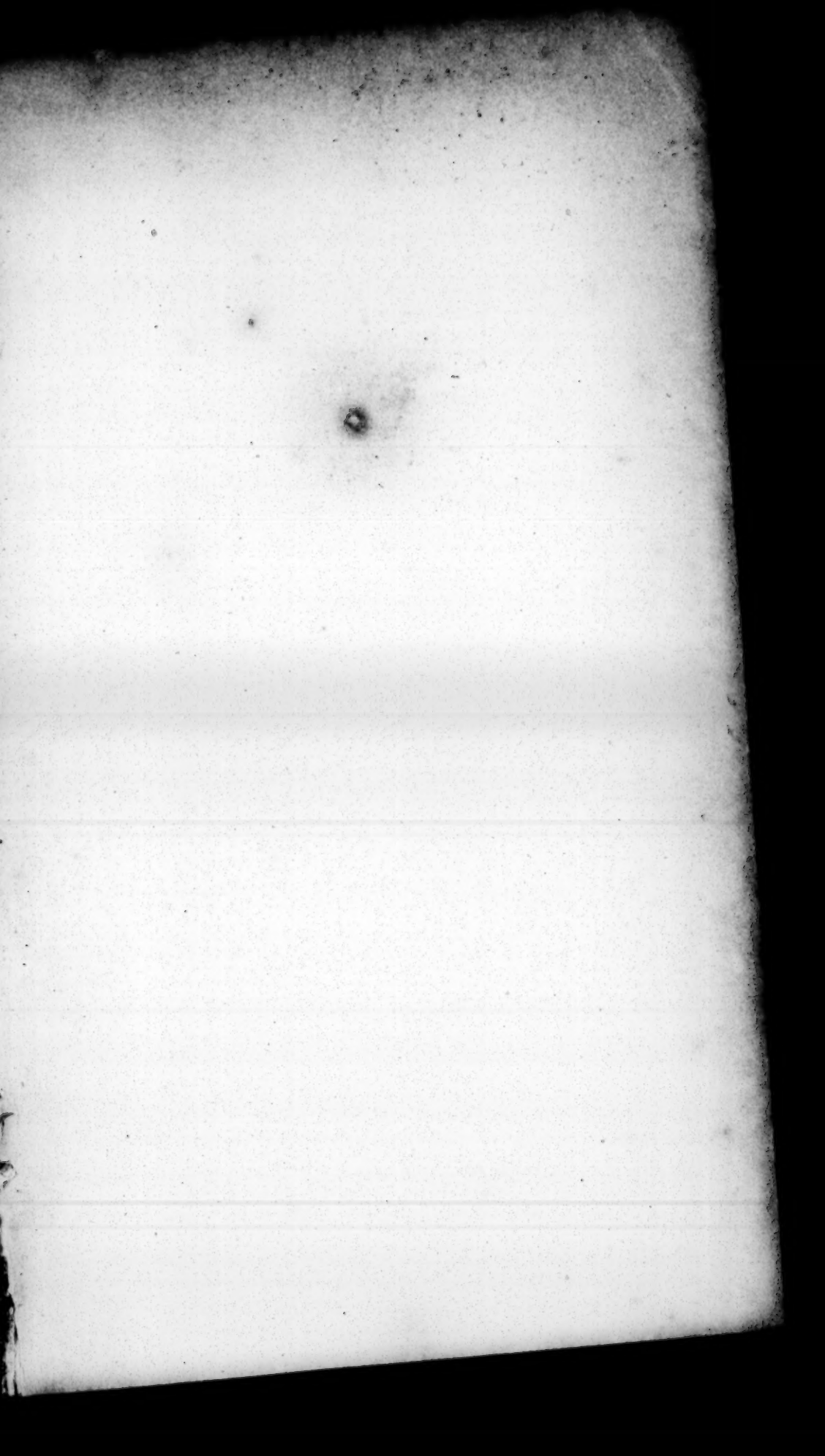
Hic morbus si rectè calculum pono Chronicorum omnium frequentissime occurrit, sæminarum enim paucissimæ ab omni horum affectuum specie prorsus

sus liberæ sunt. Sed nec spectabilior est hujus morbi frequentia, quam varietas illa multiformis quâ se ostendit & nullos ferè non æmulatur ex iis affectibus quibus atteruntur miseri mortales. Quamcunque enim corporis partem infederit, Symptomata, qualia ei competunt parti, statim producit : & nisi medicus ram sagaci quadam solertiâ, quam in arte peritia valeat, fraus ei fiet, atque ista Symptomata à morbo aliquo essentiali hujus vel illius partis, non vero ab affectione hysterica, pendere arbitrabitur.

Quandoque v. g. capitis arcem occupans, Apoplexiam facit. Quandoque spasmos horrendos gignit. Nonnunquam exteriorem capitis partem occupat, pericranium inter craniumque dolorem vix tolerabilem adferens in quadam tantum particulâ quæ transversò pollice contegi possit jugiter defixum. Dolorem etiam hunc comitantur vomitiones enormes. Hæc species clavus hystericus mihi est, istas præ cæteris fatigans, quæ chlorosi laborant. Nonnunquam in partes incidens vitales, vehementem cordis palpitationem excitat. Nonnunquam pulmones obsidet, unde æger creberrimè tussit, & fere sine intermissione, nihil prorsus expectorans. Nonnunquam in colon & regionem scrobiculo cordis subtensam, impetum faciens, dolorem vix ferendum infligit, iliacæ passioni haud absimilem, ubi ægra immodice vomit, colluviem quandam viridem bili quam porraceam appellant ferè parem, nunc etiam insoliti alicujus coloris rejiciens. Quandoque hoc malum in alterutrum ex renibus incursans, atrocissimo quem istic parit dolore, paroxysmum nephriticum omnino mentitur. Sed neque vesica ab hoc Pseudo-symptomate immunis est. Nunc in ventriculum decumbens continuas vomitiones excitat; nunc etiam diarrhæam quoties sc. in intestina effunditur.

Atque ut hic morbus omnes fermè partes internas infestat, ita etiam nonnunquam & exteriores, carnemque musculosam occupat, maxillas sc. humeres, manus, crura, nunc dolorem adducens, nunc tumorem, in quo genere is qui tibias distendit tumor, præ
 reli-

reliquis conspicuus est. Sed neque ipsi dentes ab huiusce morbi insultu se possunt defendere.

Inter omnia vero morbi huius tormenta, nullum se tam crebro ingerit quam dolor in dorso; quem certo certius perferunt, quotquot vel levissimè hoc affectu tanguntur. Hoc interim observatu dignissimum est, quod non raro notabilis quædam externarum partium refrigeratio, Symptomatis his omnibus viam quasi sternit, & plerumque non nisi paroxysmo finito dispellitur.

Addo quòd hystericae ferè omnes quotquot ego hactenus tractavi, de spirituum dejectione sive subsidia (ut cum iis loquar) conqueruntur; pulmonis regionem indigentes, quoties locum in quo hæc spirituum contractio, seu subsidia sentitur, volunt designare.

Demum mulieres affectione hysterica laborantes, nunc in risum effundi, nunc in lacrymas pariter immodicas solvi, nulla *πρῶτον* manifestà, sive illam sive has extorquente, nemini non est notum.

Inter omnia verò quæ in hoc morbo comparent phænomena, illud maxime proprium est, atque ab eo ferè inseparabile, quod sc. ægræ urinam subinde reddant planè limpidam, ad instar aquæ è rupibus scaturientis, idque satis copiosè.

Quin & omnibus tam hystericis, quam hypochondriacis, quibus sc. jam malum inolevit, id accidit, ut flatus quandoque nidorosos è ventriculo emittant, quoties aliquid comederint, licet moderatè tantum, & pro ratione appetitûs. Tum etiam aliquando acidum eructent, acetum sapore referens, quoties in os ascenderit. Neque hoc tantum nomine infelices sunt, quòd corpus ita malè affectum, & quasi conquassatum, ad instar ædium ruinas undiquaque minitantium, tantum non corruat, cum magis adhuc animo ægrotent quam corpore: Cum enim desperatio planè insanabilis de huiusce morbi naturâ sit.

Pendent affectiones istæ quas in fæminis hystericas, in maribus hypochondriacas insignire liber, quantum ego judico, à spirituum animalium *αἰσθησις*, cujus
I qui-

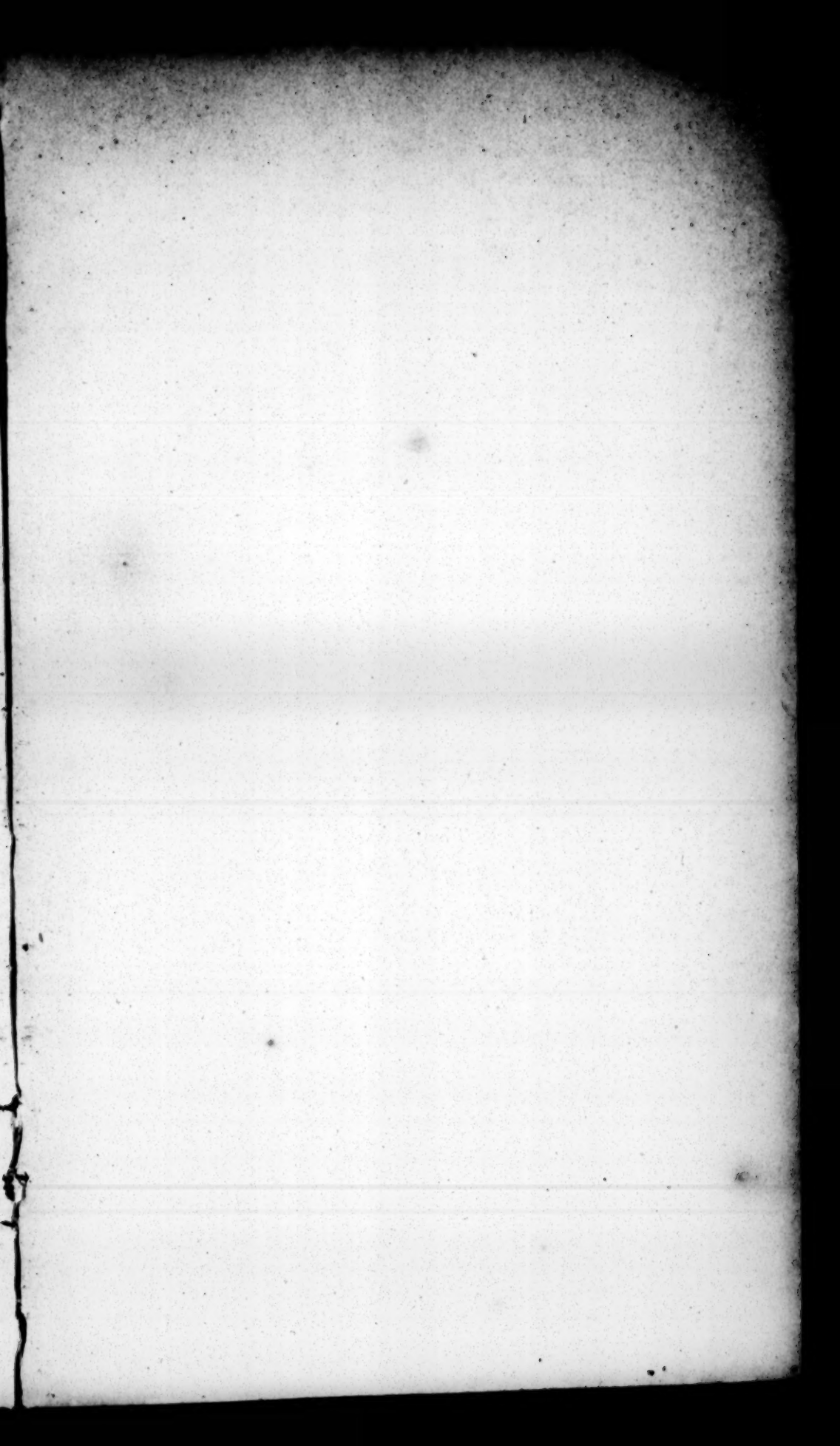
quidem *ataxias* origo atque causa antecedens, est debilius dictorum spirituum crasis, sive nativa ea fuerit, sive etiam adventitia.

Abunde mihi constare videtur præcipuam in hoc morbo indicationem curativam, eam esse quæ sanguinis (qui spirituum fons & origo est) corroboracionem indigitat, cum verò spirituum ataxia morâ longiore humores vitaverit, è re fuerit eosdem jam corruptos, & phlebotomia & Catharsi prius imminuere, modo ægræ vires permiserint, quàm ad sanguinem corroborandum nos accingamus. Quandoquidem autem dolores atrociores, vomitiones, & diarrhææ enormes, ita nonnunquam effervescent, ut inducias non ferant, usquequò primariæ illi fortificandi sanguinis intentioni possit satisfieri, quandoque ab effectis conspiciendis (missa aliquantisper causâ) curationis tela necessario ordiendâ est; exhibito sc. medicamine anodyno: Dein spiritibus quorum crasis infirmior morbi causâ est, rectificandis opera danda est, quo ejusmodi Symptomatis deinceps occurratur. Cùmque experientia doceat permulta esse quæ factoris exhalatione, repellendis spiritibus seditionem molientibus, & in loco suo continendis apta nata sunt (quæ idcirco hysterica audiunt) neque illa sunt negligenda, quoties dictis intentionibus implendis operam navamus.

Ad hanc ego metam collimans, venam in brachio secari jubeo, dein ut purgetur ægra tribus quatuorve auroris continuis, Per hos dies in quibus venæsectio & Catharsis celebrantur, ita planè nihil emolumenti capere ægra, ut in pejus ruere sibi videatur, cum dictæ evacuationes tumultu concitato *ataxiam* promoveant; qua de re ægram diligenter præmoneo.

Post has evacuationis, ad sanguinem confortandum, & proinde etiam spiritus ex eo prognatos, remedium aliquod martiale, seu chalybeatum, ad dies triginta præscribo assumendum, quo uno non aliud certius hîc votis responderet.

Commodissimè verò aut ego fallor in substantiâ exhibetur, atque ut nec observari unquam ipse, nec fando accepi, eum ita sumptum, cuivis nocuisse, ita cer-

certiorem me fecit experientia multiplex, nudam chalybis substantiam & felicius & breviori temporis spatio curationem absolvere, quàm si is quovis, ex iis qui vulgo feruntur modo fuerit præparatus.

Nec mihi solenne est toto illo spatio, quo ægra chalybeata sumit, Catharticum aliquod statis interval-
lis exhibere, cum tam in genere hysterico quàm hypochondriaco, chalybis vires à Cathartico intercidi, atque infringi videantur.

Interea dum chalybis administratur (ad confortandum sc. sanguinem & spiritus animales) remedia vulgò dicta hysterica in usum quasi obiter revocanda sunt, idque eo modo, atque eâ formâ, quæ maximè conveniunt ægris, quæ quidem si in formâ solidâ fuerint deglutitæ à minus fastidiosis, potentiùs longè spiritus in officio & loco suo retinebunt, quàm si in liquidâ hauriantur.

In summâ, indicationibus universis satisfactorius, paucula hæc, & vulgaria, præscribere soleo. Mittatur sanguis è brachio dextro ad ℥viij.

℞ Galbani in Tincturâ Castorei solut. & colat. ℥iij.
Tacamahac. ℥ij. f. Empl. umbilico admovendum.

Sequenti mane aggrediatur usum sequentium Pilularum.

℞ Pil. Coch. maj. ℥ij. Castor. pulv. gr. ij. Balsam peruv. gutt. iv. f. Pil. iv. Cap. horâ quintâ matutinâ superdormiendo.

Reperantur per duas vel tres alias vices, idque singulis vel alternis auroris pro ratione virium, & operationis.

℞ Aq. Ceras. nig. Ruta, & Brion. Compos. an. ℥iij. Castor. in nodulo ligat. & in vitro suspens. ℥ss. Sacchar. chry-
stall. q. s. f. Julap. de quo capiat cochl. iv. vel v. in omni languore, instillando primæ dosi, modo pa-
roxysmus urgeat, sp. C. C. gutt. xx.

Post pilulas purgantes modo supra descripto sumptas, utatur & sequentibus.

℞ *Limatura chalybis* gr. viij. cum s. q. extract. *absinth.* f. Pil. N. ij. Sumat summa manè, repetanturque horâ quintâ pomeridianâ, per dies xxx. superbibendo haustum vini absinthitis.

Vel si forma boli magis arrideat,

℞ *Conserv. Absinth. Roman.* & *conserv. flaved. aurantior.* an. ℥j. *Angelic. condit. nucis moschat. condit.* & *Theviac. Andromach.* an. ℥ß. *Zinzib. condit.* ℥ij. cum s. q. *Syr. aurantior f. Electuarium.*

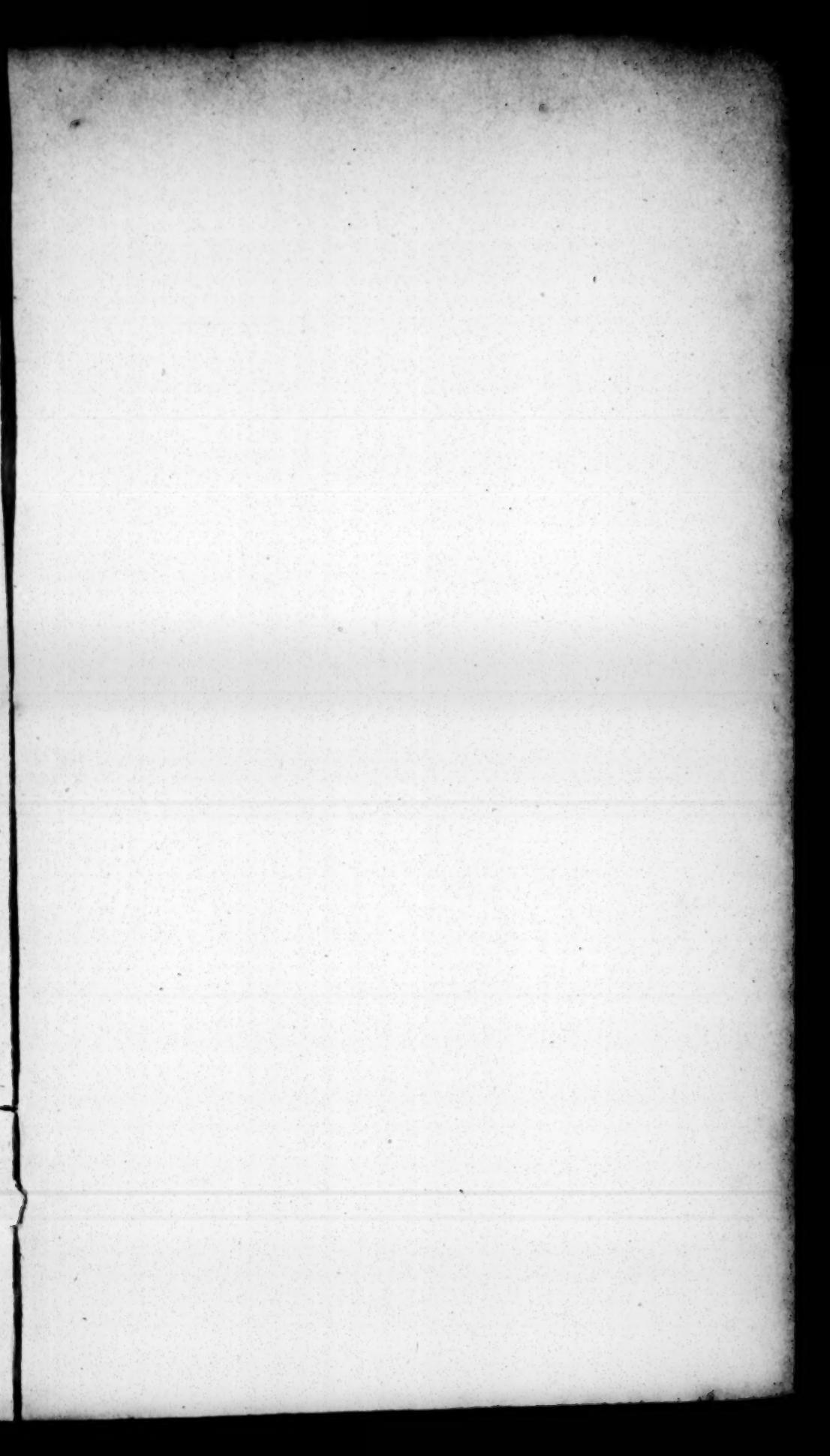
℞ *Electuarii præscript.* ℥ß. *Limatura chalybis* probe iriti gr. viij. cum s. q. *Syr. aurantior f. bolus* sumendus manè, & horâ quintâ pomeridianâ, superbibendo haustum vini absinthitis.

℞ *Myrrh. Elect.* & *galbani* an. ℥ß. *Castor. gr.* xvi. cum s. q. *balsam. peruv. f. Pilula* è singulis *Drachmis* xij. Sumat iij. singulis noctibus, superbibendo *Cochl.* iij. vel iv. aq. *Briou. comp.* per totum decursum hujus processus.

Sin autem Pilulæ ultimò præscriptæ ventrem moveant, tum sequentes substituantur,

℞ *Castor.* ℥j. *Sal. Succini volatil.* ℥ß. cum s. q. extract. *Ruta, f. pilula* exigua, numero xxiv, capiat iij, singulis noctibus.

Hic autem observandum, quòd chalybeata in quacunque forma, aut dosi, exhibeantur, sæminis quandoque magnas tum animi, tum corporis perturbationes inducant, idque non solum primis diebus (quod fere omnibus solenne est) sed etiam per totum tempus quo illis utuntur; in hoc casu non statim chalybis usus dictis temporibus interrumpendus, sed, quo melius eundem ferre poterint, Laudanum aquâ aliquâ hystericâ mixtum, singulis noctibus, ad tempus aliquod pro-

propinandum. At ubi Symptomata mitiora sunt, & res sine ferro introsumpto transigi posse videatur, satis habeo sanguinem mittere, atque alvum solvere ad dies tres quatuorve: Dein Pilulas histericas alterantes præmemoratas, manè & serò per x dies capiendas imperare. Quæ quidem methodus in affectu leviori, rarò à scopo aberrat. Imò pilulæ istæ solæ, vel omissis phlebotomia & catharsis sæpe magnos effectus edunt.

Serò interim animadvertendum est nonnullas fæminas idiosyncrasia quadam, ab hystericis medicamentis ita penitus abhorrere, ut non solum non juventur, sed etiam insigniter ab eorum usu lædantur. In his itaque omnino sunt omittenda.

Atque ita hystericus affectus quoad plurimum sanantur, ut & pleræque mulierum quas apellant obstructions, at præ cæteris chlorosis, seu pallidi virginum colores uti etiam mensium suppressiones qualescunque. Attamen si sanguis adeo effatus fuerit, ut chalybis præscriptâ methodo usurpatus, malo vincendo par non sit, adeundæ aquæ minerales aliquæ ferri minera saturæ, quales sunt nostræ Tunbrigienfes, aut aliæ nuper repertæ. Hoc autem præ cæteris inter bibendum observandum; si ægritudo quævis ad Symptoma affectionis hystericæ referenda accadat, hoc in casu per diem unum alterumve, æger aquis abstat, donec Symptoma illud, transitum aquarum aliàs impediturum, penitus abeat.

Sed si ob contumaciam, hic affectus ferreis aquis minus cedat, adeundæ sunt calidæ sulphuræ, quales sunt nostræ Bathonienses, atque æger postquam tribus auroris continuis eas intus assumpserit, sequenti die Balneum ingrediatur, & postero die iterum eas bibat; idem faciendo alternatim per duos menses integros.

Theriaca Andromachi vel sola, si crebrò diuque usurpetur, magnum est in hoc morbo remedium. Vina hispanica gentianâ, angelicâ, absinthio, centaurio, corticum aurantior. flavedine, aliisque corroborantibus infusis medicatâ si ad aliquot cochl. ter in die potentur, admodum conferunt, modo ægra tenui non fuerit biliosoque corporis habitu,

Ad hæc, peruvianus cortex eximias mirandasque vires in sanguine & spiritibus confortandis invigorisque habere nonnunquam deprehenditur, cujus scrupulum manè & serò ad septimanas aliquot deglutitum, sanam firmamque corporis erasim restituisse ipse observavi. In nullo autem hystericorum affectuum genere felicius succedit, quam in illo quo spasmi afficiuntur fœminæ. Si quæ verò ex remediis supra recensitis, minus convenient, quod temperamento bilioso ac tenui præditis sæpe accidit, tunc diæta lactea possit usurpari, etenim mulieres aliquot cum affectionibus hystericis diu conflictatæ, etiam iis qui omnes medicorum conatus spreverant, eluserantque, tandem lacte solo aliquandiu vefcentes convalescere. Atque illæ quidem maximè, quæ ea specie laborabant, quam ego colicam hystericam appello.

At verò nihil ex omnibus quæ mihi hæcenus innovare, adeo impensè sanguinem spiritusque fovet firmatque, ac diu multumque singulis ferè diebus equo vehi.

Quoties paroxysmus invaserit, adjuncto quolibet ex prædictis Symptomate, si tale, aut tantum sit malum, ut inducias ferre nolit, donec sanguine & spiritibus corroboratis, quasi per ambages sanari possit, confestim ad remedia hystERICA confugiendum est, quæ odore viroso ac gravi, spiritus exorbitantes ac desertores in propriis stationes remandant, sive intra corpus sumantur, sive exterius applicentur, cujusmodi sunt Assa fœtida, galbanum, castoreum, spiritus salis armoniaci, & quicquid est denique, quod odorem tertrum admodum, ingratumque spirat.

Proximo loco animadvertendum est, quod si paroxysmum comitetur dolor aliquis intollerabilis, in quâcunque demum parte, aut vomitio enormior, aut etiam diarrhæa, tunc præter hystERICA jam laudata, Laudanum in usum revocari debet, quod solum vires habet his Symptomatis cohibendis prorsus pares. At verò in iis doloribus sedandis, qui vomitiones excitant, cavendum est sedulo, ne illi sive Laudauo, sive alio paretgorico mitigentur, non præmissis debitis evacuatonibus,

hū, nisi patientiam ferè humanam omnem vicerint. Quod si ægra jampridem vomuerit, antequam accerferetur medicus, & metus sit, ne si emeticis ulterius sollicitetur, in furorem agantur spiritus, & ægræ vires nimium deiciantur, hoc in casu Laudanum sine morâ propinari debet, eo dosis modo numeroque, quæ Symptomatis magnitudinem ac durationem, non tantum exæquare possit, sed & vincere.

C A P. XVII.

De Achoribus.

AChores sunt capitis ulcera manantia, tenuissimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus glutinosa sanies effluere solet. Causa proxima est humor acris, serosus, nitrosus & mordax crasso admixtus: remota, malum regimen in sex rebus non naturalibus, præsertim in cibo & potu. Puerilis ætas est huic morbo maxime obnoxia, sed mulieres & viros acrius & molestius infestat. Achoribus affinis est alius affectus qui favus dicitur. Hæc statuitur inter ipsos differentia, quod in achoribus foramina sunt minora, in favis vero majora, & quod humor qui è favis emanat, sit melli consistentia similis, unde modò meliceris, modò cerium dicitur.

Puer 13 annorum sequentibus remediis ita curabatur.

R. Fumaria M. iij. Scabios, Beton. Borriginis, acetos, viol. Agrimon. ana. Mi. sem. Endiv. Acetos. Anis. ana. ʒj. Rad. Enul. ʒß. Fol. Senna ʒvi. epithim. ʒj. uvarum passarum exacinarum ʒß. Liquirit. ʒiij. f. omnium decoctio in aq. communis & fumaria ana. pt. aq. & q. s. pro ʒvj. in colatura dissolve Syrup. de fumaria ʒiij. Syr. de epithim. Borriginis, & stachad. ana. ʒß. Misc. fiat apozema, capiat bis in die.

Erat facilis solutionis; quotidie enim ter ad minus
hoc

hoc decocto alvus solvebatur, aliquando & quinquies alvum deponebat. Deinde ut hoc capitis lavacro uteretur mandavi.

℞ *Fumaria*, *Beta*, *Lapathi acuti* cum toto, *chelidonii* cum toto, *malva*, *Fol. Hader. arbor.* *Rad. althæana.* *Mi. flo. Chamam.* *Melilot.* & *furfur. ana.* *Mß.* coq. in aq. q. s. pro ℥iij.

Deinde ut crustæ melius emolescerent, jussi ut post lotionem inungeret caput infra scripto linimento.

℞ *Mucilag.* *Fenugrac.* *Sem. lini* cum aq. *malva extract.* *axungia gallina, porcina,* ol. ex vitellis *ovorum ana.* ʒß. *croci* ʒß. *Misc.*

Iisque sæpius reiteratis, caput radi jussimus novaculo, continuando lotionem & inunctionem manè & hora quarta pomeridiana.

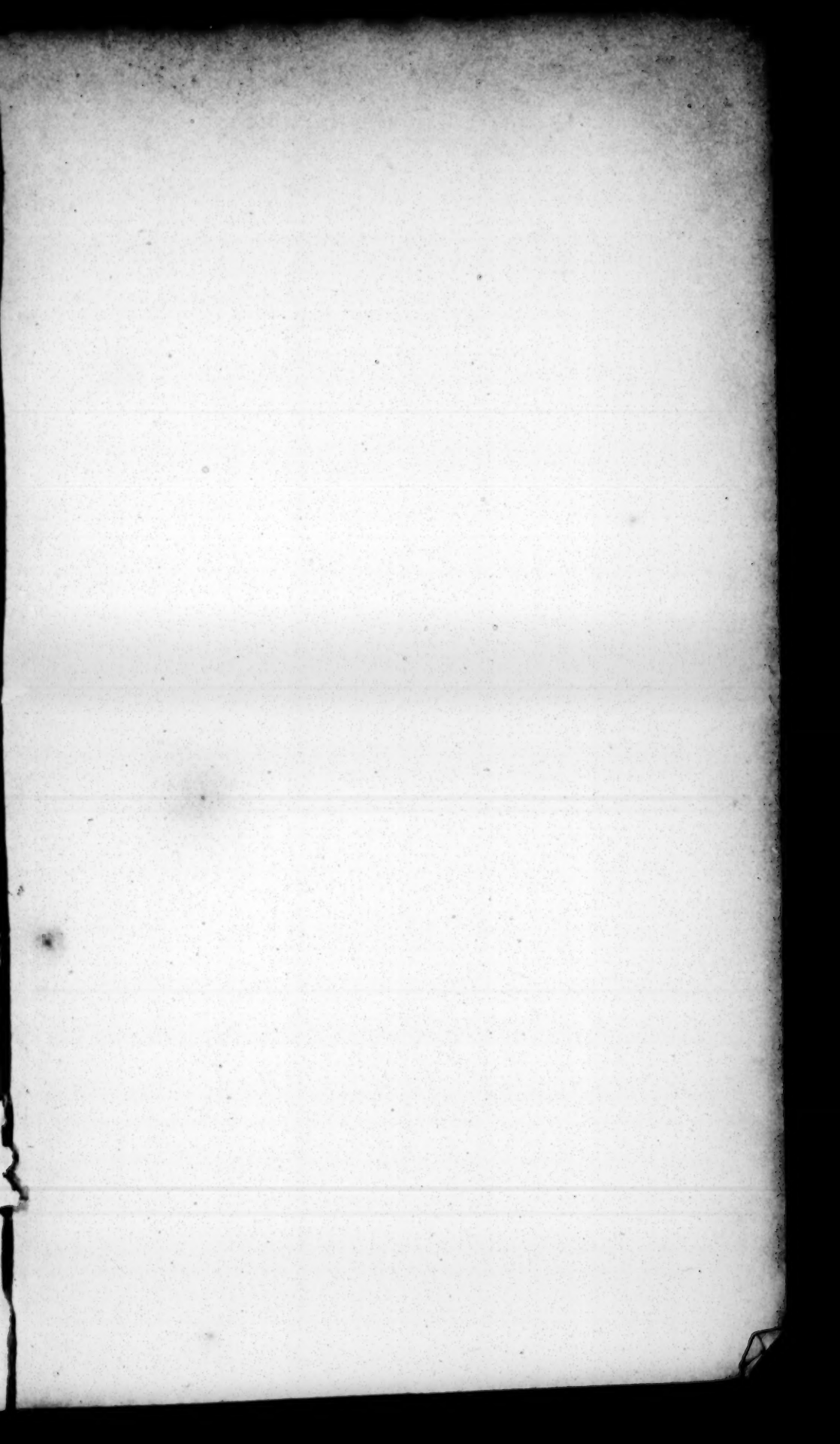
Post sex deinde dies paravimus iterum apozema purgans sicut antè, addendo *polipod. q.* ʒß. *ras. Ligni sancti quart. j.* Ex quo sumebat aliquando semel, aliquando bis in die si alvus minus responderet, rursus abrafo capite ut materia magis foras evocaretur, ad lotionem hanc plus detergentem devenimus.

℞ *Fumaria scabios,* *caul. rub.* *Beta fol.* *Hader. arbor.* *malv.* *Ras. Lign.* *Guaiac. ana.* *Mß.* *Rad. Enul. chelidon. alth. ana.* ʒj. *flo. chamam. furfur. ana.* p. ij. *farin. Fabarum Lupinorum ana.* ʒiß. coq. in aq. pro ℥iv.

Post lotionem hoc linimento inungi mandavimus ad detergendum & magis exsiccandum.

℞ *Pulv. rad enul. camp. litharg. auri & argent. ceruss.* *Alum. Roch. combust. an.* Diß. terantur subtilissime & incorporentur cum linimento prius descripto; addendo ol. *vetell. ovorum q. s.* & *cera alba medicum ut in unguenti formam coeat.*

Post

Post quinque rursus dies propinavimus *insusum fol.*
orient. Epithim. & Rhei in aq. fumaria Scabios. &
Beton. addendo Cassia & confect. Hamec. an. Zij. Syr.
de fumaria 3ß quo sexies multa & varia excremen-
ta deposuit. Die sequenti rursus exhibuimus & adhuc
sexies deiecit. Postea lotionibus dictis urinam anti-
quam adjecimus, & inter bulliendum vitriol. exi-
guum, quo ter tantum caput ablui imperavimus,
eo quod robustius medicamentum esset, cæterum
post istam lotionem, caput infra scripto unguento in-
ungebatur.

& Liharg. auri & argent. cum aceto acerrimo & ol.
Ros. nutrit. Zij. ceruss. ablut. cum aq. Solan. 3j.
Alum. Roch. combust. 3ß. fulig. furni rad enul. ex-
iccat. & in pulverem trita, vel combusta charta ex-
usta an. Dij. Ol. ex vitellis ovorum axungia gallinae
porcina an. 3ß. Ol. Laurin. Ros. q. s. & aceti exi-
guum incorporentur in mortario S. A. ut in formam
unguenti mollioris coeant.

Galenus sola charta combusta & aceto diluta locum affectum illinebat, & uno aut altero die hoc medicamento utens exsiccante plurimos curavit.

Tandem unguento ultimo præscripto adjunximus *argenti vivi cum saliva extincti 3j. Vitriol. Rom. optime calcinat. ʒj. & bis inungebatur.* His dictis remediis liberatus est puer spatio duorum mensium.

C A P. XVIII.

De Ægilope.

INter nares & majorem oculi angulum oriri solet abscessus oculus caprinus dictus, quod caprae huic vicio peculiariter sunt obnoxia. Exiguum quoddam est tuberculum, cum vel sine inflammatione, inter magnum oculi canthum & nasi os situm, quod ruptum si negligatur in fistulam abit usque ad os ipsum progredien-

gredientem. Aliqui hoc vitium fistulæ lachrymalis nomine indignant, sed perperam, nam licet sæpe sæpius in fistulam mutatur, propriè tamen loquendo, ægilops fistula non est, neque semper necesse est ut in fistulam transeat. Si fiat cum inflammatione, pro parente agnoscit affluxum sanguinis ad angulum oculi majorem ob nimiam ejus in corpore plethoram, si absque inflammatione appareat, à vitiosis sit humoribus in eam corporis partem delatis, frequentius autem ab humore pituitoso crasso & viscido. Absumpta in angulo caruncula lachrymalem fistulam mentitur adeo ut multi decipeantur: nam ex foramine quod conspiciunt, perpetim fluunt lachrymæ & pituita; verum non est fistula, quia locus iste, non est præter, sed secundum naturam foraminulentus, eique foramini incumbit dicta caruncula ad cohibendas istas humiditates.

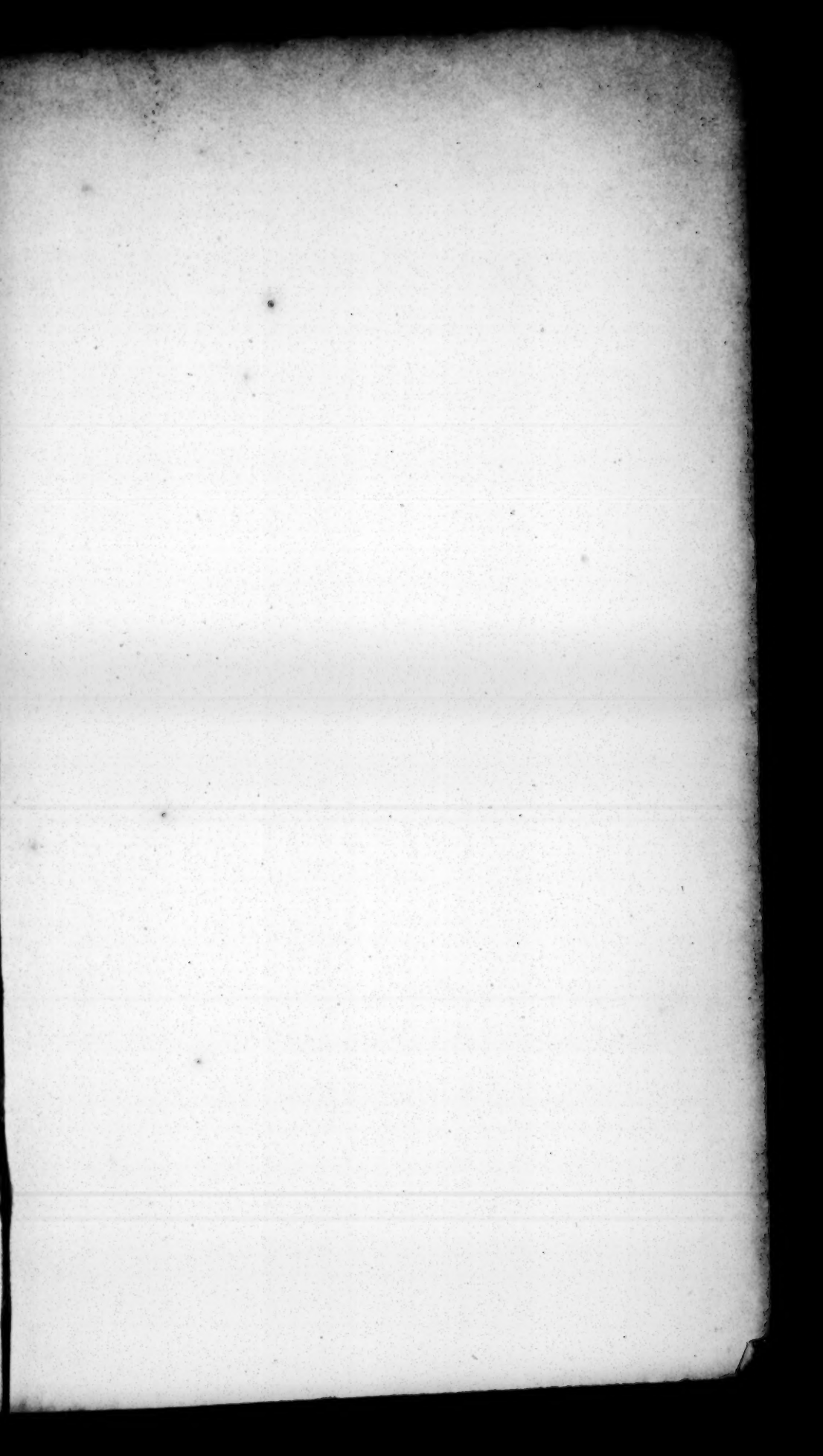
Chirurgus suo tempore insignis Domicellam quandam religiosam ex ægilope fistula lachrymali laborantem, hoc modo sanavit. Optima victus ratione præscripta, pharmacis universalibus adhibitis, tum etiam venæsectione præmissa brachii & pedis, orificium ulceris tenta aperuit ex gentiana radice confecta, & orificio successivè satis aperto pro ulceris mundificatione sequens medicamentum præscripsit.

℞ Mellis communis ℥ij. viridis aris 3℔. aq. Ruta ℥iv. as viride pulverisetur, & cum aliis lento igne decoquatur ad tertia partis consumptionem.

Colatura tepidè & suaviter per Syringam imponebatur, si acrius videbatur, aq. rutæ ulcus abluebat omni die, & post lotionem exiguum unguenti apostol. admovebat. Hoc modo tribus continuis septimanis procedebat, superponendo etiam emplastrum conveniens, & oculum aq. Ros. defendebat.

Postea pro tertia intentione perficienda nempe incarnandi atque citatrizandi, ulcere jam satis purgato illud collyrium præscripsit.

℞ Thuris,

B

h

p

l

r

c

o

l

℞ *Thuris, Sarcocoll, Aloes, Sang. draconis balauft. An-
timon. Alumin. an. ℥j. virid. aris gr. v. subtiliter
pulverisentur & cum aq. ruta fiat collyrium satis li-
quidum.*

Imponebatur leviter cum Rutæ stipite, deinde ex-
siccat, continuebat ter in die tribus septimanis ;
postea bis in die minerando tentam. Deinde tantum
lavabat, diapalma super imposita & panno linteo
raro loco compressionis, atque hoc modo sæliciter ab-
solvebat curationem.

Amatus Lusitanus ceratum contra *Ægilopes* de-
scribit, & multis laudibus effert, quod ita se habet.

℞ *Pulv. testarum cochlearum ℥ij. Myrrh. Aloes Lotæ
thuris an. ℥β. Sarcocoll. Sang. Draconis Ceruss. an.
℥iij. Opoponac. aceto solut. & lapidis Hamatit. an.
℥iβ. Croci ℥ij. cera & resin. ana ℥iij. Misc. Simul
ad ignem S. A. & fiat ceratum angulo oculi appli-
candum.*

C A P. XIX.

De Albugine.

Albugo, est macula alba, in cornea oculi tunica;
quæ si tenuis est & superficiaria dicitur nebula ;
si crassa & profundior propriè vocatur albugo. Gigni-
tur cum pituita inter corneam collecta, ejus perspi-
cuitatem tollit, visumque impedit ; vel dum post
vulnus aut ulcus corneæ cicatrix manet, quæ in ni-
gro oculi alba apparet, à qua cornea ita densa red-
ditur, ut speciebus visibilibus transitus denegetur.

Præmissis universalibus evacuationibus ad materiam
concretam emolliendam, foras admovendus est, cum
spongiis mollioribus, ex decocto *Fænugræci*, *Meliloti*,
chelidonæ, & *feniculi* parato, vel ejusdem decocti
vapor ut & sequentis oculis excipiatur.

℞ *Rad. Althææ ℥j. fol. malva euphrasie chelidon. ma-
joris*

*joris an. Mj. sem. lini & fanugraci. an. ʒiij. ſſi.
Melilot. Pi. fiat decoctio in aqua fontis cujus vapor
recipiatur in oculum mane & ſero.*

Potenter albuginem diſcutit ſuccus fœniculi recens
ter extractus, cui baſſami peruviani gutta una ad-
miſta ſit, idem præſtat oleum ex linteis combuſtis
cum ſaliva pueri miſtum & penna illitum. Illicitur
hoc oleum linteæ accendendo & inter duas patinas
ſuffocando, materia refrigerata, guttæ illius olei pa-
tinæ adhærentes inveniuntur.

C A P. XX.

De Ophthalmia.

EX inflammatione patet mittatur ſanguis è brachio
ad ʒx. ſequente die ſumat æger potionem Pur-
gativam ex Tamarind. & Senna, &c. quæ reperenda
eſt per duas alias vices, duobus diebus interpoſitis;
iſdem noctibus ſumat hauſtum paregorecum ex Syr.
de meconio ʒj.

Diebus à purgatione vacuis ſumat ter aut quater in
die ʒiv. emulſionis ex ſem. frigid. Maj. & papav. alb.

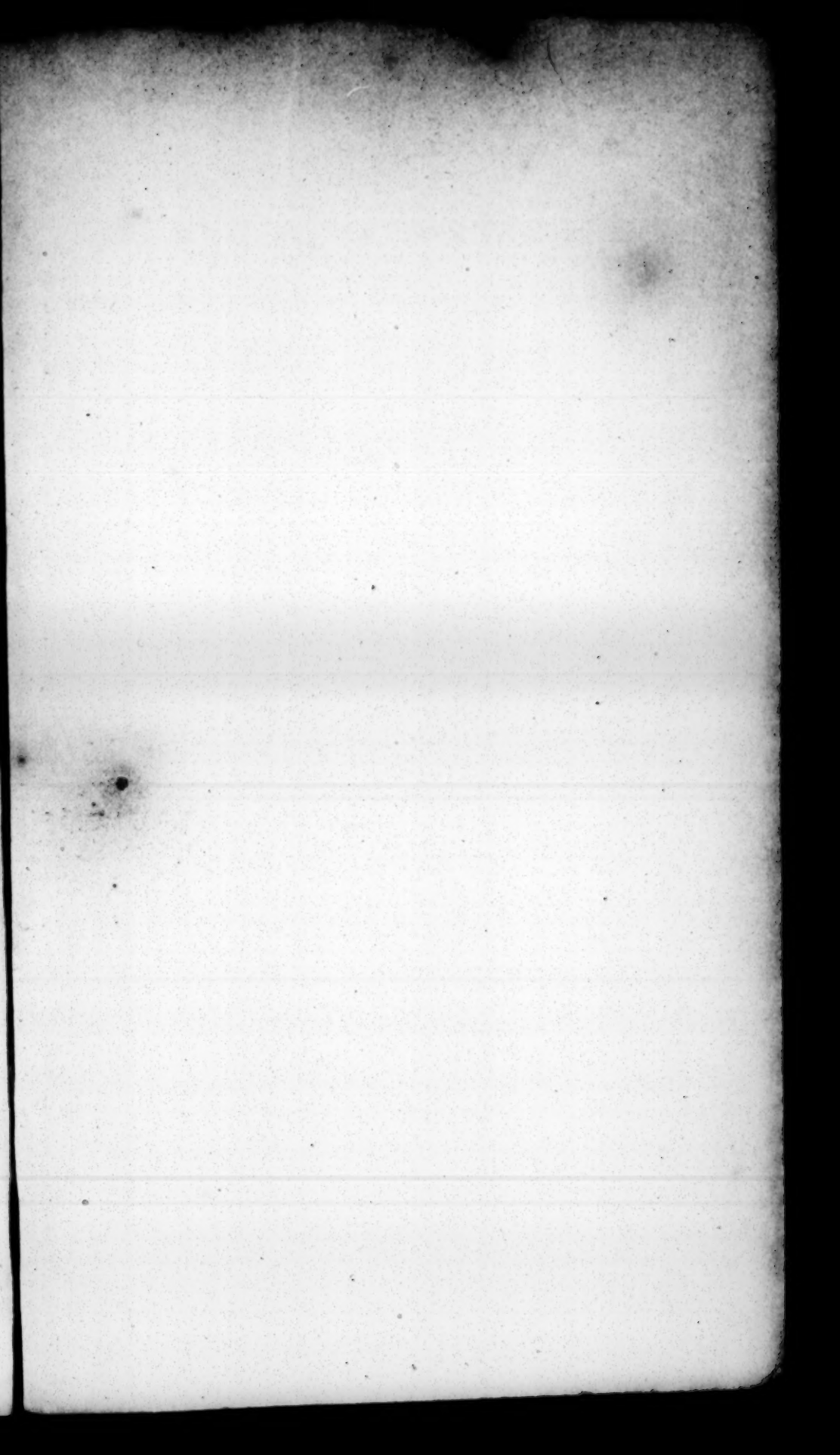
ʒ Aq. plantag. Roſar. Rubr. & ſpermat. Ranarum;
an ʒj. pulv. Tutia ppt. ʒj. f. collyrium,

Cujus guttæ aliquot inſtillantur oculis bis in die. At
non incipiendum niſi poſt primam purgationem.

Si his remediis affectus haud cedat, repetatur ve-
næſectio ſemel vel bis (præcipue ſi ſanguis pleurit-
cus apparuerit) ut etiam Catharſis.

Abſtineat ab uſu vini & cujuſvis liquoris gene-
roſi, ab uſu etiam ciborum coctû difficilium & ſale
conditorum; & diebus inter purgationes bibat Hy-
drogalam coctam.

Nota quòd ſæpè accidit, quod venæſectioni &
Catharſi utcumque repetitis ophthalmia non cedit,
hoc

hoc in casu paregoric. ex Syr. de mecon. ꝑj. singulis noctibus exhibitum curationem sine aliorum suppetiis absolvit.

C A P. XXI.

De Cataracta.

Inter oculorum affectus, qui plurimi sanè sunt, nost infimum tenet locum suffusio, quæ vulgo Cataracta dicitur. Est humoris præter naturam juxta pupillam, inter corneam tunicam, & crySTALLINUM humorem concretio, visum impediens. Incipiente malo, morbus est in via, cum antiquatum est, ad morbos in num. refertur. Causa suffusionis incipientis est humor tenuis & serosus, confirmatæ verò humor crassus & lentus. Humor qui maxime hic peccat est pituita, interdum tamen & alii miscentur humores. Viæ per quas humores in oculum decurrunt, sunt nervi optici, vasa omnium tunicarum, & uvea tunica à qua transudat aliquando aliquid: locus affectus est totum illud spatium quod intercedit inter corneam & chrySTALLINUM, quia in toto illo spatio concrefcere potest suffusionis materia. Suffusio verò alia est vera, alia notha; vera est quam hætenus descripsimus, ab humore in ea oculi parte, ob vitiatam ipsius nutritionem collecto, ortum ducens, vel aliunde per vias ante dictas à cerebro defluens. Spuria seu notha dicitur quæ fit à vaporibus à ventriculo, aliisque partibus inferioribus vel à toto corpore, ut in febribus in oculos per consensum translatis. Quæ vera est suas habet ætates: incipiente malo humor tenuior adhuc, intuentium aaciem fugit, sed culices, fumi, & corpuscula quædam pilorum aut lanarum, vel araneorum texturis similia oculis obversari videntur; hic gradus appellari solet imaginatio. Procedente & augete suffusione pupillæ color marinus apparet, aut ipsa similis est vitro contaminatio, vel aeri nebulis repleto, & tunc aqua & aquæ descensus dicitur: cum verò ma-

lum est perfectum, & materia in pupilla omnimodè concreta, ægerque amplius non cernit, & pupillæ color albus aut alterius coloris apparet, non translu- cens amplius, cataracta vocatur. Fit hic affectus a- liquando sed rarò ab humoris aquei condensatione; & tunc incurabilis prorsus est. Causæ externæ sunt austriua & pluviosa constitutio, insolatio, fumus, ictus, contusio, intempestivæ lucubrationes, balneum, cibi evaporantes, immodica venus, & alia hujusmodi. Oculorum etiam prominentia ad hunc affectum pro- ducendum non parum conducit.

Retulit mihi medicus quidam ingeniosus, se in Hol- landia vidisse mulierem quandam, suffusione labo- rantem, ex consilio cujusdam empirici, succo mille- pedum brevi sanatam; incipiendo scilicet à tribus pro vice, augendo indies usque ad ix. tum iterum gradatim numerum diminuendo usque ad 3, & rursus augendo ut ante, & sic vicissim.

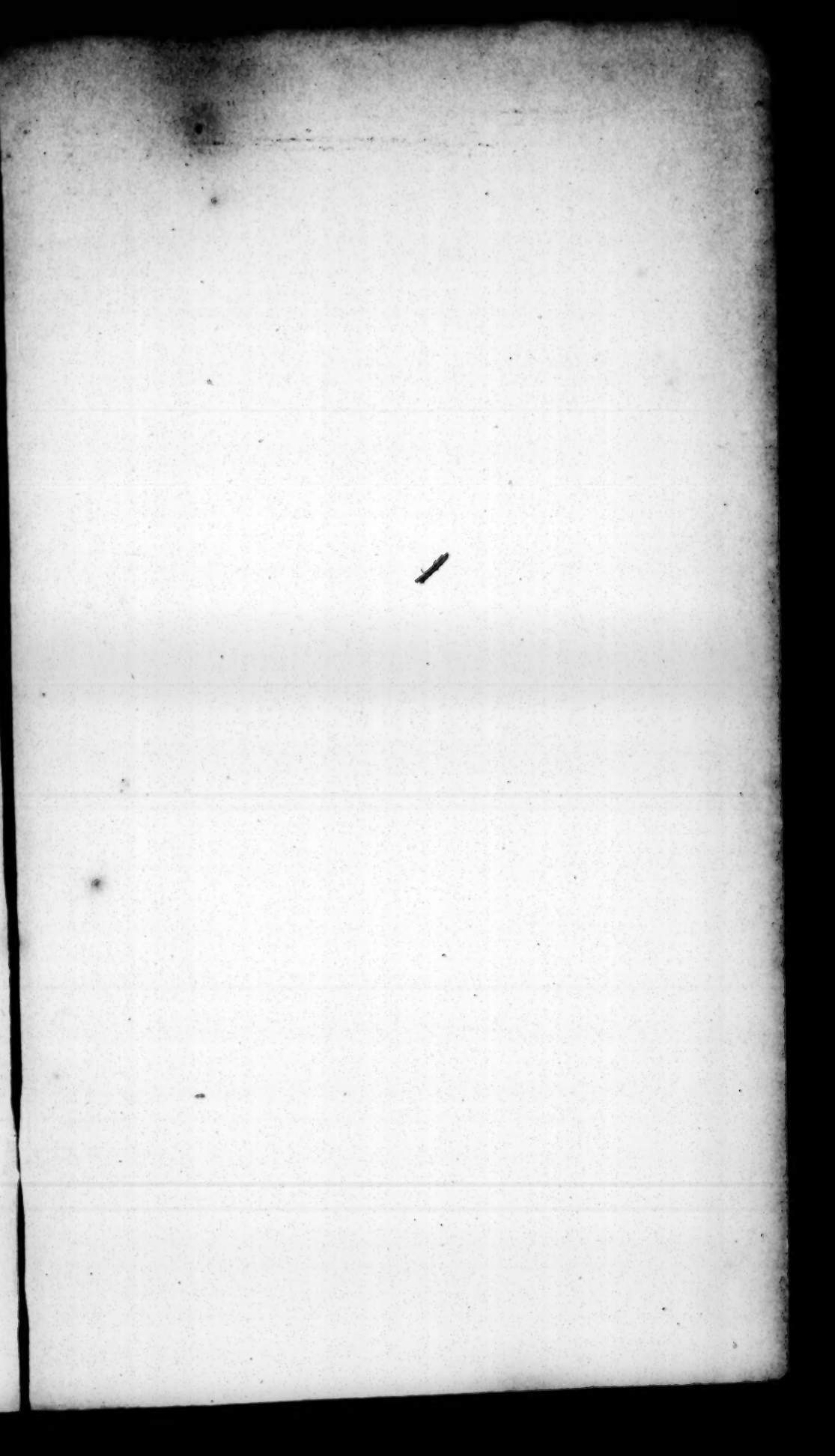
Alia item mulier ab imminente & minitante suffu- sione ejusdem medicamenti ope prorsus liberata est. Contundebat quidem illa primum 5 millepedes, postea 10. dein 20. (quotidie augendo numerum per quin- que donec ventum fuerat ad 50.) in vino albo vel tenui cerevisia, fortemque expressionem jejuno ven- triculo bibebat.

Quercitanus aquam præscribit, quæ (ut experientia comperi) efficacissima est in hoc affectu: Habet autem sic.

℞ Croci metall. ʒj. aq. chelidon. ʒv. M. hujus aqua tepida 3 vel 4 guttas homine resupino jacente intra oculos infunde.

Et hoc fiat ter aut quater in die continuando per multos dies. Hanc aquam expertus sum ego visio- nem restituisse cuidam qui eam offuscatam habebat per plures menses. Habet autem hoc egregium ut sine morfu validissimè abstergat, quod vix in alio medicamento reperies.

Aliquando cogitavi inunctionem argenti vivi, ea
ratione

ra
fi
c

★
v
a
r
c
l
i
c

ratione qua adhibetur in morbo gallico, magna efficacia posse extirpare cataractas incipientes & incrementales : & aliquando experiri decrevi.

C A P. XXII.

De Amaurosi.

Amaurosis (quæ species est cæcitatis, & gutta serena vulgo dicitur) affectus est oculi, in quo visio prorsus deperditur, nullo sensibili vitio in oculo apparente : generatur ut plurimum à nervorum opticorum obstructione perfecta, aliquando etiam ab eorum adstrictione & compressione, vel ab humore pituitoso, sanguine, pure, aliave materia circa nervos illos collecta & cumulata, vel à tumoribus quibuscunque in iis partibus genitis.

In victus genere, inter alia hæc celebria habentur.

Raparum in cibo usus accutiores reddit oculos. Passerum & columbarum etiam visum mirifice tueri ferunt, nuciis moschatæ in cibis pro condimento, & extra cibum mane mediocris usus confert. Fæniculi herba in jusculis inter olera, & semen frequenter à cibo inter bellaria diu mansum, & deglutitum juvant, in cibis & cum cibo uti hoc sale commisto licebit, quo observatum est oculos caligantes & hebetiores mirifice recreari.

℞ Nucis moschat. Macis Cinnamomi opt. Cardamom. an. ʒj. fol. & flo. euphrasia sicca, ʒij, vel ʒiij. salis communis ʒj. fiat omnium pulvis ad usum.

Euphragiatum vini continuus usus plurimos restituit hoc vitio laborantes, etiam senes, qui ocularium opere diu antea vix difficulter viderant.

Si ventriculus ferre porest nec concoctio labefactatur magno commodo haustus aquæ fontis puræ prandium & coenam claudat. Et *Aristoteles* scribit eos acutius videre qui aquam bibunt.

Præparanda quoque ex flosculis euphrasie recentibus & Saccharo conserva, æstate ex florum parte una & Sacchari duabus, ista conserva mane & vespere fumenda juglandis quantitate

Ad corporis quoque & capitis ab excrementis purgationem laudo, ut æger utatur pilulis sequentibus ternis aut quaternis quibusque diebus.

R. Pil. de succino ℥j. Resin. Julap. gr. vi. Tartari Vitriolat. gr. viij. Sp. Lavend. gutt. viij. elix. proprietatis q. s. f. Pil. v. capiat mane.

Oculis quæ insequuntur tutissimè & cum singulori juvamento ad moveri possunt. Mane mastificentur grana aliquot fœniculi, item aliquando tantillum cinnamomi istis jam infecta saliva tingantur & leviter illinantur oculi summo digito, item fœniculi & cumini semen pinfatur in pane, is calens è forno extractus dividatur medius, & asperso ad interius latus fœniculi & carui seminum pulvere, adhibeatur ita oculis, ut fixi in panem intuitu oculi vapore ipsius humectentur, ita absumpta in oculis excrementitia humiditate, lentoreque ipsius & cassitie tenuata & absterfa, vaporibus crassis discussis, visus mirum in modum facili remedio recreatur & reficitur.

C A P. XXIII.

De Ozena.

OZæna est ulcus narium vetustum, putridum & graveolens. Causa est humor acris, & interdum, ut in lue venerea, malignus: oritur etiam aliquando à suffumigiis è mercurio & cinnabrio incautè adhibitis. Digrescit ex effluente sanie & crustis decidentibus; laborans præterea non solum ipsi sibi graveolet, sed & astantibus tetri spiritus contagione molestus est.

Quod si asini lotium naribus trahere placebit, minime

nimè damno; quod arcanam vim contra narium foetorem habere sit à plerisque existimatum.

In ulceribus narium post sufficientem deterfionem, nihil efficacius inveni suffumigio, quod partes illas profundas attingit & siccat. Parandum autem ex potentissimis resiccantibus hoc modo.

℥ Ladan. puri hypocist. Mastich. Myrrh. an. ℥iij, Sty-
rac. rub. & Calamit. Cortic. thuris, Sandarach. au-
ripigmenti, an. ℥ij. excipiantur omnia terebinth.
& fiant trochisci, quibus sufflatur ager sero & mane
in cubiculo.

Optimum est etiam parare candelas ex cæra rubra; nam fuligo talis candelæ plurimum juvat exsiccationes; maxime si contineatur in cubiculo benè clauso & angusto. Quod autem fuligo recipiatur, experimur, cum diutius in studio moram trahimus noctu, nam postea sputum & excrementa narium fuligine illa denigrata redduntur. Hac ratione nos (dicit *Gulielmus Rondeletius*) ulcus curavimus, quod neque ab Italis, nec à Gallicis medicis curari potuerat.

Præstans est aqua viridis sèquens, quæ non tantum in Ozænis, sed in omnibus ulceribus foetidis narium, palati, uvulæ, gingivarum, & linguæ mirificè valet.

℥ Mel. rosat. ℥ij. sulph. vivi, alum. crud. arug.
æris. an. ℥j. albi graci. comar. sabina, an. 3ß. sambuci, ℥j. fol. Hyperici. roris mar. ruta, plantag. salu.
puleg. an. Mß. hac coq. in vini. & aq. ℥iij. ad consumptionem unius digiti transversi in aphthis puerorum temperetur aqua tabaci & solani, an. secus acrior est.

Nota: Ærugo æris non simul coquatur, sed in fine addatur, & relinquatur donec refrixerit. Postea coletur, & ului servetur. Hujus cochlear. calefiat supra candelam, postea cum penicillo eadem aquâ intincto tangatur locus exulceratus.

In foetidis ulceribus palati, faucium, uvulæ immitatur aqua hæc cum stupis. Mirabiliter non tantum mundificat, sed insuper etiam consolidat, imprimis ulcera palati & faucium ex lue venerea orta. Mirabilis quoque est scorbuto oris. Jo. Hartmannus.

C A P. XXIV.

De Dentibus Vacillantibus.

U Tatur hoc gagarismate:

℥ Aq Ros. vel plantag. ℥ss. Muria olivar. condit. bene percolata, ℥ij. vel ℥iij. alumin. ℥ij. vel ℥iij. aceti rosar. ℥j. huius immisceri poterit oxymel scillit. parum.

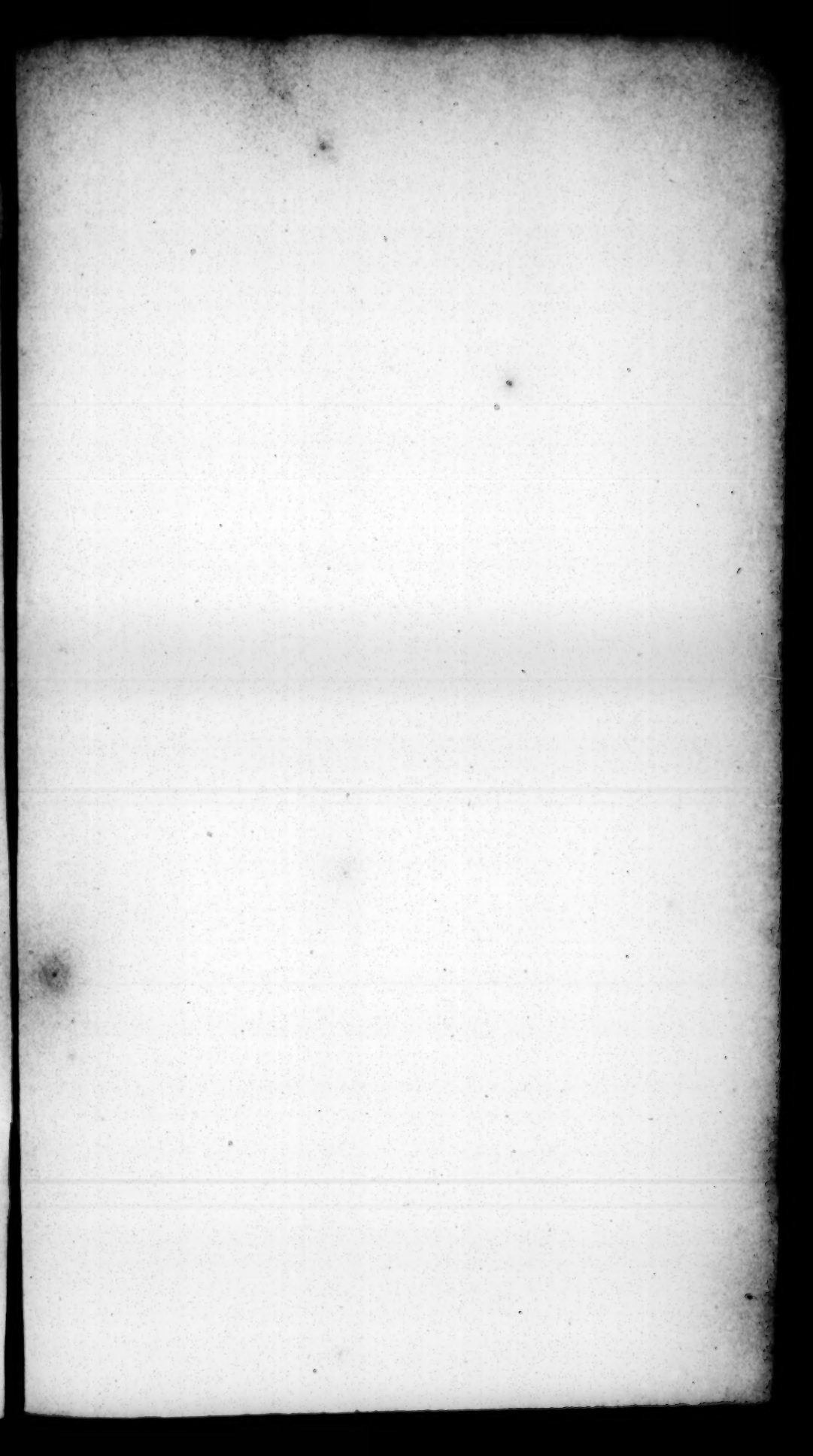
Aut si gratius habere velis; mellis rosac. parum. Oxymel scilliticum in istis omnibus ex defluvio in os, fauces & gingivas affectibus valde utile est. Est enim singularis ei facultas ad dentes confirmandos & stabiliendos, humores exsiccat, influxum omnem arcet, dealbat dentes, atque putrilagine absumpta, anhelitum ex ore corruptum emendat.

℥ Rad. Cyperi, Sumach. gallar. balauft. Ros. rub. an. ℥iij. alumin. ℥ij. C. C. usti, ℥ij. f. omnium pulvis subtiliss. quo dentes gingivæque fricentur.

Hoc modo solent brevi confirmari. Paratu facilis etiam hic est, & tamen ita applicatus utilis.

℥ Galla cocta in aceto ad aceri consumptionem & exsiccata, ℥ij. malicorij, myrrha, alumin. usti. C. C. usti, an. ℥ss. f. pulvis subtilis.

Usus idem qui superioris. Quodsi pulverum horum affrictus gingivarum infirmitas mobilitasque denti-

stentium non patitur, acetum in quo alumen solutum sit, quidam ore continendum propinant; quod etsi utile sit, tamen quia acerbius esse videtur, licebit hoc decocto subscripto in os sumpto dentes gingivaeque fovere, non enim colluere utile est.

℥ Gall. ℥ij. myrrh. ℥j. malicor. rad. ireos, an. ℥j. rad. Cyperi, alumin. an. ℥j. C. C. usti, ℔. aceti q. s. coquantur, & aceto excolato ore contento, foveantur dentes & gingiva.

Mitius hoc est, paratu facilius & plurimis profuit. Myrrhæ quantum vis, incoque vino, & addito oleo olivarum dentes & gingivas fove, firmat dentes, confortat, & ne corrodantur aut dissiliant efficit.

C A P. XXV.

De Columellæ Inflammatione.

SÆpè hæc pars inflammatione laborat, figura duntaxat secundum longitudinem & magnitudinem mutata. Si enim inferior ejus pars crassa & orbicularis ad uvæ similitudinem evadat, non amplius columella sed uvula dicetur. Inflammatur columella ob effusos copiosius in partem humores: Qui effunditur humor sanguis est imprimis tenuis, aut pituita sanguine mixta adest tumor, dolor, ardor, & rubor, cum deglutiendi difficultate, & suffocationis quodam periculo, interdum & cum febre.

Præmissis Clystere & venæsectione hoc gargarisma (cum essemus in principio) ad fluxionem reprimendam præscripsi.

℥ Plantag. Bellid. Min. Flor. Ros. rub. an. p. j. Ba-lauft. ℥ij. coq. in aqua ad ℥j. adde aq. plantag. ℥j. Sem. cydon. ℥j. Sem. Malv. ℔. rursus bulliant. addendo diamori ℥i℔. Mell. Rosat. celat. ℔. M. pro gargarismo.

Mulier

Mulieri cuidam Tonsillæ vehementer tūebant, columella inflammata & valde luxata, ut vix degultire & respirare posset. Illam curavi in hunc modum.

℞ Aq. font. ℥ij. olei vitrioli tot guttas quot acidam multum reddant.

In hac aqua intinctam pennam ad fauces tumentes immittebat aliquoties in horas singulas: cujus usu ore permulta phlegmata continuò emittebat & expuebat, post aquæ immissionem ex præcepto meo succinum album carbonibus imposuit, & per infundibulum ore fumum excepit. Et sic cum multorum stupore intra diei spatium sanitatem obtinuit. Nam mox sine molestia deglutivit, facile respiravit, benè dormivit.

C A P. XXVI.

De Aphthis.

Aphthæ sunt interna ulcera ignei coloris, in interna superficie oris. Sunt ulcera non admodum cava in quamvis oris partem serpentina, in palatum, in gingivas, in linguæ latera, & radicem.

Oriuntur ut plurimum infantibus, puerisque lactantibus, quibus admodum familiare est malum, quum scilicet aut lac nutricis vitiosum fuerit, aut non probe ipsum infans concoxerit, ex qua lactis acrimonia & putredine, sursum elati halitus, partes illas molliores & delicatas facile exulcerant: Fiunt etiam aliquando in iis, qui ad perfectam ætatem pervenerunt; & tum causæ fiunt tenues, serosi, & acres humores, in toto corpore redundantes, & ad supraddictas partes delati. In febribus frequentes sunt aphthæ, nonnunquam & sine febre graves, quales sæpè mensibus suppressis observantur. Eas etiam venerea lues & hydrargyri perunctio solet excitare. Ex pustularum colore præsagientia signa sumimus: Albican-
tes

tes enim ac rubentes tutiores sunt & curatu faciles; lividæ autem, aut subnigræ perniciosæ, & sæpe lethales habentur.

In aphthis puerorum utimur linctu ex diamoro, succo granat. & melle; hoc etiam addam quod à pharmacopeo accepimus. Multi infantes cum Antwerpæ ex aphthis morerentur, ex vetulæ consilio, ranulam vivam ori puerorum admovebant, suctione malignitatem attrahentem, eaque defessa & mortua, alteram ori imponebant; deinde rursus aliam, si opus esset; quo præsidio, & pueri, & infantes evadebant. Idem in pueris suis, tum aliis expertum narrabat *Petrus Forestus*.

Juvenis biliosus cum in aphthas incideret, valde ignitas & flavas, postquam ex infuso Rhab. purgatus esset, collutionem præscripsi, quæ refrigeraret, & fervorem restringeret in hunc modum.

℥℥ Fol. Plantag. belid. min. Portul. semperviv. solani an. Mj. flor. Ros rub. Pi. sem Cydon. ℥℔. f. decoctio in aqua. in colatura. lib. i. dissolve Diamor. ℥ij. succi mali punici acid. ℥℔. m. f. collutio.

Postea adjeci ad majorem refrigerationem, succum Solani, & aceti modicum: Deinde ut magis abstergeret, in decocto adjeci hordeum integrum, etiam mellis rosati nonnihil, ut citra mordacitatem magis discuteret.

Hic Syrupus mirum in modum prodest.

℥℥ Fol. viol. fragar. sempervivi. bellid. min. Plantag. portulac. an. Mj. sem. Cydon. ℥j. coque in aqua communi, Colat. fortiter expressa add. Sach. q. s. & coq. ad consistentiam Syrupi. f. a. Ut melius abstergat, loco Sacchar. mel. addi potest.

C A P. XVII.

Hæmorrhagia Narium & Hæmoptoe.

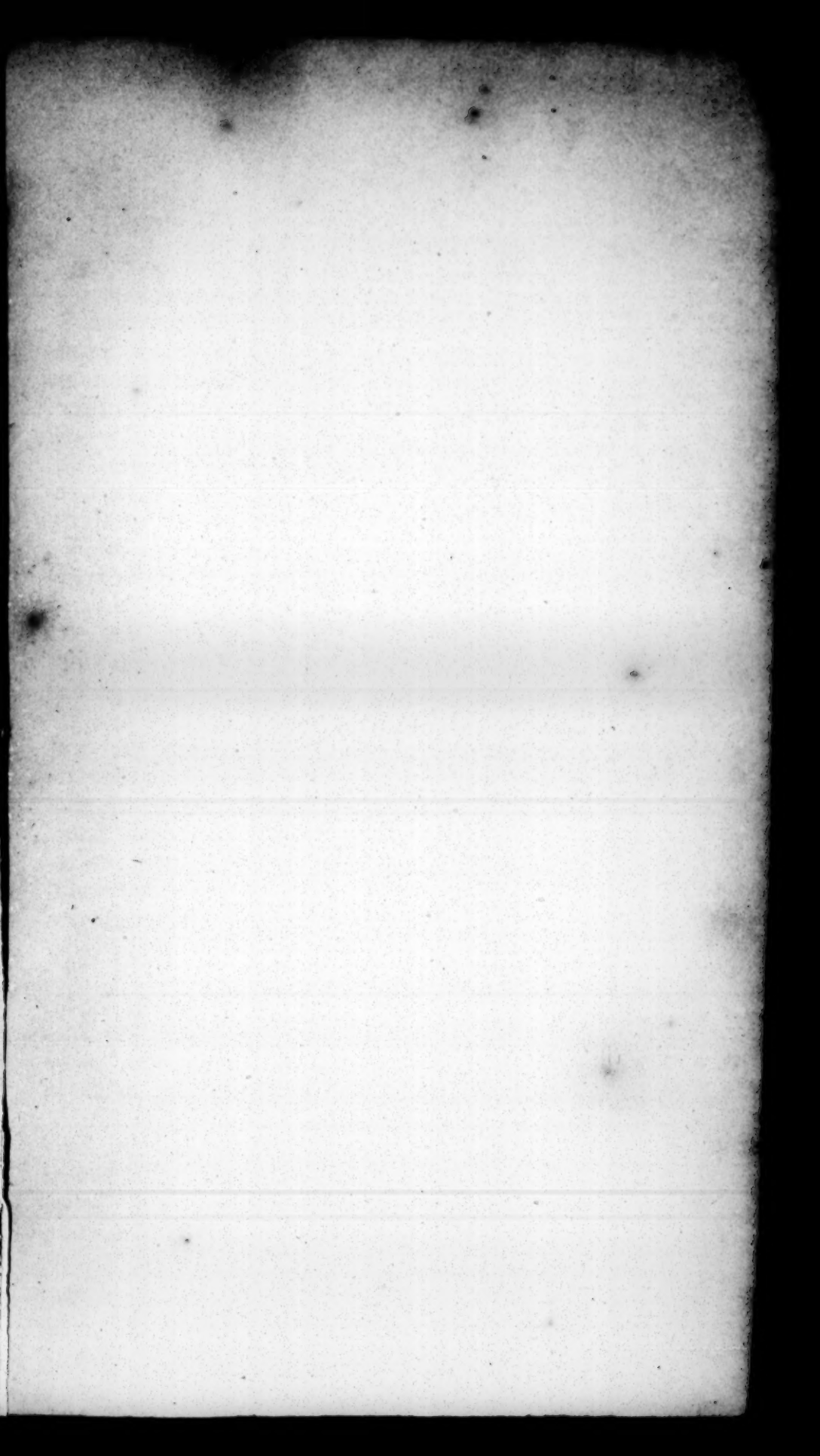
Hæmorrhagia narium, quâvis anni tempestate infestat, præcipiue sanguine præfervido, temperamento verò debiliore præditos; idque magis ætate ingravescente, quàm adolescente. Primo ut plurimum appulsu febris præ se fert indicia, quâ derepente sibi per nares quâ datâ porta faciente viam, dolor & calor incipit adhuc torquent. Sanguis ad horas aliquot profluit, dein aliquandiu sistitur, mox denuo erumpit, atque hæc vicissim: Donec tandem vel remediorum usu, vel sponte suâ ob imminutam copiam deperditamque cohibitus, omnino cessat; ita tamen ut ægro singulis annis à recidiva metuendum sit, si vel à liquoribus spirituosiss, vel alia occasione qualibet æstuarè contingat.

Eum hîc mihi scopum propono, ut sanguinis fervor nimius atque ebullitio, unde oritur dicta præternaturæ modum extravasatio, frænâ omnibus compefcatur, ejusque impetus aliò vertatur, ea propter frequenter brachii venas tundo, & sanguinem liberaliter extraho. Victus rationem refrigerantem atque incrassantem injungo, aquæ fontan. partes tres, lactis unum simul coctis, & frigide hauriendas; poma cocta, juscula, hordeacea, & similia à carnibus abhorrentia. Julapia insuper refrigerantia, atque incrassantia, unâ cum emulsionibus, &c.

R Succor. depurator. plantagin. urtic. an. ℥vj, Aq. lactis alexiter ℥iv. Aq. Cinamomi hordeat. ℥iij. Sacchar. alb. q. s. Misc. f. Julap. capiat ℥iv. manè horâ quartâ pomeridianâ, & sic deinceps, de die in diem, per tres dies continuos.

R Aq. Plantagin. Cinnamomi hordeat. an. ℥iv. aceti stillat. ℥ß. bol. veri sang. Draconis an. 3ß. Laudani Londinensis gr. iij. Syr. Myrtillor. ℥iß. m. f. Julap. capiat cochl. v. vel vj. horâ somni, & sic deinceps, singulis noctibus.

R Syr.

℞ Syr. è succo urtica ℥iv. cap. ℥β. in quocunque hau-
stu potus.

℞ Tinctura Rosarum. q. s. bibat ad libitum.

℞ Sem. Hyoscyami, papaveris alb. an. ℥β. Sacchar. ro-
sat. ℥iij. Syr. è Symphylo. q. s. f. Electuarius, cap.
magnitudinem nucis moscat. minor. superbibendo hau-
stulum Tinct. Ros.

℞ Sem. 4 frigid. Maj. an. ℥iβ. amygd. dulc. par. ij.
Sem. papav. alb. ℥ij. Aq. plantaginis ℥viiij. Rhead.
℥iv. Cinnamomi hordeat. ℥iβ f. emulso, cui adde
Sacchari perlat. ℥iij. Syr. de Succo citri ℥β. Misc.
capiat ℥iv. ter in die.

Lectulo ut æger absistat per aliquod spatium quo-
tidie moneo ; tum ut nullo non die injiciatur enema
leniens refrigeransque, nec vel semel quidem omitta-
tur. Haustu quin etiam horâ somni paregorico è di-
acodio, seu catenâ constrictus sanguinis furor coercea-
tur. At verò quando hujusmodi hæmorrhagias non
rarò committeretur lymphæ acrior, præter revulsionem,
& refrigerationem, solenne mihi est Catharticum
blandius vel in ipsius morbi. ἀγρῶ propinare,
cujus operatione finitâ, anodynum exhibeo præter
solutum viribus auctum ; & ubi Symptoma penitus
evanuerit, aliud demum Catharticum.

Quoad externas applicationes lintea quadruplicata
immersa aquæ frigidæ, in qua Sal prunellæ dissolva-
tur, & postea leviter expressa, admoveantur nuchæ,
ac utrinque cervici, sæpius in die, item post univer-
sas evacuationes peractas, liquor sequens applicetur.

℞ Vitriol. Hungar. & Aluminis an. ℥j. Phlegmatis Vi-
triol. ℥β. Coq. tamdiu donec omnia fuerint dissoluta ;
Liquorem frigidum filtra, & à crystallis subinde na-
tis separa. Liquori residuo, adde Ol. Vitriol. duc-
decimam partem ; turunda ex linteo raso, liquore hoc
probe humectata, nare ex quâ sanguis stillat indatur,
per dies duos isthic relinquenda.

Quo etiam liquore, linteamina imbuta, & applicata, sanguinem sistunt ex quacunque demum parte externâ, idem defluat.

Hæmoptoe etiam quæ in æstatis ac veris confinio homines calidioris temperamenti, at minus robusti adoritur, & quorum pulmones minus rectè valeant, præ senibus item juniores. Ejusdem fere indolis cum hæmorrhagiâ jam tractatâ mihi est. Quin & hoc vitium eandem ferè quam hæmorrhagia methodum medendi sibi vendicat, nisi quod Catharsm minus ferat, à quâ præsertim repetitâ, æger facilè in tabem conjicitur.

℞ Balsam. Lucatelli ℥j. bol. ver. ℥j. Misc. capiat mane & vespere, superbibendo decoct. Traumatic. Pharmacopœa penultimâ descript. haustulum paretur sine vino.

℞ Aq. Plantaginis ℥ij. Cinnamomi hordeat. ℥j. Aceti stillatit. ℥β. Corallii rub. pp. ℥β. Sanguinis Draconis ℥β. Laud. Lond. gr. ij. Syr. Myrtill. ℥j. Misc. sumat. Cochleatim singulis horis donec sanguis subsistat. Vel.

℞ Tinctura Ros. ℥ij. Syr. de Symphito ℥iβ. Misc. sumat haustum quartâ quaque horâ. Vel.

℞ Conseru. Ros. rub. Symphit. an. ℥iij. Ossis sepia subtiliss. pulv. ℥ij. Ocul. Cancr. ℥j. coq. in lactis ℥iβ. ad ℥iv. comedat & bibat totum. Vel.

℞ Lohoch de Portulac. ℥iβ. Capiat ℥iij. quartâ quaque horâ.

Deniquè Phlebotomia crebrò celebrata, enema quotidie injectum, Diacodium hora somni propinatum, diæta insuper & medicamenta tam incrassantia, quam refrigerantia, opus pro voto absolvent,

